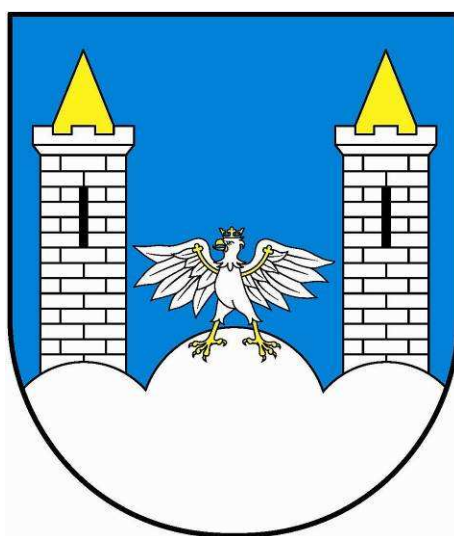

WÓJT GMINY NIEGOWA

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr
Rady Gminy Niegowa
z dnia

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NIEGOWA

NIEGOWA 2016

NAZWA OPRACOWANIA:

Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy Niegowa

ZLECENIODAWCA:

Urząd Gminy Niegowa

WYKONAWCA:

BUDPLAN Sp. z o.o.
ul. Kordeckiego 20
04-327 Warszawa
tel./fax +48 22 870 42 62
tel./fax +48 22 870 42 74
e-mail: kontakt@budplan.net
www.budplan.net

ZESPÓŁ AUTORSKI:

główny projektant:	mgr inż. arch. Anna Olbomska-Matusiak
zastępca głównego projektanta:	mgr inż. Anna Bereś
zagospodarowanie przestrzenne:	mgr inż. Katarzyna Łysyganicz-Francuzik mgr Ewelina Skirzyńska Dominika Grylak
środowisko przyrodnicze:	inż. Zuzanna Górecka mgr inż. Magdalena Smoczyńska
infrastruktura techniczna:	inż. Anna Januszko
komunikacja:	inż. Monika Nasiłowska

**ELEMENTY OPRACOWANIA STANOWIĄCE ZAŁĄCZNIKI DO UCHWAŁY
RADY GMINY NIEGOWA W SPRAWIE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NIEGOWA**

Załącznik nr 1 – Uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego – tekst

Załącznik nr 2 – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – rysunek w skali 1:25 000

Załącznik nr 3 – Kierunki zagospodarowania przestrzennego – rysunek w skali 1:25 000

Załącznik nr 4 – Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do studium

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	7
	UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	8
II.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI PRZESTRZENNEJ O ZNACZENIU PONADLOKALNYM I PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	8
II.1.	Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju	8
II.2.	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego	9
II.3.	Ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych	12
III.	CHARAKTERYSTYKA I RYS HISTORYCZNY GMINY NIEGOWA	13
III.1.	Położenie gminy Niegowa	13
III.2.	Rys historyczny gminy Niegowa	15
III.3.	Struktura przestrzenno-funkcjonalna gminy Niegowa	17
IV.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU SFERY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ	26
IV.1.	Demografia	26
IV.2.	Infrastruktura społeczna	30
IV.3.	Działalność gospodarcza	33
IV.4.	Kultura i sport	35
IV.5.	Turystyka	36
V.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	38
V.1.	Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia	38
V.2.	Złoża surowców naturalnych	38
V.3.	Gleby	39
V.4.	Wody powierzchniowe	40
V.5.	Wody podziemne	40
V.6.	Warunki klimatyczne	41
V.7.	Szata roślinna	42
V.8.	Fauna	42
V.9.	Ochrona przyrody i krajobrazu	43
V.10.	Zagrożenia środowiska przyrodniczego	47
VI.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	48
VI.1.	Zasoby dziedzictwa kulturowego	48
VI.2.	Zasoby archeologiczne	52
VII.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMU KOMUNIKACJI	54
VII.1.	Układ drogowo-uliczny	54
VII.2.	Analiza ruchu	58
VII.3.	Układ komunikacji zbiorowej	58
VIII.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	59
VIII.1.	Zaopatrzenie w wodę	59
VIII.2.	Odprowadzanie ścieków i wód opadowych	60
VIII.3.	Gospodarka odpadami	62
VIII.4.	Zaopatrzenie w energię elektryczną	64
VIII.5.	Zaopatrzenie w gaz	64
VIII.6.	Ciepłownictwo	65
VIII.7.	Odnawialne źródła energii	65
IX.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU	65
X.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	71

XI.	ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	73
XII.	POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY NIEGOWA	74
XII.1.	Wnioski złożone do zmiany studium	74
XII.2.	Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	78
XII.3.	Prognozy demograficzne	79
XII.4.	Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy	81
XII.5.	Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	82
XII.6.	Wnioski i wytyczne do prac planistycznych	84
	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	86
XIII.	POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY NIEGOWA	86
XIV.	KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW	89
XV.	ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	100
XV.1.	Polityka ochrony przyrody i krajobrazu	100
XV.2.	Polityka eksploatacji surowców i rekultywacji	102
XV.3.	Polityka ochrony gleb	102
XV.4.	Polityka ochrony wód powierzchniowych i podziemnych	103
XV.5.	Polityka ochrony powietrza atmosferycznego i ochrony przed hałasem	104
XV.6.	Polityka ochrony terenów leśnych	105
XVI.	ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	106
XVI.1.	Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego	106
XVI.2.	Zasady ochrony stanowisk archeologicznych	109
XVII.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI	110
XVII.1.	Układ drogowo-uliczny	110
XVII.2.	Zasady kształtowania parametrów sieci drogowo-ulicznej	111
XVIII.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	113
XVIII.1.	Zaopatrzenie w wodę	113
XVIII.2.	Odprowadzanie ścieków i wód opadowych	114
XVIII.3.	Gospodarka odpadami	115
XVIII.4.	Zaopatrzenie w energię elektryczną	116
XVIII.5.	Zaopatrzenie w gaz	116
XVIII.6.	Ciepłownictwo	116
XVIII.7.	Odnawialne źródła energii	117
XIX.	INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO	117
XIX.1.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	117
XIX.2.	Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	118
XX.	MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	118
XX.1.	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych	118
XX.2.	Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	118
XXI.	OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW	119
XXII.	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	120
XXIII.	OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	120
XXIII.1.	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	120
XXIII.2.	Obszary osuwania się mas ziemnych	120
XXIV.	OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	121
XXV.	OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH	121

XXVI.	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	121
XXVII.	OBSZARY ZDEGRADOWANE	122
XXVIII.	GRANICE TERENÓW ZMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH.....	122
XXIX.	INTERPRETACJA ZAPISÓW STUDIUM.....	122
XXX.	WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	123
XXXI.	UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM.....	124

I. WPROWADZENIE

Podstawę sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niegowa stanowi uchwała nr 124/XVIII/2012 Rady Gminy Niegowa z dnia 30 marca 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niegowa. Zgodnie z powyższą uchwałą, studium ma obejmować teren zawarty w granicach administracyjnych gminy Niegowa.

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niegowa przyjęło uchwałą nr 23/IV/2002 Rady Gminy Niegowa z dnia 28 grudnia 2002 r. W ciągu ponad dziesięciu lat od jego przyjęcia zmieniły się uwarunkowania, zarówno zewnętrzne jak i wewnętrzne, które wpływają na politykę przestrzenną gminy, co powoduje, że Studium z 2002 r. straciło aktualność. Ponadto, zostało ono sporządzone w oparciu o nieobowiązującą już ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Szczegółowe wymagania dotyczące problematyki studium określa obecnie obowiązująca ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Zmianie uległ również szereg innych przepisów prawa, mających wpływ na planowanie przestrzenne w gminie.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych, jego funkcją jest kreowanie polityki przestrzennej gminy, ustalanie wytycznych dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku jednoznacznie stwierdza w art. 9 ust. 4, że „Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych”, a w art. 20 ust. 1, że „Plan miejscowy uchwała rada gminy, po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium...”.

Potrzeba posiadania przez gminę aktualnej wersji studium, opartej na obowiązujących przepisach prawa i istniejących uwarunkowaniach, służącej jako podstawa do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wpływające do Urzędu Gminy Niegowa wnioski o zmianę obowiązującego studium wskazują na zasadność sporządzenia nowej edycji Studium.

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI PRZESTRZENNEJ O ZNACZENIU PONADLOKALNYM I PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

II.1. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju stanowi podstawę systemu aktów planistycznych kraju, będąc tym samym najważniejszym dokumentem strategicznym, kształtującym politykę przestrzenną kraju, sporządzanym obligatoryjnie dla całego jego obszaru.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030, przyjęta w grudniu 2011 r., definiuje wizję Polski w 2030 r., jako kraju o ugruntowanych warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju, dobrze zagospodarowanego, sprawnie zarządzanego i bezpiecznego. Stan ten ma być rezultatem procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych oraz cywilizacyjnych. Cechą kraju ma być spójność społeczno-gospodarcza i terytorialna – silne regiony, których rozwój oparty będzie na endogenicznym potencjale i przewagach konkurencyjnych, kreować mają ogólnokrajowe impulsy rozwojowe, przyczyniając się do osiągania celów ogólnych polityki regionalnej i przestrzennej.

Wizja Polski w 2030 r. opiera się na pięciu pożądanym cechach przestrzeni: konkurencyjności i innowacyjności, spójności wewnętrznej, bogactwie i różnorodności biologicznej, bezpieczeństwie oraz ładzie przestrzennym.

Obszar województwa śląskiego w Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju scharakteryzowany jest głównie jako obszar unikatowy ze względu na występowanie ośrodków o podstawowym znaczeniu dla systemu osadniczego kraju, jakim są Katowice i Aglomeracja Górnośląska. Tego typu obszar związany jest z występowaniem szeregu zjawisk wymagających umiejętnego gospodarowania przestrzenią.

Katowice w dokumencie wyrażającym politykę przestrzenną kraju zostały określone jako obszar metropolitalny o znaczeniu europejskim. Występowanie tak dużych ośrodków miejskich jest silnym bodźcem rozwojowym dla obszarów słabszych pod względem ekonomicznym i społecznym.

Ze względu na przemysłowy charakter województwa śląskiego, szczególne znaczenie dla perspektyw rozwoju regionalnego w ramach programów krajowych, będą miały prowadzone działania interwencyjne o wieloletnim charakterze inwestycyjnym, które obejmują przede wszystkim obszary zdegradowane o wysokiej skali problemu, jakim jest obszar Aglomeracji Górnośląskiej. Będą to głównie działania z zakresu rewitalizacji przestrzennej i społeczno-gospodarczej oraz działania służące rekultywacji przemysłowej, umożliwiające zmianę pełnionych funkcji na określone w strategiach rozwoju danego obszaru.

W koncepcji zwrócono szczególną uwagę na potrzebę rozwoju systemu policentrycznej sieci głównych miast o znaczeniu krajowym, regionalnym i subregionalnym poprzez zintegrowanie systemu transportu publicznego, systemu inwestycyjnego, szczególnie w zakresie infrastruktury drogowej i komunalnej. Obszary wiejskie, jak np. gmina Niegowa, uczestniczą w procesach rozwojowych kraju poprzez integrację funkcjonalną z ośrodkami o przemysłowej i gospodarczej specjalizacji, w tym przypadku z Częstochową.

Dla zwiększenia mobilności przestrzennej mieszkańców obszarów wiejskich, w tym gminy Niegowa, niezbędne jest skoordynowanie planowania rozwoju infrastruktury transportowej na szczeblu regionalnym, powiatowym i gminnym, utrzymanie oraz tworzenie nowych połączeń drogowych, kolejowych, wzmocnienie regionalnego transportu w relacjach zamiejskich, umożliwiającego bezpośrednie powiązanie z obszarem metropolitalnym przyległych obszarów wiejskich. Należy tworzyć powiązania lokalnej sieci drogowej z siecią dróg krajowych, ekspresowych i autostrad oraz wspierać tworzenie infrastruktury i rozbudowę węzłów przesiadkowych transportu kołowego i kolejowego na obszarach wiejskich. Ponadto należy podwyższyć atrakcyjność obszarów wiejskich poprzez wyznaczanie miejsc lokowania inwestycji gospodarczych, w szczególności dzięki skoordynowaniu lokalnych i regionalnych inwestycji infrastrukturalnych z budową sieci dróg.

Stan i jakość środowiska przyrodniczego w bardzo istotny sposób wpływają na stan i perspektywy rozwoju przestrzennego kraju i poszczególnych regionów województwa śląskiego. Planowanie przestrzenne, uwzględniając wzajemne relacje komponentów środowiska, oddziałuje na procesy zarządzania zasobami przyrody ożywionej i krajobrazu, czym przyczynia się do zmniejszenia izolacji siedlisk oraz stabilizacji ekosystemów ważnych dla zachowania istotnych w skali kontynentu polskich obszarów przyrodniczo cennych np. Park Krajobrazowy Orlich Gniazd. Przekształcenia obszarów wiejskich związane z rozwojem społeczno-gospodarczym powinny uwzględniać zachowanie bogactwa przyrodniczego użytków rolnych i lasów stanowiących bezpośrednie otoczenie korytarzy ekologicznych i obszarów chronionych. Istnieje konieczność stworzenia systemu zmierzającego do zahamowania postępującej degradacji środowiska kulturowego oraz rozwoju z zachowaniem wartościowych elementów struktur obszarów poprzemysłowych i miejskich zdegradowanych oraz mniej eksponowanych krajobrazów.

II.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego jest podstawą formułowania zasad realizujących politykę przestrzenną województwa i organizujących jego strukturę przestrzenną, w sposób uwzględniający założenia polityki przestrzennej państwa, określone w dokumencie pt. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030, oraz tworzący warunki przestrzenne do realizacji ustaleń strategii rozwoju województwa, przedstawionych w dokumencie pt. Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020+”.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa stworzono wizję przyszłości przestrzeni województwa, proponując rozwijanie „zwycięskich dziedzin i lokalizacji”, wspierając strategię „inwestowania w sukces”, promowanie działań w sektorach innowacyjnych, promowanie idei metropolii, wielofunkcyjności, spójności i synergii. Plan zakłada takie podejście do zarządzania przestrzenią, które pozwoli na pozyskiwanie niezbędnych funduszy na realizację inwestycji pomocnych w dążeniu województwa śląskiego do osiągnięcia:

- trwałej i wysokiej konkurencyjnej pozycji, jako jednego z kilku centrów rozwoju cywilizacyjnego Polski XXI wieku, ważnego i atrakcyjnego regionu Środkowej Europy,
- wizerunku regionu o przestrzennych warunkach realizujących zasady zrównoważonego rozwoju, sprawiedliwości i efektywności oraz bezpieczeństwa,
- przestrzeni o wysokich walorach estetycznych architektury i krajobrazu oraz indywidualnym wyrazie, czerpiących z dziedzictwa przyrody i kultury.

Wizja ta ma być osiągalna po spełnieniu wyznaczonego w planie celu generalnego: „Kształtowanie harmonijnej struktury przestrzennej województwa śląskiego sprzyjającej wszechstronnemu rozwojowi województwa” oraz sześciu celów polityki przestrzennej, którymi są:

- I. Dynamizacja i restrukturyzacja przestrzeni województwa;
- II. Wzmocnienie funkcji węzłów sieci osadniczej;
- III. Ochrona zasobów środowiska, wzmocnienie systemu obszarów chronionych i wielofunkcyjny rozwój terenów otwartych;
- IV. Rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury;
- V. Stymulowanie innowacji w regionalnym systemie zarządzania przestrzenią;
- VI. Rozwój współpracy międzyregionalnej w zakresie planowania przestrzennego.

Przestrzenna struktura osadnictwa województwa śląskiego składa się z gęstej sieci osiedli o zróżnicowanej wielkości, stosunkowo dobrze ze sobą powiązanych transportowo i charakteryzuje się wysokim stopniem urbanizacji. Jako taka wyróżnia województwo w skali Polski oraz upodabnia do najbardziej cywilizacyjnie rozwiniętych regionów Europy. Głównymi elementami systemu osadniczego województwa śląskiego są aglomeracje: Górnośląska, Rybnicka, Bielska i Częstochowska, predysponowane do dalszego rozwoju jako centra obszarów metropolitalnych.

Głównym kierunkiem rozwoju struktury miejskiej tego obszaru jest znalezienie równowagi pomiędzy konkurencyjnością i współpracą tworzących go miast. Zostanie to osiągnięte poprzez rehabilitację i restrukturyzację przestrzeni miejskich, poprawę ich wewnętrznej struktury przestrzennej, ekonomicznej i społecznej oraz realizację brakujących powiązań komunikacyjnych. Ważnym aspektem jest również zapobieganie degradacji przestrzeni oraz zachowanie w obszarach aglomeracji ładu przestrzennego, zakłócanego rozpraszaniem zabudowy w wyniku migracji mieszkańców miast na obszary podmiejskie i wiejskie, wycofywanie się handlu z centrum miast itp.

W planie przyjęto, że strukturę przestrzenną województwa będą tworzyć cztery obszary metropolitarne, tożsame z centrami w Aglomeracji Górnośląskiej, Częstochowskiej, Rybnickiej i Bielskiej, tworzące wspólnie Skonsolidowany Śląski Obszar Metropolitalny. Kształtowane będą pasma rozwoju (korytarze transportowo-osiedleńcze), składające się z jednostek osadniczych wzdłuż głównych ciągów infrastruktury technicznej oraz centrów obszarów metropolitalnych. Powstaną specjalne strefy wielofunkcyjne o charakterze rolniczo-mieszkaniowym, rekreacyjno-leśnym z lokalnym ośrodkami równomiernie rozmieszczonymi na całym Obszarze Metropolitalnym.

Schemat 1. Wyrys z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego – Kierunki polityki przestrzennej.

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego, przyjęty Uchwałą Nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 czerwca 2004 r.

Gmina Niegowa zlokalizowana jest w rejonie Północnego Obszaru Metropolitalnego Aglomeracji Częstochowskiej. Jej zachodnia część położona jest w strefie funkcjonalnej o charakterze rekreacyjno-leśnym (z przewagą lasów, predystynowanej do pełnienia wiodącej funkcji rekreacyjnej z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska i gospodarki leśnej), natomiast część wschodnia położona jest w strefie funkcjonalnej rolno-leśnej (o przewadze dobrych warunków rolniczej przestrzeni produkcyjnej, predystynowanej do rozwoju produkcji rolnej, promowania systemów produkcji rolnej przyjaznych dla środowiska). Kierunki rozwoju wyznaczone w planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego w odniesieniu do gminy Niegowa dotyczą m.in.:

- w zakresie środowiska przyrodniczego: zachowania walorów przyrodniczych obszarów objętych ochroną prawną, położenia na obszarze gminy ostoi przyrody Natura 2000, lokalizacji udokumentowanych złóż kopalin wskazujących do racjonalnego gospodarowania zasobami, ochrony kompleksów gleb chronionych, utrzymania i umocnienia korytarzy ekologicznych o znaczeniu regionalnym;
- w zakresie dziedzictwa kulturowego: położenia gminy w obszarze ochrony krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,

- w zakresie osadnictwa i gospodarki: funkcji Niegowy jako lokalnego ośrodka wiejskiego – koncentrującego działania dla wielofunkcyjnego rozwoju i umacniania pozycji na obszarze gminy, rozwoju turystyki rekreacyjnej na obszarze Jury Krakowsko-Częstochowskiej;
- w zakresie komunikacji i infrastruktury technicznej: lokalizacji gminy w zasięgu ponadlokalnego systemu komunikacyjnego, tj.: drogi wojewódzkiej nr 789 (Brusiek–Lelów) oraz rozwoju sieci komunikacyjnej Północnego Obszaru Metropolitalnego, związanego z Aglomeracją Częstochowską.

II.3. Ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych

Ograniczenia wynikające z uwarunkowań przyrodniczych i sanitarnych:

- część terenu gminy znajduje się w granicach obszaru Natura 2000 PLH240020 Ostoja Złotopotocka oraz PLH240032 Ostoja Kroczycka, dla których obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody;
- część terenów gminy znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd oraz jego otulinie, dla którego obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody, w tym ustalenia planu ochrony PKOG, przyjętego uchwałą nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r.;
- na terenie gminy zlokalizowane jest stanowisko dokumentacyjne Jaskinia Wiercica, dla którego obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody;
- na terenie gminy zlokalizowane są cztery pojedyncze drzewa, jedna grupa drzew oraz jeden pomnik przyrody nieożywionej, które zostały objęte ochroną prawną w formie pomników przyrody, dla których obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody;
- na terenie gminy zlokalizowane są udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie prawa geologicznego i górniczego oraz prawa ochrony środowiska;
- gmina zlokalizowana jest w zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych nr 326 Częstochowa (E) i jego strefy ochronnej (ONO), który podlega ochronie zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie prawa wodnego;
- na terenie gminy zlokalizowane są cmentarze, dla których należy zachować wymagane w przepisach odrębnych odległości od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności, ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych;
- na terenie gminy zlokalizowane są lasy oraz gleby wysokich klas bonitacyjnych (II-III), które są chronione na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- na terenie gminy zlokalizowane są obszary predysponowane do występowania ruchów masowych, które powinny być wyłączone z możliwości zabudowy.

Ograniczenia wynikające z ochrony dziedzictwa kulturowego:

- na obszarze gminy znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków (m.in. odbudowany zamek w Bobolicach, ruiny zamku w Mirowie, ruiny strażnicy warownej w Łutowcu, dwór w Mzurowie, kościół i cmentarz w Niegowie, kościół i dzwonnica w Sokolnikach, młyn w Tomiszowicach, liczne zagrody i budynki mieszkalne, aleje drzew, kapliczki) oraz stanowiska archeologiczne, które podlegają ochronie zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Ograniczenia wynikające uwarunkowań komunikacyjnych i infrastruktury technicznej:

- przebieg drogi wojewódzkiej nr 789 (Brusiek–Lelów) przez tereny zabudowane powoduje ograniczenia w zagospodarowaniu terenów w jej rejonie z uwagi na oddziaływanie (bezpieczeństwo, warunki aerosanitarne: hałas, wibracje, skażenie spalinami) oraz wynikające z przepisów odrębnych w zakresie dróg publicznych;
- ze względu na przebieg przez teren gminy linii elektroenergetycznych średniego napięcia oraz lokalizacji stacji transformatorowych, występuje ograniczenie w użytkowaniu terenów znajdujących się w pasach technologicznych tych linii;
- na terenie gminy zlokalizowane są ujęcia wód podziemnych, które posiadają ustanowione strefy ochrony bezpośredniej, dla których obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie prawa wodnego.

III. CHARAKTERYSTYKA I RYS HISTORYCZNY GMINY NIEGOWA**III.1. Położenie gminy Niegowa**

Gmina Niegowa jest gminą wiejską, położoną w północnej części województwa śląskiego, w powiecie myszkowskim. Graniczy od północy z gminą Janów, od północno-wschodu z gminą Lelów (pow. częstochowski), od wschodu z gminą Irządze, od południa z gminami Kroczyce i Włodowice (pow. zawierciański), od zachodu z gminą Żarki (pow. myszkowski). Powierzchnia gminy wynosi ok. 87,8 km², co stanowi ok. 18% powierzchni powiatu myszkowskiego oraz ok. 0,71% powierzchni województwa śląskiego. Przez gminę Niegowa przebiega droga wojewódzka nr 789 relacji Brusiek–Lelów, prowadząca do drogi krajowej nr 46, łączącej Częstochowę z Kielcami.

Gmina Niegowa leży w odległości ok. 30 km od najbliższego ważniejszego ośrodka miejskiego – Częstochowy. Ponadto w odległości ok. 60 km od gminy w kierunku południowo-zachodnim zlokalizowana jest stolica województwa śląskiego – Katowice, w odległości ok. 90 km w kierunku południowo-wschodnim leży Kraków, a ok. 200 km w kierunku północno-wschodnim – Warszawa. Odległość gminy od najbliższych większych przejść granicznych wynosi: Czechy (Chałupki) – 150 km, Słowacja (Chyżne) – 220 km, Niemcy (Zgorzelec) – 380 km.

Miejscowość Niegowa, będąca siedzibą gminy, zlokalizowana jest w jej centralnej części. W skład gminy Niegowa wchodzi 20 sołectw: Antolka, Bliżyce, Bobolice, Brzeziny, Dąbrowno, Gorzków Nowy, Gorzków Stary, Ludwinów, Łutowiec, Mirów, Moczydło, Mzurów, Niegowa, Niegówka, Ogorzelnik, Postaszowice, Sokolniki, Tomiszowice, Trzebniów, Zagórze.

Obszar gminy położony w północno-wschodniej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej, nachylony jest w kierunku północno-wschodnim. Podzielić go można na dwie części: zachodnią o krajobrazie typowo jurajskim – liczne wzgórza z basztami i iglicami oraz wschodnią o krajobrazie

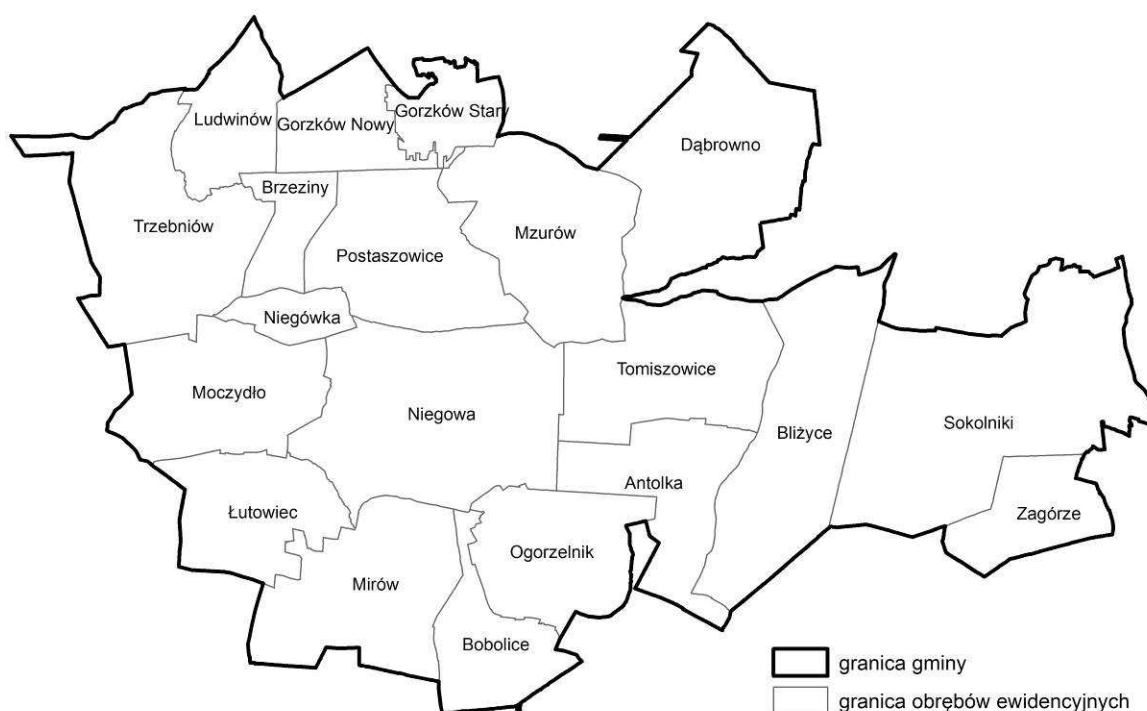
falisto-pagórkowatym. Wzgórza zbudowane są z piaskowców i margli kredowych. Wysokość dochodzi tutaj do 320 m n.p.m. Najwyższym wzniesieniem w obrębie gminy jest Góra Bukowiec (421 m n.p.m.), położona na wschód od wsi Trzebników.

Obszar gminy jest bardzo cenny z punktu widzenia przyrodniczego i krajobrazowego. O atrakcyjności gminy świadczy znaczne urozmaicenie terenu, związane z występowaniem licznych rozcięć, głębokich jarów oraz skałek i ostańców zbudowanych z wapieni jurajskich oraz położenie w obrębie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Cechą charakterystyczną gminy jest uboga sieć hydrograficzna. Nieliczne, stałe ciek wodne występują w jej północno-wschodniej części. W obrębie gminy nie występują większe zbiorniki wodne.

Schemat 2. Położenie gminy Niegowa w województwie śląskim.

Źródło: opracowanie własne.

Schemat 3. Podział gminy Niegowa na sołectwa.

Źródło: opracowanie własne.

III.2. Rys historyczny gminy Niegowa

Nazwa gminy Niegowa pochodzi najprawdopodobniej z wierzeń starosłowiańskich, od Niega – bóstwa starości i śmierci. O początkach życia na terenie gminy świadczą wykopaliska sprzed ok. 4500 lat. Z przedmiotów, które odnaleziono, można wnioskować, że żyjący na tym terenie ludzie posiadali umiejętność wyrabiania naczyń glinianych oraz uprawy roli i hodowli zwierząt.

W średniowieczu osadnictwo na obszarze Niegowy rozwijało się szybko. Był to teren umożliwiający łatwą obronę przed ewentualnym najeźdźcą, stanowił także bezpośrednią granicę pomiędzy Królestwem Polski a Księstwami Śląskimi oraz bramę wjazdową do Królestwa.

Biegący przez teren dzisiejszej Niegowy trakt Kraków–Pomorze był na tyle istotny, że stało się konieczne wybudowanie stanic umożliwiającej odpoczynek podróżującym. Pierwsze wzmianki o niej pochodzą z XII wieku. Rozwijający się handel, użytkowanie dróg oraz utarczki przygraniczne wpłynęły na ruchy migracyjne tamtejszej ludności. Wzmogły się one także po 1138 r., kiedy w życie wszedł podział ziem Bolesława Krzywoustego. Na terenie dzisiejszej Niegowy znaleźli się mieszkańcy Śląska, Czech i Moraw. Obszar nękany był licznymi najazdami od strony Śląska, dlatego też pierwsi władcy Polski umocnili już wyjątkowo niedostępny teren zamkami i warowniami.

Po 1347 r. lokowano wsie na prawie niemieckim, co dawało ludności liczne przywileje oraz wspomagało rozwój gospodarczy. W 1383 roku Niegowa znalazła się w dobrach bobolickich pod rządami Władysława Opolczyka, który był narzędziem polityki Andegaweńskiej w Polce. Pozytywnym

skutkiem przejścia ziem był ich rozwój gospodarczy. Po wstąpieniu na tron Królowej Jadwigi ziemie zostały odzyskane i wcielone do Królestwa Polskiego.

W czasach nowożytnych właścicielami, dziedzicami i dzierżawcami ziemi niegowskiej była cała plejada rodów szlacheckich. Po okresie świetności Rzeczypospolitej w XV i XVI wieku rozpoczęło się stulecie wypełnione licznymi wojnami z Turcją, Rosją, Kozakami i Szwecją. Walki na ziemiach polskich doprowadziły do znacznego spustoszenia i osłabienia kraju, co odbiło się niekorzystnie na jego sytuacji gospodarczej.

W XVII wieku na ziemi niegowskiej również miały miejsce walki. Dwukrotnie na naszym terenie przebywali Szwedzi. W okresie potopu w latach 1655–1660 została stoczona bitwa polsko-szwedzka pod Siewierzem, zwycięska dla Szwedów. Po tej klęsce Polaków Szwedzi zajęli całą okolicę, częściowo burząc osadę i zamek w Bobolicach. Podobne zdarzenia przyniósł za sobą drugi najazd szwedzki z 1701 r., kiedy to Szwecja próbowała rozbić militarny związek polsko-saski poprzez interwencję zbrojną. Lata 1705–1710 odznaczały się dla Niegowy szczególnym nieurodzajem i głodem, a w konsekwencji wysoką umieralnością. Obszar ten dotknęła również epidemia cholery.

Po I rozbiorze Polski, w czasie powstania kościuszkowskiego również na terenach ziemi niegowskiej prowadzone były walki z zaborcami, np. walka wojsk polskich z rosyjsko-pruskimi, rozpoczęta pod Janowem, a kontynuowana pomiędzy wsiami Postaszowice – Trzebnów – Niegówka – Moczydło – Niegowa. Po rozbiorach Niegowa znalazła się w państwie pruskim jako tzw. Nowy Śląsk. W wyniku wojen napoleońskich nastąpiły kolejne zmiany granic. Na mocy traktatu podpisanego w 1807 r. utworzono Księstwo Warszawskie, w którym znalazła się także ziemia niegowska, położona w jednym z powiatów departamentu kaliskiego. Po kongresie wiedeńskim w 1815 r. Niegowa stała się częścią Królestwa Polskiego, połączonego unią personalną z Rosją. Taki stan utrzymał się aż do powstania styczniowego.

Wiek XIX dla ziemi niegowskiej był czasem wielu zmian. Uległa pogorszeniu sytuacja gospodarcza, zahamowany został rozwój kulturalny. Cywilnym Naczelnikiem Rządu Narodowego na obwód lelowski został Hipolit Świdorski – dziedzic Mzurowa. Na ziemiach niegowskich doszło do kilku potyczek powstańców z wojskami rosyjskimi. Jednak, nadciągające od Częstochowy wojska zorganizowane przez Wielkiego Księcia Konstantego, doprowadziły do rozproszenia się tego oddziału partyzanckiego. W okolicy Niegowy walczyły następujące oddziały powstańcze: Iskry, Alberta Otto, Bończy, Mossakowskiego i Chmielińskiego. Oddziały Mossakowskiego ukrywały się w lasach i wśród skał w Mirowie.

Mimo ubóstwa i niedostatku, po odzyskaniu niepodległości w listopadzie 1918 roku, ludność pozostała na ziemi niegowskiej pracując nad poprawieniem swoich warunków życia. W okresie międzywojennym w Niegowie, dzięki pracy ks. Hamerlinga, została wybudowana 7-oddziałowa szkoła podstawowa. W parafii powstało pięć szkół i dwie ochronki, założono ogród owocowy, powstała Ochotnicza Straż Pożarna, wybudowano łaźnię z wannami i prysznicami. Wieś została zaopatrzona w wodę, dzięki budowie studni głębinowej. Wszelkie poczynania podejmowane przez władze państwowe i samorządowe dla ożywienia gospodarczego przerwała nowa wojna i okupacja. W Niegowie w okresie II wojny światowej powszechny był ruch oporu, który stanowił sprawę honoru i obowiązku patriotycznego. Na terenie ziemi niegowskiej skuteczną walkę z okupantem prowadziły oddziały partyzanckie Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich. Niegowa w okresie II wojny światowej znalazła się pod niemieckim zarządem wojskowym. W połowie października 1939 roku wcielono część Polski do Rzeszy, a z pozostałych utworzono Generalną Gubernię. Niegowa znalazła się

w Generalnej Guberni w dystrykcie radomskim. Niegowa i okolice zostały wyzwolone spod okupacji niemieckiej w styczniu 1945 roku – wtedy też rozpoczął się nowy etap w jej dziejach.

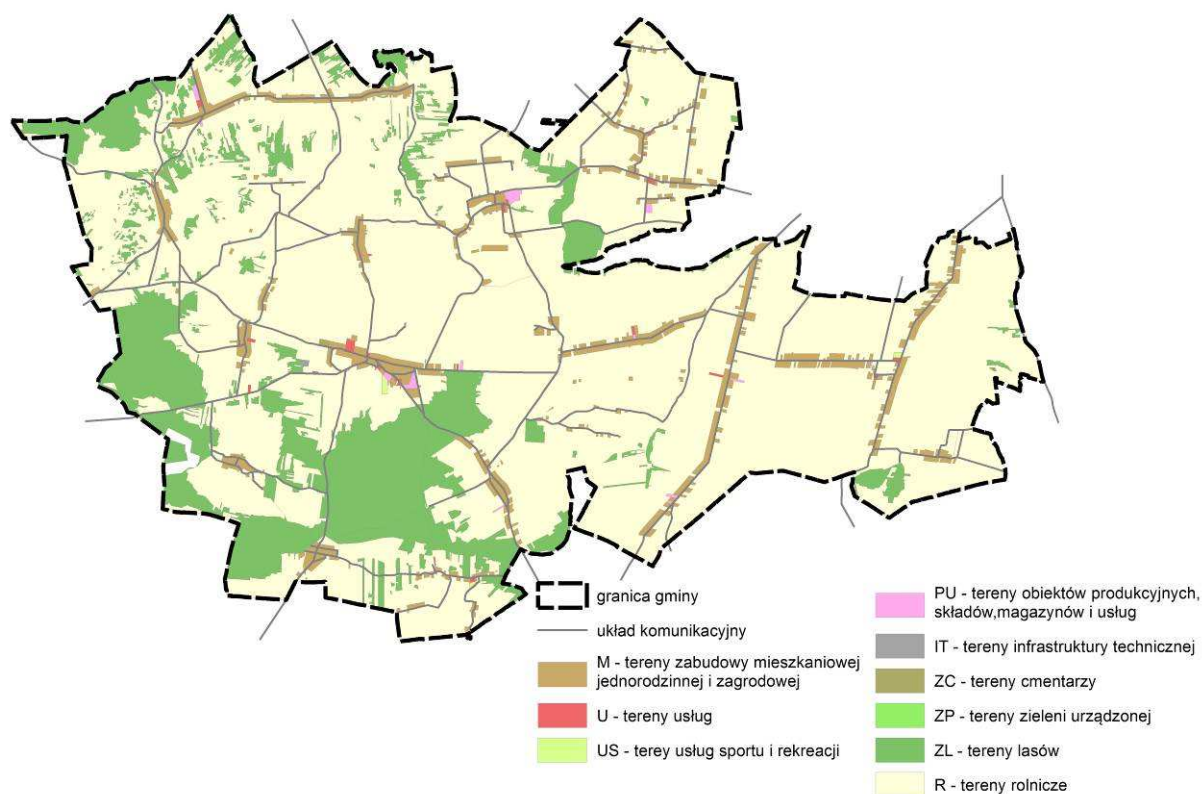
III.3. Struktura przestrzenno-funkcjonalna gminy Niegowa

Struktura przestrzenna zabudowy

Struktura przestrzenna gminy Niegowa została ukształtowana w wielowiekowym procesie osadniczym, uzależnionym od ukształtowania terenu i położenia geopolitycznego. Rzeźba terenu miała decydujący wpływ na lokalizowanie osad, które ze względu na trudną dostępność zyskiwały większą obronność. Wpłynęło to na późniejsze powstawanie twierdz – warowni jurajskich. Rozwój osadnictwa kształtował się głównie wokół Niegowy, Mirowa, Bobolic. Ruchy migracyjne po podziale ziem Królestwa Polskiego przez Bolesława Krzywoustego spowodowały, że na ziemiach gminy pojawili się mieszkańcy Śląska, Czech i Moraw. Późniejsze stulecia nie sprzyjały osiedlaniu się na ziemi niegowskiej, gdyż była to bezpośrednia granica między Królestwem, a Księstwem Śląska. Dopiero w XIX wieku tereny te zaczęły się intensywniej rozwijać.

Sieć osadniczą gminy Niegowa stanowią wsie rozrzucone dość równomiernie na obszarze całej gminy. Układ komunikacyjny jest stosunkowo dobrze rozwinięty, tworzą go drogi gminne i powiatowe oraz droga wojewódzka biegnąca na osi wschód–zachód. Administracyjne centrum gminy stanowi wieś Niegowa, położona przy skrzyżowaniu głównych szlaków komunikacyjnych w gminie.

Schemat 4. Struktura przestrzenna zabudowy w gminie Niegowa.

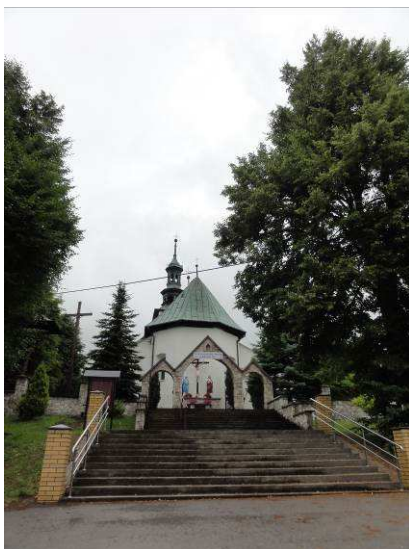
Źródło: opracowanie własne.

W skład gminy wchodzi 20 miejscowości o charakterze:

- wsi ulicówki – zwarta zabudowa po obu stronach jednej drogi, np. Tomiszowice, Trzebnów, Gorzków, Łutowiec, Postaszowice;
- wsi widlicy – zwarta zabudowa wzdłuż dwóch, trzech rozwidlających się dróg, np. Dąbrowno, Mzurów;
- wsi wielodrożnicy – zwarta lub luźna zabudowa dużej wsi wzdłuż kilku dróg o nieregularnym kształcie, np. Niegowa;
- wsi rzędówki – luźna zabudowa wzdłuż drogi, najczęściej po jednej stronie, po drugiej stronie pola, np. Bliżyce.

Najbardziej rozwiniętą oraz zwartą strukturą przestrzenną zabudowy wyróżnia się wieś Niegowa, zlokalizowana w centralnej części gminy. Pierwsze wzmianki o osadzie pochodzą z 1306 r. Od północy miejscowość otoczona jest rozległymi terenami pól, na południe rozpościera się większy kompleks leśny – Las Pikulowy. Rozwojowi wsi sprzyja położenie przy drodze wojewódzkiej nr 789, do której w obszarze miejscowości dochodzą cztery drogi powiatowe (1014S, 1016S, 1712S i 1713S). Zwarta zabudowa koncentruje się wokół drogi wojewódzkiej, na odcinku pomiędzy skrzyżowaniami z drogami powiatowymi. Korzystne położenie spowodowało, że od 1987 r. Niegowa jest siedzibą władz gminy i jednocześnie ośrodkiem życia kulturalnego tego obszaru. Znajdują się tu podstawowe usługi społeczne z zakresu oświaty, ochrony zdrowia, administracji oraz kultury i sportu. Przy ulicy Szkolnej, będącej przedłużeniem głównej ulicy wsi – ul. Sobieskiego, na wzniesieniu położony jest najstarszy w okolicy kościół pw. św. Mikołaja BW.

Zdjęcia 1,2,3. Kościół w Niegowie, widok z kościoła w kierunku wsi.

Źródło: zasoby własne (lipiec 2015).

Zabudowę miejscowości stanowi głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, a także zabudowa zagrodowa, tworzące dość zwartą pierzeję wzdłuż wszystkich ulic w obrębie wsi. Budynki mieszkalne są sukcesywnie remontowane, zabudowa rozwija się poprzez powiększanie istniejących terenów budowlanych, nie wykształcają się strefy nowej zabudowy. Wśród zabudowy mieszkaniowej pojawiają się budynki usługowe, głównie małe sklepy spożywcze, oraz inne budynki użyteczności publicznej. W południowo-wschodniej części gminy zlokalizowany jest większy kompleks zabudowy produkcyjno-usługowej (w rejonie dawnej bazy Spółdzielni Kółek Rolniczych). Mimo że poza

kościółem w strukturze zabudowy wsi nie ma wyróżniających się dominant architektonicznych, to na jej obrzeżach zlokalizowana jest wieża telewizyjna (obecnie przekaźnikowa), która, widoczna niemal z każdego zakątka gminy, ma raczej degradujący wpływ na pobliski krajobraz.

Zdjęcie 4. Widok na Niegowę od strony Mzurowa.

Źródło: zasoby własne (lipiec 2015)

Pozostałe miejscowości w gminie charakteryzują się układem zabudowy, gdzie przeważa zabudowa zagrodowa, uzupełniana budynkami mieszkaniowymi jednorodzinnymi. W terenach budowlanych występują pojedyncze obiekty usługowe i produkcyjne – na uwagę zasługują niezagospodarowane obecnie tereny dawnego Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Mzurowie oraz Spółdzielni Produkcyjnej Las w Ludwinowie. Budynki w większości wsi zlokalizowane są wzdłuż dróg gminnych oraz powiatowych. Wśród miejscowości zlokalizowanych w północno-zachodniej części gminy wyróżniają się Trzebniów i Postaszowice, w których zachowała się charakterystyczna zabudowa wiejska – domy położone na wąskich działkach usytuowane szczytową elewacją do ulicy. W strukturze użytkowania gruntów wschodniej części gminy przeważają tereny rolnicze i jest znacznie więcej zabudowy zagrodowej niż w zachodniej części gminy.

Zdjęcia 5,6. Zabudowa w Trzebniowie i Moczydle.

Źródło: zasoby własne (lipiec 2015).

Nieco odmienny charakter mają wsie położone w południowo-zachodniej części gminy – Bobolice, Mirów, Łutowiec, gdzie znajduje się najwięcej atrakcji turystycznych: odbudowany zamek w Bobolicach, ruiny zamku w Mirowie, strażnica w Łutowcu. W tym rejonie znajduje się też duża

liczba skałek i jaskiń. Ta część gminy posiada znacznie większy udział lasów w użytkowaniu terenu. Zabudowa Mirowa i Łutowca jest bardziej zwarta niż Bobolic, gdzie budynki są rozrzucone wzdłuż kilku dróg. Liczne szlaki turystyczne wytyczone w tym obszarze spowodowały najintensywniejszy w gminie rozwój infrastruktury związanej z obsługą ruchu turystycznego. Przy zamku w Bobolicach powstał kompleks hotelowy, również Mirów posiada zaplecze noclegowe oraz gastronomiczne. W obydwu lokalizacjach znajdują się duże parkingi. Miejscowości te oferują również miejsca noclegowe w ramach gospodarstw agroturystycznych.

Zdjęcia 7,8. Zamek w Bobolicach i ruiny zamku w Mirowie.

Źródło: zasoby własne (lipiec 2015).

W gminie zlokalizowanych jest też kilka niewielkich odizolowanych osad, które w odróżnieniu od reszty wsi, nie są położone przy głównych drogach i korzystają z obiektów usługowych zlokalizowanych w innych miejscowościach. Można tu wyróżnić Antolkę, której luźna zabudowa jest zlokalizowana w obniżeniu terenu wzdłuż kilku dróg (znaleźć tu można pozostałości po zespole folwarcznym z XIX w.), Brzeziny – malowniczo położoną na wapiennych wzgórzach, najmniejszą pod względem liczby ludności wieś w województwie śląskim, liczącą sześć domów zgrupowanych w dwóch koloniach, Zagórze – wysuniętą najbardziej na wschód niewielką wieś usytuowaną na wzniesieniu, Ostrężnik – najbardziej na zachód wysunięty przysiółek gminy Niegowa, położony przy drodze wojewódzkiej nr 793, oraz osiedla należące do wsi Mzurów i Dąbrowno, położone w oddaleniu od głównej zabudowy wsi, rozrzucone na dość znacznym obszarze. Większość tych osad charakteryzuje się zabudową zagrodową, pojawia się również zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i letniskowa oraz agroturystyka.

Charakterystycznym elementem krajobrazu kulturowego gminy są również kapliczki i krzyże przydrożne, najczęściej zachowane w bardzo dobrym stanie, świadczące o związkach ludności z miejscem zamieszkania.

Przez miejscowości Trzebnów i Brzeziny poprowadzono ścieżkę spacerowo-rowerową w ramach „Szlaku atrakcji turystycznych”, który łączy najcenniejsze zabytki gmin Żarki, Niegowa i Janów. W tych miejscowościach na ścieżce zlokalizowano miejsca odpoczynku i wiaty turystyczne.

Zdjęcia 9,10. Widok na miejscowość Zagórze i wiatę turystyczną w Brzezinach.

Źródło: zasoby własne (lipiec 2015).

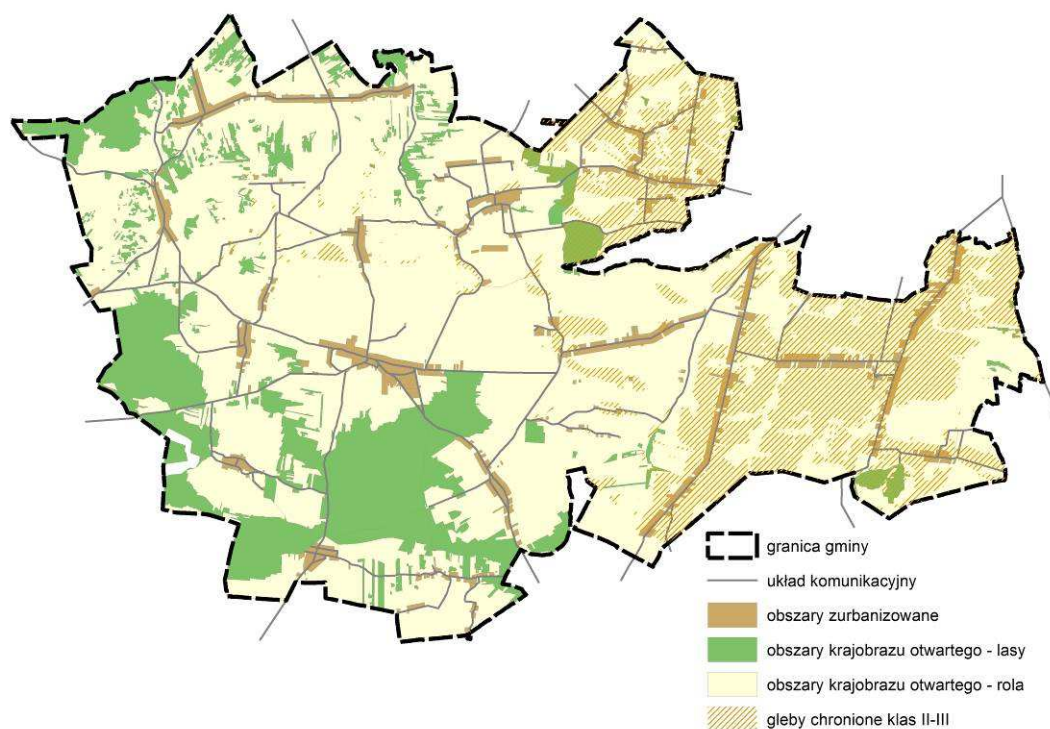
Jakość środowiska mieszkaniowego danej miejscowości kształtują w dużym stopniu usługi społeczne. Zapotrzebowanie na nie jest różnicowane przede wszystkim przez trendy demograficzne oraz wielkość ośrodka osadniczego. Część usług lokalizowana będzie jedynie w miejscowościach o określonej minimalnej liczbie mieszkańców, zapewniając dostęp do nich również ludności z okolicznych rejonów. Wpływ na zapotrzebowanie dla usług spoza podstawowego pakietu (oświata, opieka zdrowotna, administracja) ma także status materialny mieszkańców, prowadzony styl życia, odległość od większych ośrodków miejskich. Dotyczy to przede wszystkim instytucji kultury, sportu.

Największe zagęszczenie usług społecznych w gminie występuje w Niegowie, będącej lokalnym ośrodkiem obsługi ludności (m.in. Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zakład Komunalny, Gminny Ośrodek Kultury, Przedszkole, Szkoła Podstawowa i Gimnazjum, Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Zdrowia, kościół, stadion Gminnego Klubu Sportowego Jura Niegowa, kompleks sportowy „Orlik”, amfiteatr). We wschodniej części gminy funkcje usługowe skoncentrowane są w Sokolnikach, pełniących funkcję lokalnego centrum tego rejonu gminy (m.in. Zespół Szkolno-Przedszkolny, kompleks sportowy „Orlik”, filia Biblioteki Publicznej, Wiejski Ośrodek Zdrowia, kościół). Ponadto na terenie części miejscowości zlokalizowane są pojedyncze obiekty usług publicznych, zaś pozostałe wsie nie są wyposażone w usługi z zakresu infrastruktury społecznej, mieszkańcy korzystają z placówek w innych miejscowościach. Rozmieszczenie podstawowych usług społecznych zapewnia nierównomierny dostęp do nich dla mieszkańców gminy Niegowa, jest to jednak rozwiązanie konieczne, ze względu na niewielką liczbę mieszkańców poszczególnych miejscowości.

Zdjęcia 11,12. Centrum miejscowości i kościół w Sokolnikach.

Źródło: zasoby własne (lipiec 2015).

Obszary krajobrazu otwartego

Schemat 5. Obszary krajobrazu otwartego w gminie Niegowa.

Źródło: opracowanie własne.

W gminie Niegowa wyraźnie rozróżnia się krajobraz wschodniej i zachodniej części. W części zachodniej rzeźba terenu charakteryzuje się większymi deniwelacjami, malowniczymi skałkami i zamkami, lasami i zarastającymi polami, natomiast część południowo-wschodnia to rozległe pagóry o łagodnych stokach z dużym udziałem uprawianych pól.

Zdjęcia 13,14. Krajobraz gminy Niegowa – widok z terenu sołectwa Mzurów.

Źródło: zasoby własne (lipiec 2015).

Lasy stanowią około 16% powierzchni gminy, ponad 67% z nich jest własnością prywatną. Największe kompleksy leśne występują w południowo-zachodniej części gminy. Obszar ten należy administracyjnie do Nadleśnictwa Złoty Potok, które podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach. Lasy na terenie gminy Niegowa, podobnie jak cały obszar Nadleśnictwa Złoty Potok, znajdują się pod ujemnym wpływem zanieczyszczeń przemysłowych, wchodzą w zasięg I strefy słabych uszkodzeń przemysłowych. Stan lasów gminy można określić jako dobry, jednak gospodarcza działalność człowieka i rozwój turystyki generuje występowanie różnych szkód leśnych.

Osobliwością geologiczną i krajobrazową rejonu Jury Krakowsko-Częstochowskiej są różnorodne formy skalne: ostańce, źródła i jaskinie. Ostańce skalne w największym nagromadzeniu występują pomiędzy wsiami Niegowa, Bobolice i Mirów oraz w okolicy wsi Gorzków Stary, Trzebnów i Łutowiec. Ostańce przeważnie wieńczą szczyty wzgórz, rzadziej występują na zboczach dolin. Do najbardziej znanych należą te położone pomiędzy zamkami w Bobolicach i Mirowie: Trzy Siostry, Szafa, Klawiatura, Grzyb i niedawno odsłonięta z zarośli Brama Laseckich.

Zdjęcia 15,16. Brama Laseckich i okolice Mirowa.

Źródło: zasoby własne (lipiec 2015).

Jaskinie występują szczególnie na zachód od wsi Gorzków Nowy, Ludwinów i Brzeziny oraz na południe od wsi Niegowa. W obrębie gminy znajduje się ponad 100 jaskiń o różnej genezie. Najgłębszą z jaskiń jest Piętrowa Szczelina, o głębokości 45 m i długości 400 m, znajdująca się na zachodnim stoku Wielkiej Góry, położonej na południe od miejscowości Niegowa i ok. 1 km na północ od Mirowa. Cechą wyróżniającą jaskini jest labirynt korytarzy położonych na różnych wysokościach. Piętrowa Szczelina jest miejscem zimowania nietoperzy. W 2007 r. utworzono stanowisko dokumentacyjne dla Jaskini Wiercica, położonej w zboczu Góry Ostrężnik.

W okolicy miejscowości Sokolniki znajdują się Źródła Pani Halskiej, które w 2005 r. uzyskały status pomnika przyrody. Są to źródła podstokowe, spływowo-podpływowe, szczelinowo-krasowe o średniej temperaturze wody 9,9°C i wydajności źródła ok. 82 dm³/s. Wody charakteryzują się znacznymi stężeniami elementów pochodzących z rozpuszczania skał węglanowych jury górnej tj.: Ca, Mg, HCO₃, SiO₂.

Mozaikową rzeźbę tej części gminy tworzy układ skałek i wzgórz oraz dolin i niecek. Niecki pomiędzy wzniesieniami wypełnione są utworami polodowcowymi: piaskami, glinami i żwirami. Cechą charakterystyczną tego terenu są przecinające wyniesienia liczne „suche” doliny wypełnione piaskami, pochodzącymi ze zlodowacenia środkowopolskiego, niosące wody jedynie podczas nawalnych opadów oraz wiosennych roztopów. W centralnej części gminy znajdują się rozcięcia erozyjne w formie wąwozów. Najdłuższy jest Wąwóz Tarnowski – ok. 300 m.

Wysokość obszaru gminy waha się od 261 m n.p.m. – dolina rzeki Halszki w północno-wschodniej części gminy do 423,0 m n.p.m. – Wielka Góra (Góra Mirowska) – wyniesienie w południowo-zachodniej części gminy. Deniwelacje terenu dochodzą do 162 m.

Znajdują się tu liczne wzniesienia wapienne. W obrębie gminy Niegowa położone są: skałki Łutowiec, Dębinna Góra, Rysia Góra, Góra Leszczyny, Wysucka Góra, Wilcza Góra, Mirowskie Skały, Wielka Góra, Góra Mały Bukowiec, Góra Bukowiec, Łutowiec, Góra Jodłowa, Łysa Góra, Góra Widziń, Skała Koci Łeb, Góra Damiak, Góra Dąbrówki, Góra Ostrężnik, Góry Gorzowskie.

Zdjęcia 17,18. Ukształtowanie terenu gminy Niegowa – okolice Mirowa i Tomiszowic

Źródło: zasoby własne (lipiec 2015).

Wspólną cechą wyróżnionych na tym obszarze gleb, zależną od podłoża skalnego, jest m.in. duża przepuszczalność wodna. W południowej części gminy są to gleby o wybitnie infiltracyjnym typie gospodarki wodnej. Poszczególne odmiany gleb sprzyjają w różnym stopniu odnowie wód głębinowych, a w mniejszym stopniu – retencji wód opadowych w samej pokrywie glebowej. Istotnym problemem jest erozja, będąca następstwem rozwoju rolnictwa na żyznych glebach brunatnych rozwiniętych na lessach. W celu ochrony przed dalszą erozją, na przełomie XIX i XX wieku zalesiono niektóre grunty rolnicze (pomiędzy Mzurowem, Dąbrownem i Tomiszowicami) oraz wprowadzono zadrzewienia i trwałe użytki zielone.

Gleby zachodniej części gminy Niegowa należą do słabych klas bonitacyjnych, co wynika z trudnych warunków wodnych, ubogiej sieci wód powierzchniowych, ukształtowania terenu z licznymi wychodniami skał wapiennych. Wschodnia część gminy charakteryzuje się natomiast znaczeni lepszymi glebami – dużym udziałem gleb chronionych II-III klasy bonitacyjnej. W tej części gminy w użytkowaniu terenu przeważają grunty rolne, część zachodnia charakteryzuje się znacznie większym udziałem terenów zalesionych.

Zdjęcia 19,20. Tereny rolne – Dąbrowno i Zagórze

Źródło: zasoby własne (lipiec 2015).

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU SFERY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ

IV.1. Demografia

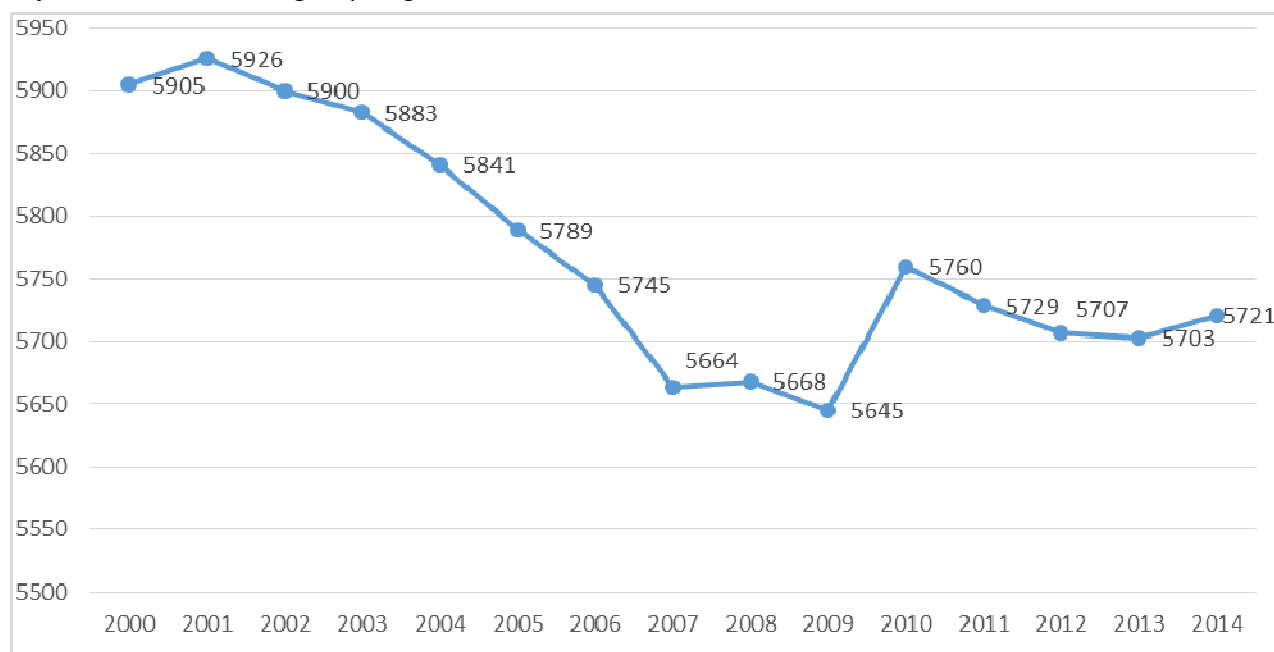
Gminę Niegowa zamieszkuje 5721 mieszkańców (stan na rok 2014, dane GUS). Ludność gminy Niegowa stanowi jedynie ok 8% ludności powiatu myszkowskiego. Gęstość zaludnienia gminy wynosi 65 osób/1 km², znacznie mniej niż wskaźnik dla powiatu – 150 osób/1 km². Od roku 2001 do 2009 liczba ludności systematycznie spadała (od ponad 5,9 tys. do ok. 5,65 tys.). Po wzroście liczby ludności w 2010 roku, na przestrzeni ostatnich lat liczba mieszkańców gminy kształtowała się na podobnym poziomie – ok. 5,7 tys. osób. Gminę zamieszkuje 2875 mężczyzn (50,3% ludności gminy) oraz 2846 kobiet (49,7% ludności gminy), co daje niewielką przewagę w udziale na rzecz mężczyzn oraz wskaźnik feminizacji na poziomie 99.

Tabela 1. Struktura ludności gminy Niegowa wg płci w latach 2000-2014.

liczba/ rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	5905	5926	5900	5883	5841	5789	5745	5664	5668	5645	5760	5729	5707	5703	5721
mężczyźni	2947	2956	2939	2924	2907	2876	2861	2843	2845	2833	2888	2874	2873	2873	2875
kobiety	2958	2970	2961	2959	2934	2913	2884	2821	2823	2812	2872	2855	2834	2830	2846

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Wykres 1. Liczba ludności gminy Niegowa w latach 2000-2014.

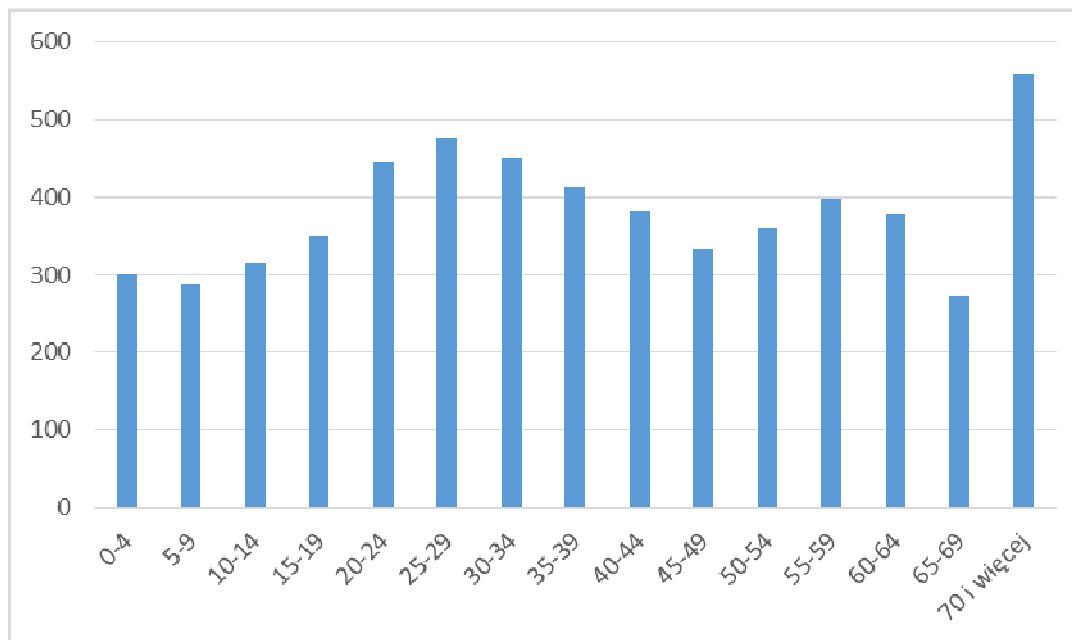

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Zgodnie z ogólnokrajowymi tendencjami do zmian w strukturze wiekowej ludności, mamy do czynienia z procesem starzenia się społeczeństwa, przejawiającym się wysokim, stale rosnącym udziałem w strukturze społeczeństwa osób powyżej 70 roku życia. W gminie Niegowa ok. 9,4% mieszkańców stanowi ludność powyżej 70 roku życia. W ciągu ostatnich lat liczba ta nieznacznie zmalała, jednak, biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku powyżej 50 lat, w najbliższym czasie należy spodziewać się zmiany tej tendencji. Większość mieszkańców gminy (ok. 61%) osiąga wiek

produkcyjny. Największą grupę stanowią osoby w wieku 20-34 lat, co jest efektem wyżu demograficznego lat 80-tych XX wieku. Ok. 19% mieszkańców gminy stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia).

Wykres 2. Struktura ludności gminy Niegowa wg wieku w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Jednym z ważnych elementów oceny stopnia rozwoju gminy jest tempo rzeczywistego przyrostu demograficznego. Na przyrost ten składają się dwa podstawowe czynniki, kształtujące liczbę ludności:

- przyrost naturalny – będący różnicą pomiędzy liczbą urodzeń i zgonów,
- saldo migracji – różnica między napływem, a odpływem ludności.

W latach 2002-2013 w gminie Niegowa nie odnotowano dodatniego przyrostu naturalnego, jedynie w roku 2014 przyrost naturalny wyniósł 0 – w gminie urodziło się 71 osób i tyle samo wyniosła liczba zgonów (w podziale na płeć liczba urodzeń i zgonów kształtowała się podobnie).

Tabela 2. Przyrost naturalny ludności w gminie Niegowa w latach 2000-2014.

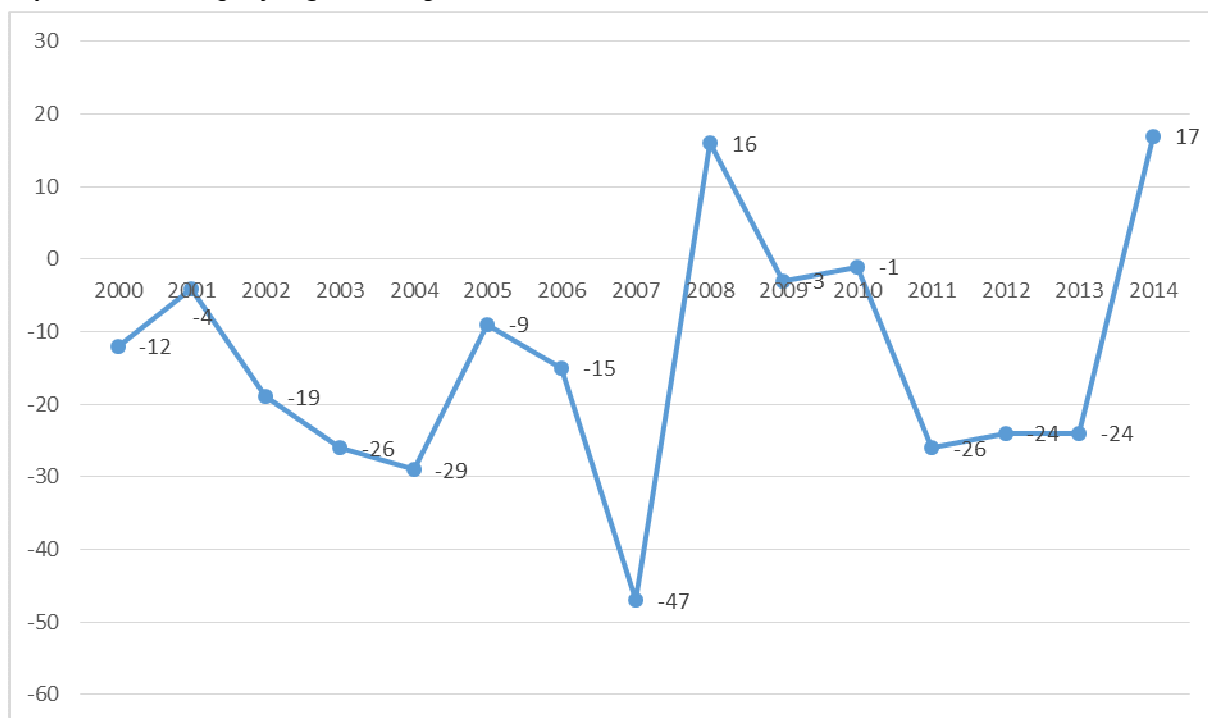
liczba/ rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
urodzenia żywe	75	78	66	72	50	41	63	54	48	71	56	60	59	66	71
zgony ogółem	62	63	77	74	73	64	76	69	76	79	61	65	66	71	71
przyrost naturalny	13	15	-11	-2	-23	-23	-13	-15	-28	-8	-5	-5	-7	-5	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

W okresie 2000-2013 w gminie Niegowa przeważały lata, które charakteryzowało ujemne saldo migracji. Najgorzej sytuacja kształtowała się w latach 2002-2004, 2007 oraz 2011-2013, dodatnie saldo migracji odnotowano jedynie w roku 2008 (+16) oraz 2014 (+17). Na nieznaczny wzrost liczby ludności w gminie Niegowa w 2014 r. wpłynął więc przede wszystkim najkorzystniejszy

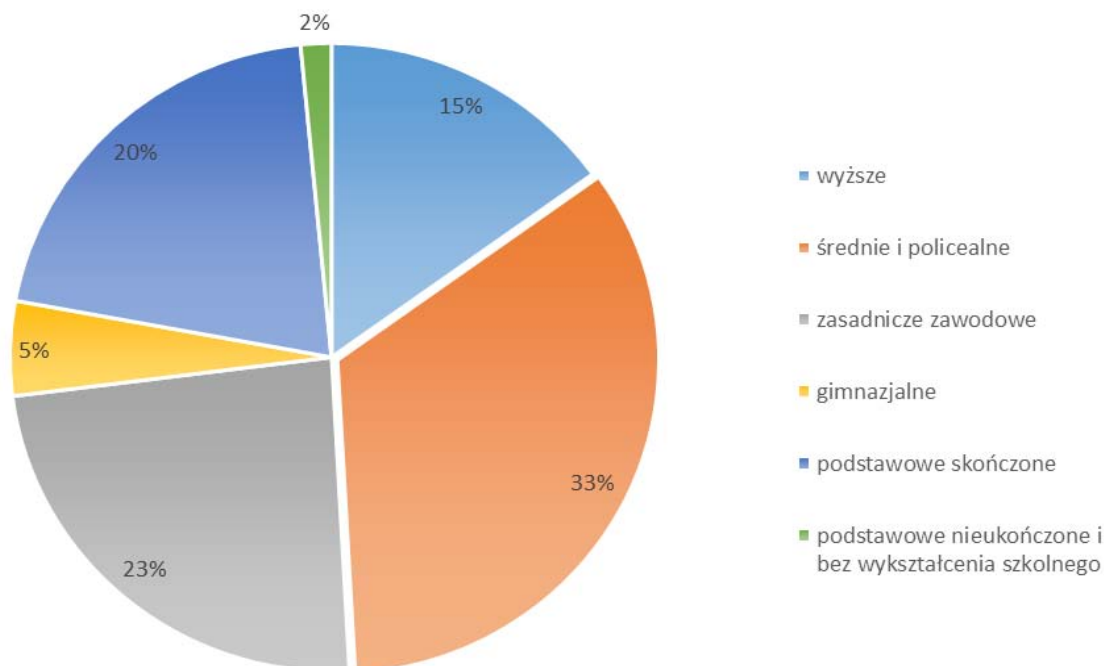
w ciągu ostatnich lat wskaźnik salda migracji, a także korzystny w porównaniu z latami wcześniejszym przyrost naturalny .

Wykres 3. Saldo migracji w gminie Niegowa w latach 2000-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Brak jest danych dotyczących wykształcenia mieszkańców gminy Niegowa w ostatnich latach. Narodowy Spis Powszechny z 2011 r. podaje informacje dotyczące wykształcenia jedynie do poziomu powiatu. Poniższy wykres obrazuje wykształcenie mieszkańców części wiejskiej powiatu myszkowskiego, w której zlokalizowana jest gmina Niegowa. W 2011 r. najwięcej osób na ww. obszarze posiadało wykształcenie średnie i policealne – 33%, zasadnicze zawodowe – 23% oraz podstawowe – 20%, 15% mieszkańców ukończyło szkołę wyższą. Ludność części wiejskiej powiatu myszkowskiego poziomem wykształcenia nie odbiega zasadniczo od danych dla całego powiatu oraz części wiejskiej województwa śląskiego. Natomiast w odniesieniu do danych dla całego województwa, w wiejskiej części powiatu myszkowskiego jest mniej osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Wykres 4. Struktura wykształcenia mieszkańców części wiejskiej powiatu myszkowskiego w 2011 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Brak jest prognoz przemian demograficznych dla gminy Niegowa. Jednak według przewidywań GUS do 2035 r. w powiecie myszkowskim liczba ludności spadnie o ok. 8 tysięcy (z 70 335 w 2012 r. do 62 367 w 2035 r.), z czego ponad 6 tysięcy w części wiejskiej powiatu, w której zlokalizowana jest gmina Niegowa (z 30 478 w 2012 r. do 24 751 w 2035 r.). Tym samym prognozowany jest dalszy proces starzenia się społeczeństwa oraz nasilenie jego tempa. Jest to tendencja obejmująca cały powiat, jednak można wnioskować, iż ten trend przełoży się również na obszar gminy Niegowa i w najbliższych latach nie należy oczekiwać dalszego wzrostu liczby mieszkańców. Przekształcenia struktury wiekowej ludności mają wpływ na rynek pracy oraz infrastrukturę społeczną, która należy do zadań gminy.

Zasoby mieszkaniowe

Na standard zamieszkania ma wpływ wiele czynników, do których zalicza się m. in. powierzchnia użytkowa oraz wyposażenie mieszkań, w tym w instalacje z zakresu infrastruktury technicznej, takie jak wodociąg, kanalizacja, centralne ogrzewanie. Poniższe tabele prezentują wybrane wskaźniki dla gminy Niegowa oraz powiatu myszkowskiego i województwa śląskiego.

Tabela 3. Mieszkania ogółem w latach 2009-2014.

jednostka terytorialna/ rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
województwo śląskie	1709815	1696602	1704758	1713135	1722321	1731008
powiat myszkowski	25777	25834	26036	26183	26335	26430
gmina Niegowa	1584	1577	1587	1598	1607	1613

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Tabela 4. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2008 r., 2011 r. i 2014 r.

jednostka terytorialna/ rok	1 mieszkanie			na 1 osobę		
	2008	2011	2014	2008	2011	2014
	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]
województwo śląskie	67,2	69,3	70,2	24,6	25,5	26,5
powiat myszkowski	78,7	82,9	84	28,1	29,9	30,8
gmina Niegowa	87	90,9	92	24	25,2	25,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Tabela 5. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2007 r., 2010 r. i 2013 r.

jednostka terytorialna/ rok	wodociąg			łazienka			centralne ogrzewanie		
	2007	2010	2013	2007	2010	2013	2007	2010	2013
województwo śląskie	94,5	95,9	96,1	86,6	89,4	89,7	77,8	80,6	81,2
powiat myszkowski	88,5	92,3	92,4	76,2	82,5	82,9	69	74,1	74,7
gmina Niegowa	90,4	94,2	94,3	66,3	74,8	75,2	64,1	70,3	70,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Analizując powyższe tabele można zauważyć, iż zasoby mieszkaniowe zarówno w województwie śląskim, powiecie myszkowskim, jak i w samej gminie Niegowa, w ostatnich latach nieznacznie wzrosły. W 2014 r. na terenie gminy było 1613 mieszkań o przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania – 92 m², co jest wskaźnikiem znacznie lepszym niż średnia dla województwa i powiatu. Natomiast powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę to ok. 25,9 m² (mniej niż średnia dla powiatu i województwa, co może wskazywać na większą liczbę osób w gospodarstwie domowym). Mieszkania zlokalizowane na terenie gminy Niegowa stanowią 6,1% mieszkań powiatu myszkowskiego. Większość mieszkań posiada dostęp do podstawowych mediów z zakresu infrastruktury technicznej (wodociąg, łazienka, centralne ogrzewanie), liczba lokali wyposażonych w instalacje w ciągu ostatnich lat systematycznie wzrastała (o ok. 6-9% w przypadku łazienki i centralnego ogrzewania). Według danych statystycznych za 2007 r. większość zasobu mieszkaniowego gminy Niegowa należy do osób fizycznych (ponad 97%).

IV.2. Infrastruktura społeczna

Administracja publiczna

Realizacją spraw publicznych o znaczeniu lokalnym w gminie Niegowa zajmuje się Urząd Gminy, zlokalizowany w Niegowie przy ul. Sobieskiego 1. Działalnością usługową w zakresie gospodarki komunalnej (dostarczanie wody, przyjmowanie i oczyszczanie ścieków) zajmuje się Gminny Zakład Komunalny w Niegowie.

W gminie Niegowa brak jest obiektów administracji publicznej o zasięgu ponadgminnym.

Oświata

Sieć placówek oświatowych w gminie Niegowa tworzy 10 szkół podstawowych, 2 gimnazja i 2 przedszkola:

- Przedszkole Publiczne w Niegowie (ul. Szkolna 34),
- Szkoła Podstawowa w Niegowie (ul. Szkolna 36),
- Gimnazjum im. Jana Pawła II w Niegowie (Szkolna 36),

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Sokolnikach – Przedszkole Publiczne, Szkoła Podstawowa, Gimnazjum (Sokolniki 76),
- Szkoła Podstawowa w Ludwinowie (Ludwinów 30),
- Szkoła Podstawowa w Bliżycach (Bliżyce 63),
- Szkoła Podstawowa w Dąbrownie (Dąbrowno 50),
- Szkoła Podstawowa w Mzurowie (Mzurów 32),
- Szkoła Podstawowa Fundacji Elementarz w Łutowcu (Łutowiec 9),
- Szkoła Podstawowa Fundacji Elementarz w Moczydle (Moczydło 12),
- Szkoła Podstawowa Fundacji Elementarz w Tomiszowicach (Tomiszowice 61),
- Szkoła Podstawowa Fundacji Elementarz w Postaszowicach (Postaszowice 7).

W placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy Niegowa uczy się 665 uczniów (stan na rok 2013, dane GUS), w tym:

- 203 uczniów w gimnazjum,
- 346 uczniów w szkołach podstawowych,
- 116 dzieci w przedszkolach.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Niegowie, z filią w Sokolnikach. Księgozbiór biblioteki wynosi 14 000 woluminów a liczba czytelników utrzymuje się na poziomie 420 osób rocznie (<http://bibliotekaniegowa.pl/1/historia.html>).

Tabela 6. Szczegółowe dane dotyczące przedszkoli w gminie Niegowa.

przedszkola											
liczba przedszkoli			oddziały			miejsca			dzieci		
2007	2010	2013	2007	2010	2013	2007	2010	2013	2007	2010	2013
2	2	3	2	3	5	55	65	121	44	62	116

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Tabela 7. Szczegółowe dane dotyczące szkół podstawowych w gminie Niegowa.

szkoły podstawowe											
pomieszczenia szkolne			oddziały w szkołach			uczniowie			absolwenci		
2007	2010	2013	2007	2010	2013	2007	2010	2013	2007	2010	2013
85	80	9	47	42	-----	427	400	346	123	74	61

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Tabela 8. Szczegółowe dane dotyczące gimnazjum w gminie Niegowa.

gimnazjum											
pomieszczenia szkolne			oddziały w szkołach			uczniowie			absolwenci		
2007	2010	2013	2007	2010	2013	2007	2010	2013	2007	2010	2013
17	17	-----	12	11	11	262	215	203	86	95	61

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Obecną sytuację oświatową gminy Niegowa weryfikuje zmniejszająca się w ostatnich latach liczba uczniów, związana z niżem demograficznym. W ciągu ostatnich 10 lat liczba absolwentów szkół podstawowych w gminie spadła o 48%, natomiast gimnazjum o 40%. Pozytywna tendencja dotyczy jedynie przedszkoli, w których liczba dzieci w ciągu ostatnich lat wzrosła (nie przekracza jednak liczby

zapewnionych miejsc). Powyższe dane wskazują na wystarczającą liczbę jednostek oświatowych w gminie Niegowa, umożliwiającą dostęp do opieki przedszkolnej i edukacji dla wszystkich dzieci.

W gminie Niegowa nie funkcjonują szkoły wyższe, młodzież chcąc zdobyć wyższe wykształcenie może wybierać z najbliższych zlokalizowanych ośrodków akademickich, jakimi są Częstochowa, Katowice, Kraków.

Policja

Na terenie gminy Niegowa nie funkcjonuje posterunek policji. Gmina znajduje się w rejonie działania Komendy Powiatowej Policji w Myszkowie, nadzorowanej przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach. Z punktu widzenia gospodarki przestrzennej nie przewiduje się dodatkowych potrzeb terenowych związanych z funkcjonowaniem Policji.

Straż Pożarna

W Gminie Niegowa znajduje się 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej:

- OSP Bliżyce,
- OSP Dąbrowno,
- OSP Gorzków Stary,
- OSP Mirów,
- OSP Niegowa,
- OSP Ogorzelnik,
- OSP Postaszowice,
- OSP Sokolniki.

Gmina znajduje się w rejonie działania Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Myszkowie. Posiadany przez Straż Pożarną sprzęt i wyposażenie zapewnia bezpieczeństwo powiatu w zakresie zagrożenia pożarami i klęskami żywiołowymi.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie gminy swoją siedzibę ma Gminny Ośrodek Zdrowia w Niegowie (ul. Bankowa 30), Punkt Lekarski w Ludwinowie (Ludwinów 50) oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Sokolnikach (Sokolniki 39), zapewniający podstawową opiekę zdrowotną dla mieszkańców wschodniej części gminy. Szpital powiatowy (dla powiatu myszkowskiego) znajduje się w Myszkowie.

Ponadto w gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegowie. Głównym zadaniem jednostki jest pomoc najbardziej potrzebującym mieszkańcom gminy. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy GOPS w roku 2010 była bardzo wysoka i wyniosła 524. W latach 2011-2013 liczba ta utrzymywała się na niższym poziomie i wynosiła 224–296 gospodarstw domowych. W ramach wsparcia finansowego przyznawane są świadczenia pieniężne: zasiłki, zapomogi i świadczenia opiekuńcze.

Tabela 9. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie Niegowa.

rok	2009	2010	2011	2012	2013
liczba gospodarstw domowych	336	524	224	282	296

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

IV.3. Działalność gospodarcza

W ostatnich latach na terenie gminy zauważalny jest wzrost liczby jednostek gospodarczych sektora prywatnego, na co wpływ ma aktywność gospodarcza mieszkańców. W porównaniu z rokiem 2010 w 2014 nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON o 69 (z 379 do 448 podmiotów). W 2014 roku prawie 96% wszystkich zarejestrowanych podmiotów stanowiły podmioty sektora prywatnego, zaledwie 17 podmiotów należy do sektora publicznego. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Niegowa stanowią zaledwie 6% podmiotów zlokalizowanych w powiecie myszkowskim.

Tabela 10. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON w 2014 r.

jednostka terytorialna	liczba podmiotów ogółem	struktura [%]	sektor publiczny	sektor prywatny
powiat myszkowski	7293	100	197	7013
gmina Niegowa	465	6	17	448

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Pośród zarejestrowanych w gminie Niegowa podmiotów gospodarki narodowej przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W 2013 r. na 465 zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, aż 451 to mikroprzedsiębiorstwa – zatrudniające mniej niż 10 pracowników. W gminie nie istnieje żadne przedsiębiorstwo, które zatrudnia więcej niż 50 pracowników.

Tabela 11. Liczba pracowników w podmiotach gospodarki narodowej wg rejestru REGON w 2014 r.

jednostka terytorialna	liczba podmiotów ogółem	liczba zatrudnionych pracowników				
		1-9	10-49	50-249	250-999	1000 i więcej
powiat myszkowski	7293	6982	262	45	4	0
gmina Niegowa	465	451	14	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

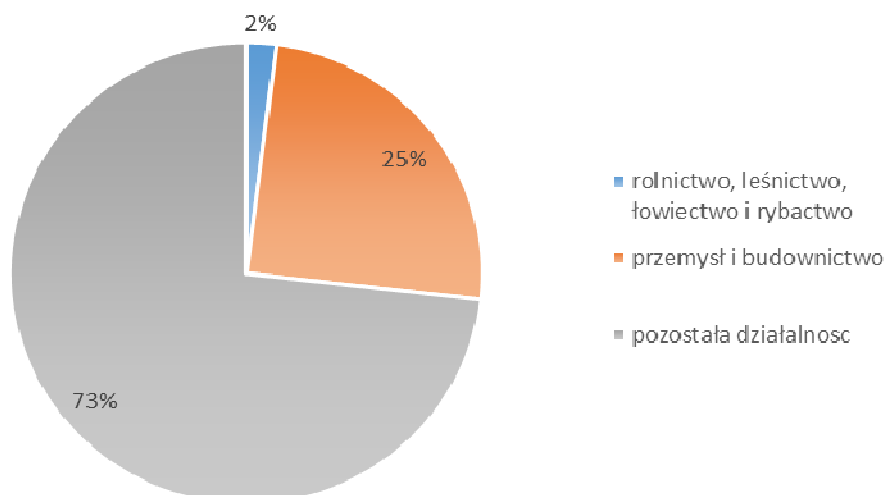
Zgodnie z danymi GUS w roku 2014 liczba zarejestrowanych bezrobotnych stanowiła 9,8% ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten jest wyższy niż średnia dla powiatu (9,0%) i województwa (6,1%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Niegowa spadała do 2008 r., po czym w latach 2009–2013 ponownie rosta, aby w roku 2014 znów zmniejszyć się o 85 osób (z 438 do 353). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 49% stanowią kobiety, natomiast 51% mężczyźni.

Tabela 12. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Niegowa w latach 2004-2014.

liczba/ rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
zarejestrowani bezrobotni	496	443	382	326	300	333	344	374	422	438	353

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Największy udział w strukturze podmiotów gospodarczych w gminie Niegowa przypada na usługi – 73%, przemysł i budownictwo stanowi 25% wszystkich podmiotów gospodarczych, a pozostała część to podmioty zajmujące się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem.

Wykres 5. Udział podmiotów gospodarczych w zależności rodzaju działalności w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Tabela 13. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg rejestru REGON dla działów PKD 2007 w roku 2014.

Podmioty wg sekcji PKD 2007	
sekcja	liczba podmiotów
A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4
B - górnictwo i wydobywanie	1
C - przetwórstwo przemysłowe	62
D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
F - budownictwo	66
G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	132
H - transport i gospodarka magazynowa	39
I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	18
J - informacja i komunikacja	3
K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8
L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0
M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	18
N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5
O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0
P - edukacja	1
Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7
R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3
S, T i U - pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe świadczące usługi oraz organizacje i zespoły eksterytorialne	10
Suma	379

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

W gminie Niegowa najwięcej firm (132) prowadzi działalność związaną z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawami, są to najczęściej firmy jednoosobowe lub rodzinne. 66 podmiotów zajmuje się budownictwem, 62 przetwórstwem przemysłowym, a 39 transportem i gospodarką magazynową. Te cztery grupy stanowią łącznie prawie 79% wszystkich zarejestrowanych firm. Duży

udział w strukturze podmiotów gospodarczych ma również działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Rolnictwo i leśnictwo

Gmina Niegowa jest obszarem o dominacji użytków rolnych w strukturze zagospodarowania – ich powierzchnia stanowi ok. 81% powierzchni gminy, natomiast lasy zajmują ok. 15% (dane GUS na rok 2010). Pozostałe tereny gminy stanowią grunty zabudowane, infrastruktura komunikacyjna oraz nieużytki. Powierzchnia użytków rolnych w gminie Niegowa stanowi około 26% powierzchni wszystkich użytków rolnych w powiecie myszkowskim.

Według spisu rolnego w 2010 r. w gminie Niegowa było 1428 gospodarstw rolnych, z których 1105 uzyskiwało dochód z działalności rolniczej. Przeważały gospodarstwa małe (od 1 do 5 ha) i średnie (od 5 do 10 ha) – odpowiednio 811 i 316, co stanowi ok. 78% wszystkich gospodarstw. Bardzo małe gospodarstwa (do 1 ha) w liczbie 220 stanowiły ok. 15% wszystkich gospodarstw. Jedynie 92 gospodarstwa (ok. 6%) posiadały powierzchnię powyżej 10 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosiła 4,94 ha (5,78 ha wśród gospodarstw prowadzących działalność rolniczą). Należy więc przyjąć, że struktura obszarowa gospodarstw rolnych jest rozdrobniona. Większość małych gospodarstw poszukuje i będzie poszukiwać dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu.

Gmina Niegowa charakteryzuje się niewielkim zalesieniem – udział gruntów leśnych w odniesieniu do ogólnej powierzchni gminy stanowi ok. 16%. W gminie Niegowa prawie 30% (ok. 400 ha) lasów stanowi własność Skarbu Państwa. Zarządza nimi Nadleśnictwo Złoty Potok, podlegające Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach. Większość (ok. 970 ha) lasów pozostaje w rękach prywatnych. Największe kompleksy leśne występują w południowo-zachodniej części gminy.

W powiecie myszkowskim powierzchnia gruntów leśnych wynosi ponad 11 500 ha. Daje to lesistość na poziomie ok. 24%. Grunty leśne w gminie Niegowa stanowią około 12% powierzchni wszystkich gruntów leśnych powiatu myszkowskiego. Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna.

IV.4. Kultura i sport

Rozpowszechnianiem kultury w gminie Niegowa zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury w Niegowie, prowadzący działalność kulturalną, sportową i edukacyjną. W gminie funkcjonuje również Biblioteka Publiczna w Niegowie, z filią w Sokolnikach. Ponadto w miejscowości gminnej znajduje się także stadion Gminnego Klubu Sportowego Jura Niegowa oraz amfiteatr, na terenie którego odbywają się imprezy organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury.

Do cyklicznych wydarzeń kulturalnych odbywających się w gminie Niegowa można zaliczyć m.in. Jurajski Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej, Festyn Powitanie Wakacji, Dożynki Gminne czy Gminny Przegląd Kolęd. Charakterystyczny dla gminy Niegowa jest sposób obchodzenia ostatek – ostatnich dni karnawału. Tego dnia w wielu miejscowościach m.in. Niegowe, Moczydło, Mirowie, Łutowcu i Postaszowicach mieszkańcy przebierają się w specjalne stroje, w tym wykonane ze słomy, i korowodem przechodzą przez miejscowości. Na terenie gminy organizowany jest również konkurs

„Najpiękniejsza zagroda”, który ma na celu kształtowanie i podniesienie świadomości kulturowej oraz estetyki miejsca zamieszkania.

Gmina z myślą o potrzebach mieszkańców w zakresie spędzania wolnego czasu realizuje place zabaw. Ponadto przy placówkach oświatowych w Niegowie, Ludwinowie i Sokolnikach funkcjonują kompleksy sportowe „Orlik”, które oferują boiska piłkarskie i wielofunkcyjne wszystkim zainteresowanym. Ponadto w ramach „Orlika” w Niegowie funkcjonuje bieżnia lekkoatletyczna oraz siłownia plenerowa. W obiektach sportowych odbywają się Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze, Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Niegowa oraz wiele mniejszych imprez, takich jak ligi piłkarskie. Ponadto mieszkańcy, ze względu na występujące warunki naturalne, mogą uprawiać wspinaczkę i grotołazstwo. Okoliczne tereny przystosowane są do jazdy na rowerze, wędrówek, biegania czy nordic walkingu, w czym dodatkowo pomaga wytyczenie wielu szlaków i ścieżek.

Z punktu widzenia podstawowych potrzeb obecna sieć i zakres usług kultury i sportu jest wystarczająca. Gmina powinna podejmować działania zmierzające do zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w tych dziedzinach życia społecznego. Osiągnąć to można między innymi poprzez szersze dostosowanie oferty w kierunku potrzeb różnych grup wiekowych, między innymi wzbogacając obecną ofertę oraz łącząc działalność instytucji kulturalnych z innymi rodzajami aktywności, szczególnie w dziedzinach: sportu, rekreacji, gastronomii czy rozrywki. Mieszkańcy gminy Niegowa z usług wyższego rzędu (np. tatrzy, muzea, wystawy) korzystają poza jej granicami, głównie w Myszkowie, Częstochowie oraz Katowicach.

IV.5. Turystyka

Gmina Niegowa leży w granicach i otulinie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i jest jednym z piękniejszych terenów Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Takiemu położeniu gmina zawdzięcza swój jurajski krajobraz. Atrakcje krajobrazowe i turystyczne rejonu stanowią bogactwo geologiczne, liczne ostańce oraz jaskinie, piaszczyste ugory, lasy bukowo-grabowe, wąwozy i urwiska, sprzyjające wycieczkom pieszo-rowerowym.

Na terenie gminy, ze względu na wysoką wartość, środowisko przyrodnicze zostało objęte ochroną prawną. Zachodnia część gminy należy do Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, natomiast wschodnia stanowi jego otulinę. W gminie znajdują się dwa obszary sieci Natura 2000. W południowej części gminy zlokalizowany jest obszar Natura 2000 Ostoja Kroczycka, a w północnej – w okolicy Trzebniowa i Ludwinowa, obszar Natura 2000 Ostoja Złotopotocka. W gminie znajdują się jaskinie, które przyczyniają się do uprawy turystyki speleologicznej. Rekordzistką jest Jaskinia Wierna, o długości 1027 m, co czyni ją największą jaskinią na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej. Najgłębszą jaskinią jest Piętrowa Szczelina na Mirowskiej Górze. Oprócz nich, na terenie gminy znajduje się jeszcze kilka jaskiń, m. in. Gliwicka Studnia, Wiercica, Ludwinowska, Kryształowa i Sucha.

Tereny zurbanizowane zajmują niewielką część gminy, ale znajdują się w jej obrębie ciekawe obiekty zabytkowe, m.in. ruiny zamku w Mirowie, zamek w Bobolicach i strażnica w Łutowcu. Najbardziej atrakcyjna turystycznie, zarówno pod względem przyrodniczym, jak i kulturowym jest południowa część gminy. Niewątpliwą atrakcją turystyczną jest niewielka wieś Łutowiec, znajdująca się w południowo-zachodniej części gminy. O jej atrakcyjności decyduje położenie pośród licznych wzniesień – z jednego z nich rozpościera się jedna z najpiękniejszych panoram Jury. Można tu dostrzec zamki w Mirowie i Bobolicach, a także Góry Mirowskie.

Dominującym rodzajem turystyki, biorąc pod uwagę kryterium motywacji wyjazdów, jest turystyka wypoczynkowa, na którą składają się krótkie pobyty weekendowe, turystyka urlopową i coraz szybciej rozwijająca się na tym terenie turystyka wiejska, związana głównie z agroturystyką.

Powyższe walory znacząco wpływają na rozwój turystyki pieszej, rowerowej i konnej. Przez obszar gminy przebiegają dobrze oznakowane szlaki turystyczne:

- piesze:
 - czerwony Szlak Orlich Gniazd,
 - niebieski Szlak Warowni Jurajskich,
 - żółty Szlak Zamonitu,
 - czarny Szlak Gór Gorzkowskich,
- rowerowe:
 - Bobolice – Mirów – Łutowiec – Moczydło – Niegowa – Ogorzelnik – Bobolice (o długości ok. 13,8 km),
 - Mirów – Żarki – Przewodziszowice – Czatachowa – Złoty Potok, Przewodziszowice – Czatachowa – Trzebnów – Ostrężnik, Trzebnów – Brzeziny (o długości ok. 22 km),
- pieszo-rowerowe (przykładowe pętle):
 - Bobolice – Łutowiec – Moczydło – Niegowa – Ogorzelnik,
 - Mirów – Góra Bukowiec – Żarki,
 - Przewodziszowice (strażnica z XVI w.) – Czatachowa Pustelnia – Trzebnów,
 - Trzebnów – Wilcza Góra – Siedlecka Góra – Ostrężnik,
 - Trzebnów – Niegówka – Postaszowice – Brzeziny,
- konne:
 - Transjurajski Szlak Konny PTTK (Częstochowa – Mirów – Rez. „Zielona Góra” – Kusięta – Olsztyn – Rez. „Sokole Góry” – Zrębice – Złoty Potok – Ostrężnik – Czatachowa – Łutowiec – Mirów – Bobolice – Zdów – Rez. „Góra Zborów” – Zamek Morsko – Żerkowice – Karlin – Podzamcze – Krępa – Chechło – Pustynia Błędowska – Bogucin Mały – Rabsztyn – Kosmolów – Paczółtowice – Radwanowice – Rudawa – Nielepice.

Na terenie gminy zauważalny jest wzrost ruchy turystycznego. Od 2010 roku liczba turystów odwiedzających gminę zwiększyła się niemal o 2000 osób. Szczególnie zainteresowanie widoczne jest w miesiącach letnich, gdy funkcjonuje turystyka piesza, rowerowa i konna, a także wspinaczkowa oraz jaskiniowa. Istniejące walory turystyczno-wypoczynkowo-rekreacyjne są wykorzystywane przez mieszkańców i władze gminy, co doprowadziło do rozbudowy sieci szlaków turystycznych oraz wzrostu liczby gospodarstw turystycznych.

Według danych GUS w 2014 r. baza noclegowa w gminie Niegowa składała się z 4 obiektów zbiorowego zakwaterowania (w tym 1 hotel), dysponujących 117 miejscami noclegowymi. W 2014 r. z noclegów w obiektach hotelowych w gminie Niegowa skorzystało 4618 osób, z czego 403 noclegów udzielono turystom zagranicznym. Na terenie gminy znajdują się gospodarstwa agroturystyczne, których jest łącznie 24. Zlokalizowane są głównie w miejscowości Mirów oraz w innych atrakcyjnych turystycznie miejscowościach, m.in. Bobolice, Łutowiec, Brzeziny. W gminie funkcjonuje jeden Punkt Informacji Turystycznej, zawierający w swojej bazie danych informacje o podmiotach branży turystycznej z regionu, zlokalizowany w Gminnym Ośrodku Kultury w Niegowie.

Okoliczny krajobraz, położenie na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej i bliskość Częstochowy pozytywnie wpływają na perspektywy dalszego rozwoju turystyki w gminie Niegowa.

V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

V.1. Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia

Zachodnia i południowo-zachodnia część gminy to obszar Wyżyny Częstochowskiej, natomiast północno-wschodnia i wschodnia część położona jest w obrębie Progu Lelowskiego. Są to wyraźnie różne jednostki o odrębnym ukształtowaniu terenu i budowie geologicznej, co oczywiście w konsekwencji ma wpływ na szatę roślinną, użytkowanie terenu i krajobraz. Wyżynę budują wapienie jurajskie, które w wyniku procesów krasowych uległy znacznej denudacji, tworząc rzeźbę urozmaiconą ostałcami wapiennymi, jaskiniami, lejami krasowymi i wywierzyskami. Mozaikową rzeźbę tej części gminy tworzy układ skałek i wzgórz oraz dolin i niecek. Cechą charakterystyczną tego terenu są przecinające wyniesienia liczne „suche” doliny, niosące wody jedynie podczas nawalnych opadów oraz wiosennych roztopów. W centralnej części gminy znajdują się rozcięcia erozyjne w formie wąwozów. Najdłuższy jest Wąwóz Tarnowski – ok 300 m. Próg Lelowski budowany jest przez piaskowce i margle kredowe, na których zalegają utwory czwartorzędowe – lessy. Tu również występują liczne wąwozy, ponadto pasmo łagodnych wzgórz przecinają niewielkie cieki dorzecza Pilicy.

Wysokości obszaru gminy waha się od 423,0 m n.p.m. – Wielka Góra (Góra Mirowska) w południowo-zachodniej części do 261 m n.p.m. – dolina rzeki Halszka w północno-wschodniej części gminy. Deniwelacje terenu dochodzą do 162 m. Ponadto osobliwością tego terenu są liczne wzniesienia wapienne, szczególnie skałki Łutowiec, góra Bukowiec, Mały Bukowiec oraz Wielka Góra.

V.2. Złoża surowców naturalnych

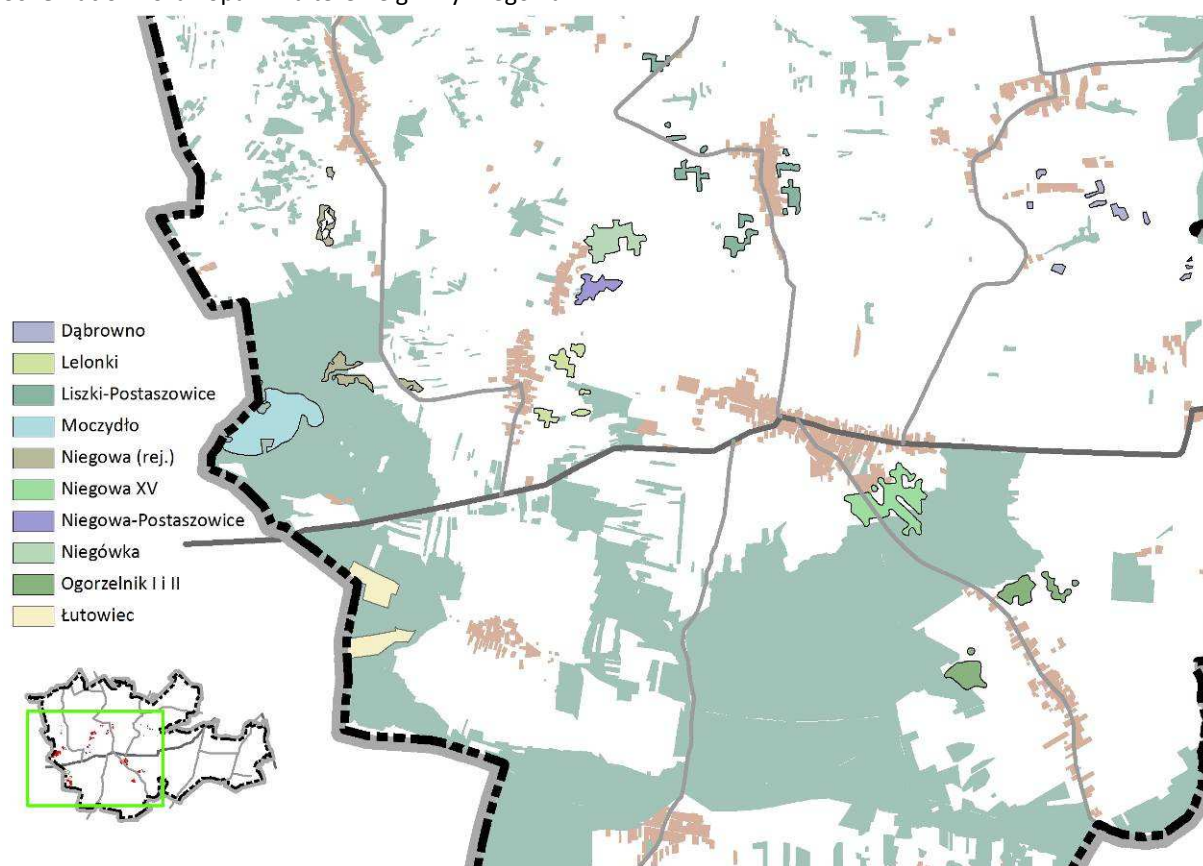
Na terenie gminy występują złoża kopalin reprezentowane przez surowce węglanowe, okrzemkowe, piaski akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej plejstocenu oraz piaski akumulacji eolicznej holocenu. Ogólnie zasoby złóż nie są duże, a ich położenie w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i jego otuliny, sprawia iż możliwość eksploatacji jest konfliktowa.

Jedynym eksploatowanym złożem jest Łutowiec, położony przy południowo-zachodniej granicy gminy. Posiada koncesję ważną do 31 grudnia 2015 r. i prawdopodobne jest przedłużenie koncesji.

Tabela 14. Wykaz złóż na terenie gminy Niegowa

Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologiczne bilansowe (tys.ton)
Niegówka	piaski formierskie	zaniechane	719
Niegowa XV	piaski formierskie	rozpoznane	642
Niegowa-Postaszowice	piaski formierskie	zaniechane	981
Niegowa (rej.)	piaski formierskie	zaniechane	321
Ogorzelnik I i II	piaski formierskie	rozpoznane szczegółowo	242
Dąbrowno	piaski formierskie	rozpoznane wstępnie	290
Liszki-Postaszowice	piaski formierskie	rozpoznane szczegółowo	455
Lelonki	piaski formierskie	rozpoznane szczegółowo	353
Łutowiec	piaski i żwiry	eksploatowane	248
Moczydło	piaski i żwiry	rozpoznane szczegółowo	1781

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, CBDG

Schemat 6. Złoża kopalin na terenie gminy Niegowa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG PIG oraz Mapy geologiczno-gospodarczej Polski, PIG.

V.3. Gleby

Na terenie gminy dominują gleby utworzone z utworów czwartorzędowych, tj. piasków, żwirów, namułów i żyzne gleby utworzone na utworach lessowych oraz powstałe ze skał wieku jurajskiego – wapieni. Gleby pseudobielicowe i brunatne utworzone z piasków luźnych i słabogliniastych stanowią grunty orne słabe i najslabsze, natomiast utworzone z piasków gliniastych i glin zaliczone zostały do gruntów ornych średniej jakości. Rędziny utworzone są

głównie z twardych wapieni górnajurajskich, są to gleby dobre i średnie. Czarne ziemie występują fragmentarycznie w obniżeniach terenu i zajmują je łąki i pastwiska. Gleby hydrogeniczne zajmują tereny głównie w obrębie dolin rzecznych.

Wspólną cechą wyróżnionych na tym obszarze gleb, zależną od podłoża skalnego, jest m.in. duża przepuszczalność wodna. W południowej części gminy są to gleby o wybitnie infiltracyjnym typie gospodarki wodnej. Poszczególne odmiany gleb sprzyjają w różnym stopniu odnowie wód głębinowych, a w mniejszym stopniu – retencji wód opadowych w samej pokrywie glebowej.

Istotnym problemem jest erozja, będąca następstwem rozwoju rolnictwa na żyznych glebach brunatnych rozwiniętych na lessach. W celu ochrony przed dalszą erozją, na przełomie XIX i XX wieku zalesiono niektóre grunty rolnicze (pomiędzy Mzurowem, Dąbrownem i Tomiszowicami) oraz wprowadzono zadrzewienia i trwałe użytki zielone.

V.4. Wody powierzchniowe

Gmina Niegowa położona jest w obrębie działu wodnego oddzielającego dorzecza Wisły i Odry – do zlewni Wisły należy północno-wschodnia, wschodnia i południowa część obszaru, natomiast do zlewni Odry, część północno-zachodnia. W wyniku występowania zjawisk krasowych oraz przebiegającego przez gminę obszaru wododziałowego stała sieć rzeczna jest bardzo słabo rozwinięta. Jedynie w północno-wschodniej części gminy znajdują się źródłowe odcinki rzeki Halszki wraz z jej dopływami. Długość poszczególnych cieków w granicach gminy wynosi zaledwie 3,3 km w przypadku Halszki i poniżej 1 km dla jej dwóch dopływów. Halszka wraz z dopływami zasila wody Białki, która jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Pilica.

Zbiorniki wodne na terenie gminy prawie nie występują. We wschodniej części gminy znajduje się 5 niewielkich zbiorników, których łączna powierzchnia wynosi ok 1,2 ha.

V.5. Wody podziemne

Wody podziemne odgrywają ważną rolę w rozwoju gospodarczym obszarów krasowych, zwłaszcza ze względu na specyficzne dla tych obszarów ubóstwo wód powierzchniowych. Są one niezbędne do zaopatrywania ludności w wodę pitną i na potrzeby przemysłu. W obrębie gminy Niegowa wody podziemne występują w piętrze czwartorzędowym i jurajskim.

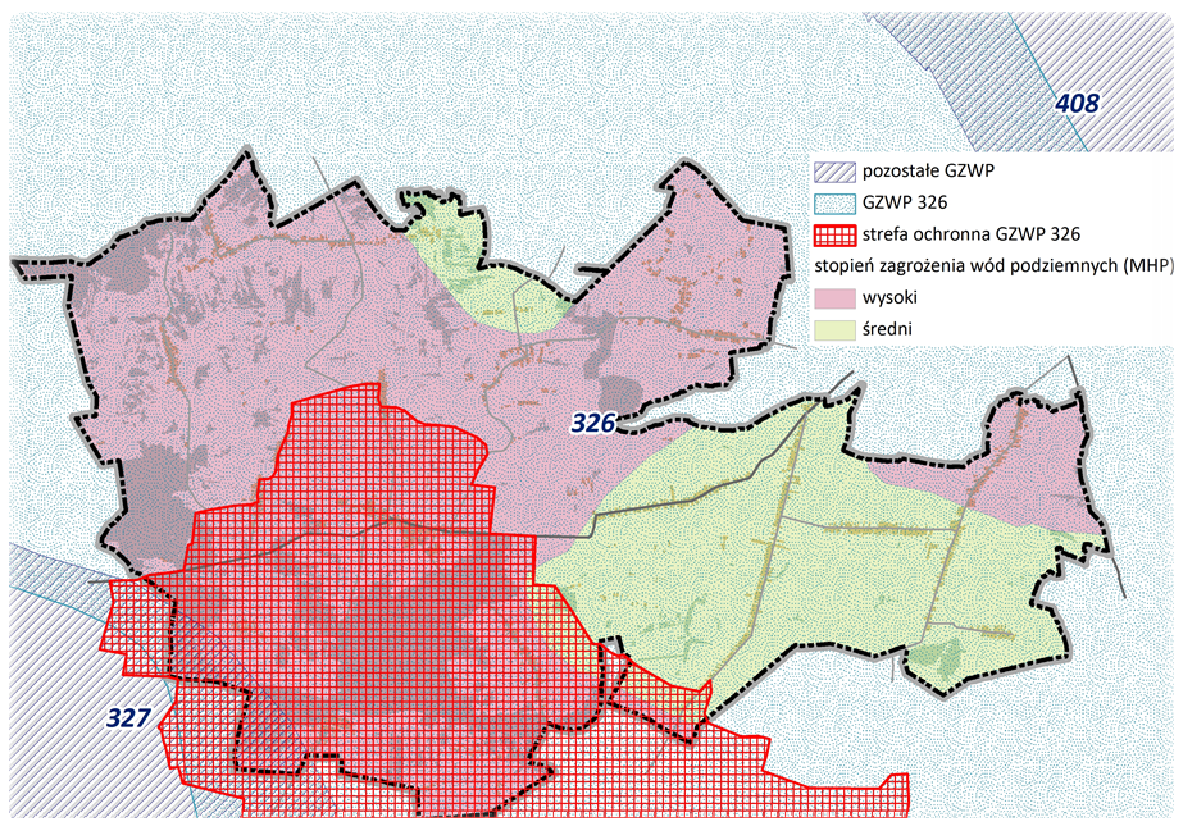
Czwartorzędowe piętro wodonośne występuje w powierzchniowych utworach o małej miąższości, wody zalegają na niewielkiej głębokości. Poziom posiada małe znaczenie użytkowe, a jego wody należą do zdegradowanych. Podobnie, niewielkie i lokalne znaczenie użytkowe mają wody poziomu trzeciorzędowego, ze względu na ponadnormatywną zawartość jonów Fe i Mn oraz skażenie bakteriologiczne. Głównym poziomem wodonośnym omawianego obszaru jest poziom górnajurajski. Utworami wodonośnymi są tu wapienie posiadające liczne szczeliny i spękania, którymi krąży woda opadowa. Zwierciadło wody ma charakter swobodny i układa się zgodnie z powierzchnią terenu, a jego miąższość waha się od kilku do 100 m.

Jakość wód podziemnych w gminie Niegowa jest różna, zależnie od typu utworów budujących poziom wodonośny. Najlepszą jakość posiadają wody klasy Ib związane z górnajurajskim poziomem wodonośnym. Dobra jakość tych wód ulega pogorszeniu z powodu braku naturalnej izolacji, chroniącej ją przez niekontrolowanymi wyciekami ścieków czy działalnością rolniczą. Lokalnie wody te wymagają prostego uzdatniania.

Gmina Niegowa położona jest w zasięgu szczelinowo-krasowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 326 Częstochowa E, a jej zachodni skraj w granicach GZWP nr 327 Lubiniec-Myszków. GZWP nr 326 jest zbiornikiem o fundamentalnym znaczeniu dla zaopatrzenia w wodę nie tylko w gminie, ale również całym rejonie częstochowskim i sąsiedztwie. Kolektorem wód w tym piętrze są spękane i skrasowiaste wapienie kredowe, skaliste i ławicowe. Wody tego piętra charakteryzują się dobrą jakością i stanowią zwykle doskonałe źródło zaopatrzenia w wodę pitną. Z drugiej strony GZWP 326 charakteryzuje się niską odpornością na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni, głównie z powodu braku pokrywy izolującej. Zasilanie zbiornika następuje na całym jego obszarze, bezpośrednio lub pośrednio przez utwory czwartorzędowe. Odkrycie zbiornika na znacznej powierzchni, przy obecności niewielkich nawet punktowych ognisk zanieczyszczeń sprawia, że najmniejsze nawet skażenie powoduje szybką i długotrwałą degradację wód podziemnych.

GZWP nr 326 posiada opracowaną i zatwierdzoną dokumentację hydrogeologiczną, określającą zasoby dyspozycyjne oraz zaproponowaną granicę obszaru ochronnego.

Schemat 7. Wody podziemne na terenie gminy Niegowa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie MMHP, PIG i Dokumentacji dla zbiornika GZWP 326.

V.6. Warunki klimatyczne

Klimat okolic gminy od klimatu reszty Polski, czy nawet województwa i dzielnicy klimatycznej, odróżniają wyższe sumy opadów, dłuższe zaleganie pokrywy śnieżnej (powyżej 80 dni), stosunkowo długa i mroźna zima. Przymrozki pojawiają się tu wcześniej, bo już pod koniec września. Cechą charakterystyczną jest występowanie niskiego współczynnika wilgotności, który wynosi 78%. Osobliwością są szybkie zmiany pogody oraz liczne burze. Okres burzowy wynosi aż 135 dni i jest

drugim w kraju po Tatrach. Przeważają wiatry zachodnie, a cechą wyróżniającą jest najwyższa w Polsce liczba cisz.

V.7. Szata roślinna

Szata roślinna gminy ma bardzo zróżnicowany charakter. Urozmaicone ukształtowanie powierzchni, czynniki mikroklimatyczne, istniejące kontrasty glebowe oraz obecność skał wapiennych powodują ogromną różnorodność ekologiczną siedliska. Typowy dla gminy jest mozaikowy rozkład odmiennych, sąsiadujących ze sobą skrajnie różnych biotopów – od suchych i ciepłych do wilgotnych i chłodnych zalesionych enklaw i terenów otwartych.

Dzięki tej różnorodności środowiska wytworzyło się tu bogactwo świata roślinnego i zwierzęcego. Środowiska ciepłe skupiają gatunki południowe, natomiast zimne – gatunki górskie i borealne. Lasy stanowią podstawowy składnik potencjału przyrodniczego gminy. Oprócz zróżnicowanych zbiorowisk leśnych charakterystyczne są występujące na skałach i piaskach murawy psamofilne i kserotermiczne, złożone z ponad 1600 gatunków roślin naczyniowych.

Lesistość gminy wynosi ok. 16% natomiast powierzchnia – 1423 ha, z czego lasy Skarbu Państwa zajmują powierzchnię 461 ha, lasy będące własnością gminy – 17 ha, a lasy prywatne – 945 ha. Występujące na obszarze gminy siedliska leśne są zróżnicowane, zależnie od warunków glebowych i klimatycznych. Największe kompleksy leśne występują w południowo-zachodniej części gminy. Suche i piaszczyste tereny położone w niższych partiach gminy porasta bór sosnowy *Dicrano-Pinion*, rzadziej bór chrobotkowi *Cladonio-Pinetum*. W wyższych partiach wzgórz dominuje żyzna buczyna sudecka *Dentario enneaphyllidi* (północne i zachodnie zbocza Wielkiej Góry) i kwaśna buczyna *Luzulo pilosae-Fagetum* (stoki Wielkiej Góry, zachodnia części Lasu Mzurowskiego). W pozostałych rejonach, na glebach bielcowych, występuje suboceaniczny bór świeży *Leucobryo-Pinetum*. Grąd subkontynentalny, odmiana małopolska *Tilio Carpinetum*, porasta wyłącznie Górę Kamień i stanowi fragment wschodniej części Lasu Mzurowskiego.

Oprócz lasów, istotnymi walorami cechują się zbiorowiska zaroślowe, łąkowe i murawy. Na miedzach śródpolnych, nieużytkach, przy drogach, w strefach brzegowych lasów występują ciepłolubne zbiorowiska okrajkowe *Rhammo-Prunetea*, natomiast na wzniesieniach o podłożu wapiennym, szczególnie w strefach brzegowych lasów – ciepłolubne zbiorowiska okrajkowe *Trifolio-Geranietea sanguinei*. Murawy kserotermiczne *Festuco-Brometea* porastają szczytowe partie gór w miejscach występowania rędzin, a murawy psamofilne *Sedo-Scleranthetea* i murawy szczotlichowe z rzędu *Corynephorretalia* dominują na terenach otwartych o piaszczystym podłożu. Na wilgotnych obszarach występują łąki kośne i ziołorośla ze związku *Calthion*, obszary suche porastają łąki owsicowe *Arrhenatheretum medioeuropaeum*.

V.8. Fauna

Fauna obszaru jest dość dobrze rozpoznana, z uwagi na liczne obszary chronione. Bogactwo siedlisk w gminie skutkuje dużym zróżnicowaniem fauny. Na szczególną uwagę zasługują liczne owady zasiedlające murawy kserotermiczne oraz fauna jaskiniowa.

Lasy wyróżniają się bogatą awifauną – zasiedlają je m.in. dzięcioł zielonosiwy i średni, sowy, krogulec, myszołów czy kania ruda. Wśród gatunków związanych ze zbiorowiskami kserotermicznymi wymienia się pustułę, jerzyka, białorytkę a także skowronka borowego, świergotka polnego i lelka. Licznie występują pliszki, sójki, sroki. Wśród ssaków na obszarach leśnych występują gatunki typowe

np. dzik, sarna, borsuk, jelen. Z mniejszych ssaków obecne są gatunki takie jak kuna leśna, zając szarak, lis i tchórz, nornica ruda, mysz leśna. Na szczególną uwagę zasługują nietoperze, reprezentowane przez kilkanaście gatunków, wśród nich rzadki podkowiec mały, nocek orzęsiony, nocek Nattera. Ich ostoje stanowią licznie występujące na terenie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd jaskinie, schroniska skalne, stare wyrobiska. Wśród gadów często występującymi gatunkami są jaszczurka zwinka, padalec zwyczajny, żmija zygzakowata, jaszczurka żyworodna.

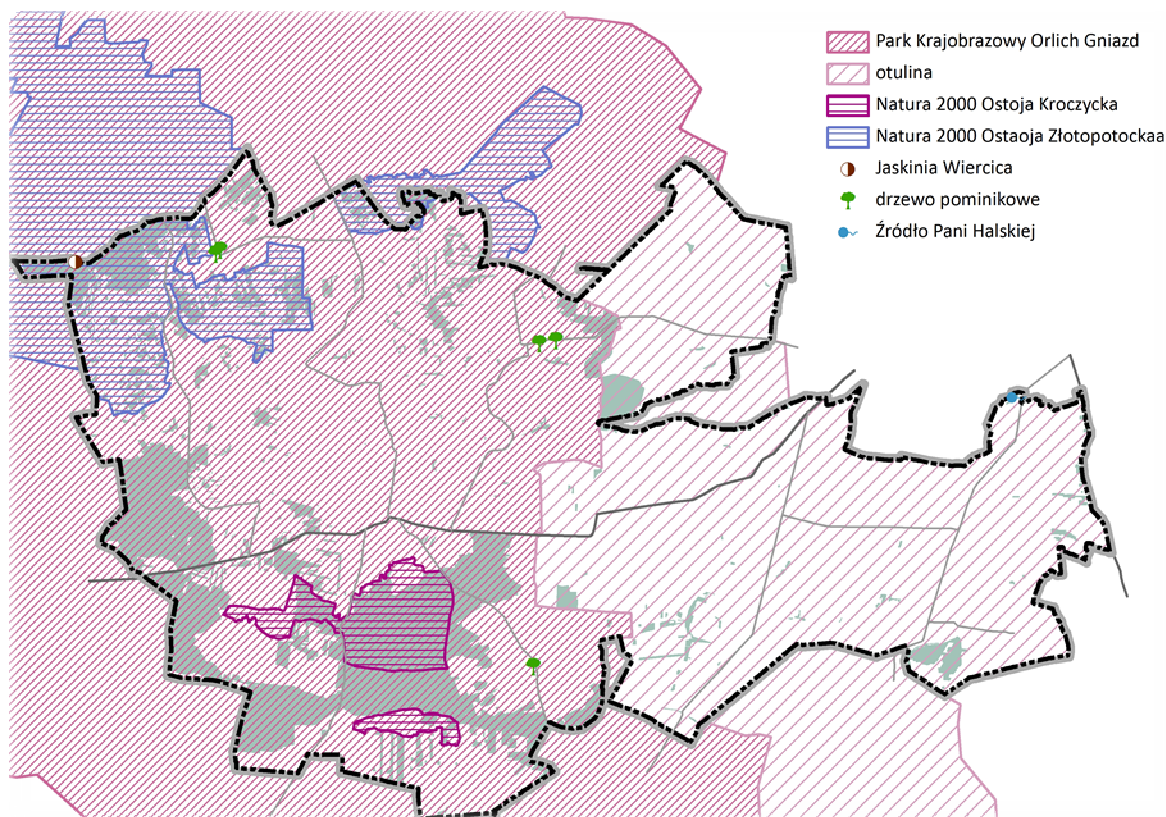
Unikatową fauną charakteryzują się obszary źródliskowe. Źródła „Pani Halskiej”, zlokalizowane we wschodniej części gminy cechują się największą bioróżnorodnością wśród źródeł Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Zimne, dobrze natlenione wody sprzyjają występowaniu chruścika domkowego, kielzów i wypławków kątogłowych, a także widelnic, pijawek, ślimaków, chrząszczy wodnych, skąposzczetów, dżdżownic wodnych i ośliczek.

V.9. Ochrona przyrody i krajobrazu

W granicach gminy Niegowa występują następujące formy ochrony przyrody:

- obszary Natura 2000 SOO: Ostoja Złotopotocka PLH240020 oraz Ostoja Kroczycka PLH240032;
- Park Krajobrazowy Orlich Gniazd wraz z otuliną;
- stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej „Jaskinia Wiercica”;
- pomniki przyrody.

Schemat 8. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Niegowa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ.

Obszar Natura 2000 Ostoja Złotopotocka PLH240020

Ostoję Złotopotocką obejmuje dolinę górnej Wiercicy wraz z jej obszarem źródłowym oraz okoliczne wzgórza zbudowane z górnio-jurajskich utworów. W gminie Niegowa zajmuje północno-zachodnie tereny. Bogato reprezentowane są tu formy krasu powierzchniowego i podziemnego w postaci ostańców, jaskiń, ponorów, lejów i studni krasowych. Wzgórza pokrywają lasy liściaste o naturalnym charakterze, tj. buczyny, o dominacji żywej buczyny, w wąwozach i dolinkach okresowo czynnych potoków – grąd lipowo-grabowy, w obniżeniach terenu wypełnionych piaskami polodowcowymi – płaty borów sosnowych i sosnowo-dębowych pochodzące ze sztucznych nasadzeń.

Ostoję stanowi jeden z najcenniejszych fragmentów Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, cechujący się dużą różnorodnością siedliskową – stanowiący miejsce występowania gatunków rzadkich, zagrożonych wyginięciem i reliktów glacialnych. Na obszarze zinwentaryzowano stanowiska cennych bezkręgowców: pachnicy dębowej, ślimaka ostrokrawędzistego. Charakteryzuje się również bogatą chiropterofauną, z 6 gatunkami z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Namuliska jaskiń kryją cenne materiały paleontologiczne. Cenne są również wapienne ostańce z kserotermicznymi murawami w części wschodniej.

Przystąpiono do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Złotopotocka.

Obszar Natura 2000 Ostoja Kroczycka PLH240032

W obszar Ostoi Kroczyckiej wchodzi kilka jurajskich wzniesień. W gminie Niegowa są to Mirowskie Skały, Wielka Góra i Las Pikułowy, Łutowiec, z których większość jest zakończona ostańcami skalnymi o różnorodnym kształcie. Szata roślinna obszaru Ostoi jest zróżnicowana. Dużą część tego terenu pokrywają lasy. Na wzniesieniach znajdują się płaty różnych zespołów buczyn, a w niższych partiach występują drzewostany sosnowe. Licznie występują gatunki z rodziny storczykowatych. Niezalesione stoki wzgórz w dużej mierze są porośnięte jałowcem, szalkakiem, dereniem, głogami, tarniną i leszczyną. Na skałach, które nie znajdują się w sąsiedztwie lasów, rozwinęły się murawy naskalne i zbiorowiska paproci szczelinowych. Jaskinia Piętrowa Szczelina jest zaliczana do ważnych ostoi CORINE z uwagi na zimujące tu nietoperze wymienione z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest także miejscem bytowania kilkudziesięciu innych, stwierdzonych tu gatunków bezkręgowców typowych dla tego terenu.

Przystąpiono do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Kroczycka.

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd utworzono w 1980 r., obowiązującym aktem prawnym dla Parku jest rozporządzenie Nr 18/06 Wojewody Śląskiego z dnia 18 kwietnia 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Należy on do Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego na mocy rozporządzenia nr 222/99 Wojewody Śląskiego z dnia 16 listopada 1999 r. Dla Parku obowiązuje plan ochrony, przyjęty Uchwałą Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd.

Powierzchnia i budowa geologiczna terenu parku ma odbicie w zróżnicowaniu krajobrazowym i przyrodniczym. Zasadnicza część utworów geologicznych pochodzi z okresu jurajskiego, a czynnikiem wpływającym na rozwój rzeźby terenu jest krasowienie. Występują tu

jaskinie, schroniska skalne, ostańce wapienne, ponory. Najbardziej charakterystycznymi elementami krajobrazu tego terenu jest mozaika wierzchowin wapiennych, urozmaiconych pasmami skałek oraz rozcinających je, pozbawionych wody dolin krasowych. Na terenie parku flora liczy ok. 1300 gatunków. Spośród zwierząt na szczególną uwagę zasługują nietoperze, które znajdują znakomite ostoje w licznych na terenie parku jaskiniach, schroniskach skalnych i starych wyrobiskach. Występuje tu także wiele rzadkich ciepłolubnych gatunków bezkręgowców oraz fauna charakterystyczna dla jaskiń.

Stanowisko dokumentacyjne „Jaskinia Wiercica”

Stanowisko dokumentacyjne „Jaskinia Wiercica” zostało utworzone w 2007 r. na podstawie Rozporządzenia Wojewody Śląskiego nr 29/07 z 15 czerwca 2007 – Dz. Urz. nr 105, poz. 2116. Jaskinia Wiercica to jurajska jaskinia położona w zboczu Góry Ostreżnik. Jaskinię tworzą systemy sałek, przełazów i korytarzy, o łącznej długości 210 m i głębokości 31 m, otwór wejściowy od jaskini znajduje się na wysokości 400 m n.p.m. Strop jaskini pokrywają liczne polewy naciekowe, a na dnie zachowały się osady zawierające m.in. kości zwierząt plejstocénskich. Jest ona również miejscem zimowania 12 gatunków nietoperzy, m.in. podkowców małych,nocków Nattera, a także największych z występujących w Polsce nietoperzy –nocków dużych.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Niegowa ochroną w postaci pomnika przyrody objęto 6 obiektów, w tym 4 pojedyncze drzewa, jedną grupę drzew oraz jeden pomnik przyrody nieożywionej.

Tabela 15. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Niegowa

Lp.	Data utworzenia	Rodzaj	Nazwa obiektu	Obwód	Wysokość	Miejscowość	Lokalizacja
1.	1956-09-29	grupa wielogatunkowa	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	350-400	20-30	Mzurów	zlokalizowane w parku dworskim obok bramy wjazdowej, dz. ew. nr 560/21
2.	1956-09-29	drzewo	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	520	ok. 25	Mzurów	dz. ew. nr 560/28
3.	1956-09-29	drzewo	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	480	ok. 20	Ogorzelnik	dz. ew. nr 407
4.	1991-02-04	drzewo	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	420	ok. 25	Ludwinów	zlokalizowana w sąsiedztwie skrzyżowania przy drodze relacji Gorzków-Trzebnów, dz. ew. nr 198
5.	1956-09-29	drzewo	Klon zwyczajny <i>Acer platanoides</i>	300	ok. 20	Ludwinów	na skrzyżowaniu w sąsiedztwie kaplicy, dz. ew. nr 123

6.	2004-06-03	źródło	Źródło Pani Halskiej	-	-	Sokolniki	zlokalizowany na pograniczu, dz. ew. nr 604 oraz 718
----	------------	--------	----------------------	---	---	-----------	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOŚ Katowice, stan na czerwiec 2014 r.

Ochrona georóżnorodności

Jedną z najnowszych form ochrony bogactwa przyrody nieożywionej jest ochrona dziedzictwa geologicznego tzw. georóżnorodności, stanowiącej element dziedzictwa przyrodniczego.

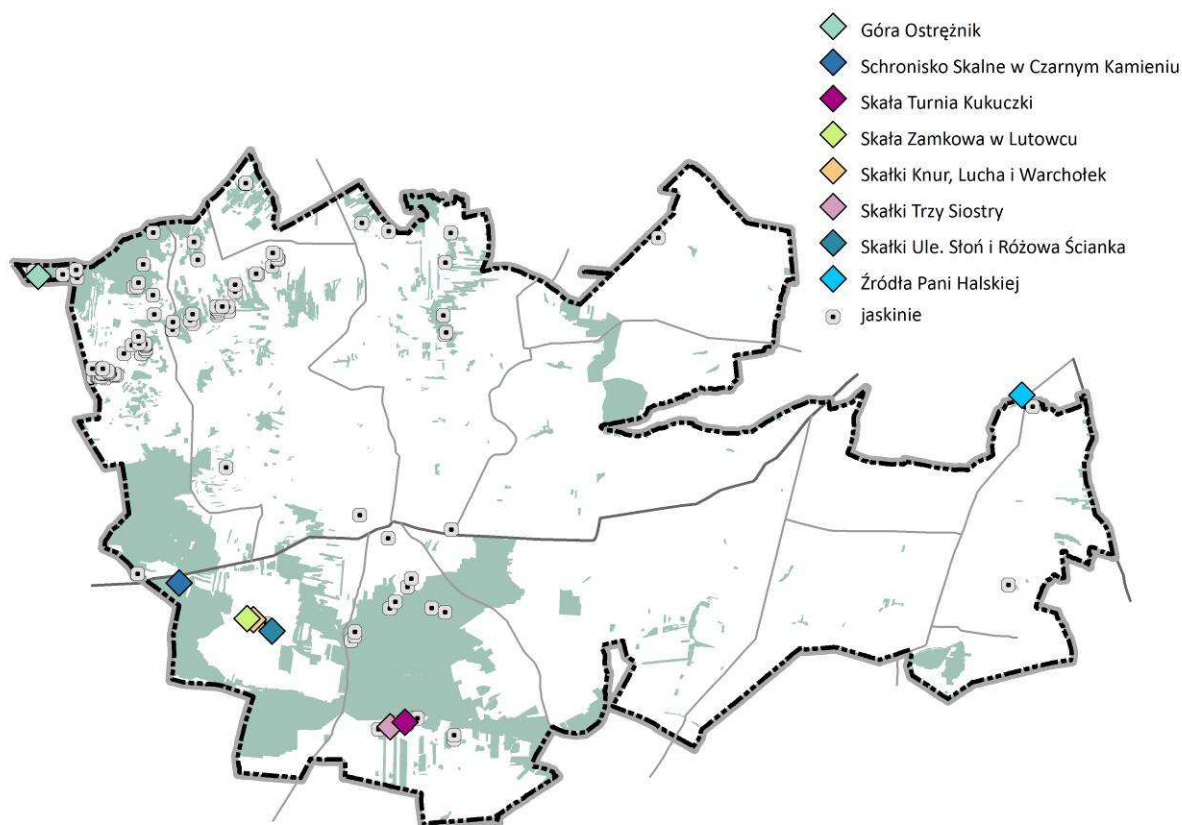
Jaskinie

W obrębie gminy Niegowa znajduje się 111 jaskiń o różnej genezie. Najdłuższą jest Jaskinia Wierna o długości 1027 m i głębokości 30 m, znajdująca się na zachód od miejscowości Ostrężnik, natomiast najgłębszą – Piętrowa Szczelina, o głębokości 45 m i długości 400 m, znajdująca się na zachodnim stoku Wielkiej Góry, położonej na południe od miejscowości Niegowa i ok 1 km na północ od Mirowa. Piętrowa Szczelina, a także wiele innych jaskiń, jest miejscem zimowania nietoperzy. Stwierdzono tu występowanie nocka dużego i Natterera, podkowca małego i gacka wielkoucha. Jest to miejsce hibernacji dużej liczby podkowców, które należą do najrzadszych gatunków nietoperzy w Europie.

Jaskinie, jako dostępne dla człowieka fragmenty podziemnej sieci krążenia wód, stanowią elementy obszarów zasilania krasowego zbiorników wodonośnych najbardziej podatne na antropogeniczne zanieczyszczenia. Obserwuje się nasilające zainteresowanie turystyczne jaskiniami, co wzmacnia konieczność ochrony przed zanieczyszczeniami cennych walorów jaskiń poprzez opracowanie sposobu ich udostępniania do celów turystycznych i sportowych.

Geostanowiska

Centralny Rejestr Geostanowisk Polski PIG gromadzi dane dotyczące najcenniejszych obiektów przyrody nieożywionej w Polsce. Wśród nich wymienia się pojedyncze odsłonięcia, grupy odsłonieć, skałki, głazy narzutowe, formy krasowe i wietrzeniowe oraz inne obiekty geologiczne. W gminie Niegowa geostanowiska znajdują się w obrębie sołectw Łutowiec, Mirów oraz na granicy gminy w sołectwie Sokolniki. Wśród nich wymienia się: ostaniec wapienny – Górę Ostrężnik, schronisko skalne w Czarnym Kamieniu, Skałę Zamkową w Łutowcu, skałki: Knur, Locha, Warcholek, Ule, Słoń, Różowa Ścianka oraz Źródła Pani Halskiej.

Schemat 9. Jaskinie i geostanowiska w gminie Niegowa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie CBDG.

V.10. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Wśród głównych zagrożenia środowiska przyrodniczego, występujących na terenie gminy Niegowa, należy wymienić:

- nieuregulowaną gospodarkę wodno-ściekową – niekorzystny stosunek długości sieci wodociągowej do kanalizacyjnej – przy prawie całkowitym zwodociągowaniu gminy, obecnie kanalizacją objęte są Niegowa, Niegówka, Moczydło i Postaszowice;
- wysoki stopień zagrożenia wód podziemnych – GZWP nr 326 jest zbiornikiem charakteryzującym się niską odpornością na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni, głównie z powodu braku pokrywy izolującej utworów czwartorzędu. Wyznaczono strefę ochronną dla zbiornika, gdzie kluczowe jest wprowadzenie kanalizacji sanitarnej, nielocalizowanie obiektów uciążliwych dla wód podziemnych. W granicach tej strefy nieskanalizowane są miejscowości Łutowiec, Mirów, Bobolice i Ogorzelnik;
- dewastację środowiska przyrodniczego, w tym krajobrazu zachodniej części gminy, przez działalność prowadzoną w zakresie gospodarki rolnej, polegającą na:
 - dużej powierzchni odłogów i ugorów, powodujących zmianę dotychczasowych warunków siedliskowych, prowadzących do zanikania cennych gatunków roślin chronionych;
 - intensywnej sukcesji naturalnej, zagrażającej cennym ekosystemom półnaturalnym, wynikającej z zaprzestania upraw;
- podobnie na środowisko i krajobraz oddziałuje gospodarka leśna, głównie poprzez:

- zalesianie nieużytków w miejscach otwarcie widokowych,
- wprowadzanie monokultur oraz zadrzewień pasowych, powodujących dysharmonię krajobrazową;
- niekontrolowany rozwój rekreacji i turystyki:
 - presja chaotycznego budownictwa letniskowego (okolice Łutowca),
 - intensywny ruch turystyczny, głównie weekendowy,
 - chaotyczne udostępnianie obszaru parku krajobrazowego do celów rekreacyjno-turystycznych,
 - uprawianie sportów ekstremalnych (wspinaczka) oraz niekontrolowana eksploracja jaskiń,
 - uprawianie sportów motorowych (samochody terenowe, motocykle motokrosowe, quady) w obszarach do tego nieprzeznaczonych.

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

VI.1. Zasoby dziedzictwa kulturowego

Przedmiotem ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego są znajdujące się na terenie gminy ukształtowane historycznie elementy struktury przestrzennej, jak również pojedyncze obiekty o wyjątkowych walorach zabytkowych. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ochrona zabytków rozumiana jest m.in. jako zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających ich trwałe zachowanie oraz zagospodarowanie, a także utrzymanie w dobrej kondycji technicznej. Do zadań organów administracji publicznej należy również opieka nad zabytkami, zapewniająca warunki do prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, jak również popularyzowanie i upowszechnianie wiedzy o zabytkach oraz ich znaczeniu dla historii i kultury.

Środowisko kulturowe jest istotnym uwarunkowaniem przy kształtowaniu kierunków rozwoju przestrzennego gminy, jednocześnie stanowi niezaprzeczalny walor w promocji atrakcyjności turystycznej gminy Niegowa. Zabytki architektury i budownictwa występują na terenie całej gminy. Są to m.in. kościoły, cmentarze, założenia dworskie, parki, stanowiska archeologiczne. Pięć obiektów zabytkowych zlokalizowanych w gminie Niegowa zostało objętych ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego. Obiekty te zostały wyszczególnione w poniższej tabeli, ich rozmieszczenie zostało również przedstawione na rysunku studium.

Tabela 16. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Czas powstania	Numer rejestru
1.	Bobolice	zamek	2 poł. XIV w., XV w., XVI w., 2 poł. XVI w., 1 poł. XVII w.	100 z dn. 08.02.1961 r.
2.	Łutowiec	ruiny strażnicy warownej	1 poł. XIV w.	445 z dn. 17.08.1988 r.

3.	Mirów	budynek mieszkalny (naprzeciw ruin zamku)	1814 r., przebud. k. XIX w.	534 z dn. 20.09.1990 r.
4.	Mirów	ruiny zamku	poł. XIV w, 2 poł. XIV w., XVI w., 2 poł. XVI w.	120 z dn. 08.02.1960 r.
5.	Niegowa	kościół parafialny pw. św. Mikołaja (ul. Szkolna 31)	1440, rozbud. pocz. XVIII w.	117 z dn. 18.03.1960 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach.

Zamek w Bobolicach

Zamek Bobolice to jedna z najbardziej malowniczo położonych warowni Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Został wzniesiony za panowania Króla Kazimierza Wielkiego, w drugiej połowie XIV w. Stanowił integralną część systemu obronnego zwanego dzisiaj Szlakiem Orlich Gniazd, którego zadaniem była obrona południowo-zachodniej granicy państwa polskiego przed najeźdźcami. Od 1657 r., kiedy został zniszczony przez Szwedów, opuszczony przez właścicieli zamek pozostawał w ruinie – do niedawna pozostawały jedynie niewielkie fragmenty zamku górnego. Obecnie, po kilkunastu latach prac rewitalizacyjnych, Zamek Bobolice został odbudowany i jest dostępny dla zwiedzających.

Ruiny zamku w Mirowie

Zamek w Mirowie to bliźniacza warownia Zamku Bobolice, połączona z nim malowniczym pasmem skał zwanych Grzędą Mirowsko-Bobolicką. Zamek Mirów powstał za czasów króla Kazimierza Wielkiego w połowie XIV w, na miejscu zniszczonego drewniano-ziemnego grodu. W XVI w. zbudowano wieżę mieszkalną wraz z zamkiem dolnym. Od XVII wieku poważnie uszkodzony przez Szwedów zamek stopniowo popadał w ruinę i został ostatecznie opuszczony w roku 1787. Niemniej jednak, zarówno stopień jego zachowania, jak i niezwykle położenie sprawiają, że stanowi malowniczy element krajobrazu.

Ruiny strażnicy warownej w Łutowcu

Wieś Łutowiec znana jest głównie z ruin królewskiej strażnicy obronnej z XIII-XIV w., zbudowanej na wysokiej 20-metrowej skale. Z dwuczęściowej, wzmocnionej suchą fosą z wałem budowli, pozostał niewielki fragment murów. Prawdopodobnie wieża została opuszczona w XV w., a w XVI w. popadła w ruinę. Strażnica miała charakter mieszkalno-obronny, należała do systemu obronnego zachodniej granicy Królestwa Polskiego. Cały teren strażnicy przylega do dzisiejszych zabudowań wiejskich i na przestrzeni lat uległ dewastacji.

Kościół parafialny pw. św. Mikołaja w Niegowie

Najwcześniejsza informacja o murowanym kościele parafialnym pw. św. Mikołaja w Niegowie pochodzi z 1440 roku. Wcześniejszy kościół drewniany został spalony w 1306 roku. Kościół stoi na wzgórzu, zbudowany jest z kamienia i posiada cechy romańskie i gotyckie. Na skutek licznych dobudowań stracił wyraźne cechy stylowe. Kościół jest zwrócony absydą na wschód, prezbiterium, oddzielone od jednonawowego kościoła balustradą, jest trójboczne i znacznie mniejsze od reszty budynku. Prezbiterium wraz z umieszczoną od północy zakrystią jest najstarszą częścią kościoła.

Zabytki wewnątrz kościoła to żelazne, kute drzwi z XVI wieku (pochodzące z Zamku Mirów), srebrny krzyż (XVI/XVII w.), naczynia liturgiczne (XVI i XVII w.) oraz obrazy, rzeźby, ambona, chór, ławki, konfesjonały i nagrobki.

Gmina Niegowa prowadzi Gminną ewidencję zabytków, która została przyjęta Zarządzeniem nr 18/2015 Wójta Gminy Niegowa z dnia 19 lutego 2015 roku. W Gminnej ewidencji zabytków ujęte są 74 obiekty, które ze względu na swoją wartość historyczno-kulturową, powinny być objęte ochroną. Wśród nich dominują budynki mieszkalne, zagrody i kapliczki.

Tabela 17. Wykaz obiektów wpisanych do Gminnej ewidencji zabytków gminy Niegowa.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Lokalizacja	Czas powstania	Numer rejestru
1.	Antolka	piwnica po dworze	w zespole dworskim	początek XX w.	-
2.	Antolka	paszarnia	w zespole dworskim	początek XX w.	-
3.	Antolka	stodoła, stajnia, wozownia	w zespole dworskim	po 1945 r.	-
4.	Antolka	pozostałości parku	w zespole dworskim	początek XX w.	-
5.	Bliżyce	budynek mieszkalny	Zalesie nr 12	ok. 1930 r.	-
6.	Bliżyce	zagroda	Bliżyce nr 55	ok. 1920 - 1930 r.	-
7.	Bliżyce	zagroda: budynek mieszkalno-inwentarski, budynek gospodarczy	Bliżyce nr 69	1 ćw. XX w.	-
8.	Bliżyce	budynek mieszkalny	Bliżyce nr 75	ok. 1920 r.	-
9.	Bliżyce	zagroda: dom, budynek gospodarczy	Bliżyce nr 76	ok. 1920 r.	-
10.	Bliżyce	zagroda: dom, stodoła, budynek gospodarczy	Bliżyce nr 81	1 ćw. XX w.	-
11.	Bliżyce	budynek mieszkalny	Bliżyce nr 88	1 ćw. XX w.	-
12.	Bliżyce	kuźnia	obok bud. straży poż.	po 1945 r.	-
13.	Bobolice	zamek	-	2 poł. XIV w., XV w., XVI w., 2 poł. XVI w., 1 poł. XVII w.	100 z dn. 08.02.1961
14.	Bobolice	zagroda jednobudynkowa	Bobolice nr 15	ok. 1930 r.	-
15.	Bobolice	zagroda jednobudynkowa	Bobolice nr 16	po 1945 r.	-
16.	Dąbrowno	zagroda jednobudynkowa	Dąbrowno nr 98	przed 1945 r.	-
17.	Dąbrowno	kapliczka przydrożna z Matką Boską	-		-
18.	Gorzków Nowy	zagroda jednobudynkowa	Gorzków Nowy nr 51		-
19.	Ludwinów	zagroda jednobudynkowa	Ludwinów nr 10	przed 1939 r.	-
20.	Ludwinów	budynek mieszkalny	Ludwinów nr 16	po 1945 r.	-
21.	Łutowiec	ruiny strażnicy warownej	-	1 poł. XIV w.	445 z dn. 17.08.1988

22.	Mirów	ruiny zamku	-	poł. XIV w, 2 poł. XIV w., XVI w., 2 poł. XVI w.	120 z dn. 08.02.1960
23.	Mirów	budynek mieszkalny	naprzeciw ruin zamku	1814 r., przebud. k. XIX w.	534 z dn. 20.09.1990
24.	Mirów	zagroda	naprzeciw ruin zamku	początek XIX w. lata 20-te XX w.	-
25.	Mirów	kapliczka	przy nowym kościele, na skrzyżowaniu dróg	początek XX w.	-
26.	Mirów	kapliczka	przy drodze do Niegowy		-
27.	Moczydło	budynek mieszkalny	Moczydło nr 20	ok. 1945 r.	-
28.	Mzurów	stary dwór	-	początek XX w.	-
29.	Mzurów	aleja w zespole dworskim	-	k. XIX w.	-
30.	Mzurów	kapliczka przydrożna ze św. Janem Nepomucenem	Kolonia Huby, przy posesji nr 84	początek XX w.	-
31.	Mzurów	kapliczka przydrożna	przy wjeździe do dworu	początek XX w.	-
32.	Niegowa	budynek mieszkalny	ul. Bankowa 14	ok. 1930 r.	-
33.	Niegowa	budynek mieszkalny	ul. Szkolna 5	1929 r.	-
34.	Niegowa	kościół parafialny pw. św. Mikołaja	ul. Szkolna 31	1440, rozbud. pocz. XVIII w.	117 z dn. 18.03.1960
35.	Niegowa	cmentarz grzebalny rzymsko-katolicki	ul. Szkolna 32	2 poł. XIX w.	-
36.	Postaszowice	budynek mieszkalny	Postaszowice nr 13	ok. 1930 r.	-
37.	Postaszowice	zagroda	Postaszowice nr 25	ok. 1930 r.	-
38.	Postaszowice	zagroda	Postaszowice nr 26	przed 1939 r.	-
39.	Postaszowice	zagroda	Postaszowice nr 27	ok. 1920-30 r.	-
40.	Postaszowice	budynek mieszkalny	Postaszowice nr 34		-
41.	Sokolniki	budynek mieszkalny	Podłużne nr 3	przed 1945 r.	-
42.	Sokolniki	zagroda	Podłużne nr 9	początek XX w.	-
43.	Sokolniki	zagroda	Podłużne-Kamionka nr 28	początek XX w.	-
44.	Sokolniki	budynek mieszkalny	Podłużne-Kamionka nr 29	początek XX w.	-
45.	Sokolniki	budynek mieszkalny	Podłużne-Kamionka nr 38	po 1945 r.	-
46.	Sokolniki	zagroda	Podłużne-Kamionka nr 42	przed 1930 r.	-
47.	Sokolniki	zagroda	Podłużne nr 43	1 ćw. XX w.	-
48.	Sokolniki	zagroda	Podłużne nr 85	1 ćw. XX w.	-
49.	Sokolniki	zagroda	Podłużne nr 87	pocz. 1 ćw. XX w.	-
50.	Sokolniki	zagroda	Podłużne nr 97	początek XX w.	-
51.	Sokolniki	budynek gospodarczy	Podłużne nr 97	początek XX w.	-
52.	Sokolniki	zagroda: budynek gospodarczy, dom	Podłużne nr 103	1900 r.	-

53.	Sokolniki	zagroda: dom, stajnia, obora	Podłużne nr 104	początek XX w.	-
54.	Sokolniki	zagroda	Podłużne nr 120	k. XIX w, XIX/XX w.	-
55.	Sokolniki	dom	Podłużne nr 120	k. XIX	-
56.	Sokolniki	obora	Podłużne nr 120	XIX/XX w.	-
57.	Sokolniki	budynek mieszkalny	Podłużne-Bukowiec nr 124	początek XX w.	-
58.	Sokolniki	budynek mieszkalny	Poprzeczne nr 162	początek XX w.	-
59.	Sokolniki	zagroda jednobudynkowa	Poprzeczne nr 206	ok. 1920 r.	-
60.	Sokolniki	kapliczka	Poprzeczne	początek XX w.	-
61.	Sokolniki	kapliczka	Poprzeczne	k. XIX w.	-
62.	Sokolniki	kapliczka	Poprzeczne		-
63.	Sokolniki	kapliczka	Podłużne-Bukowiec	początek XX w.	-
64.	Sokolniki	kościół pw. Najświętszego Serca Jezusa	Sokolniki nr 131	ok. 1928 r.	-
65.	Sokolniki	dzwonnica przy kościele	Sokolniki nr 131	ok. 1928 r.	-
66.	Sokolniki	cmentarz grzebalny	Sokolniki nr 131		-
67.	Tomiszowice	zagroda	przy drodze wojewódzkiej		-
68.	Tomiszowice	zagroda	Tomiszowice nr 67		-
69.	Tomiszowice	młyn	przy drodze wojewódzkiej	ok. 1920 r.	-
70.	Trzebnów	zagroda	ul. Jana Pawła II nr 40 (d. 98)	lata 23-30 XX w.	-
71.	Trzebnów	zagroda	ul. Jana Pawła II nr 58	przed 1945 r.	-
72.	Trzebnów	zagroda	ul. Jana Pawła II nr 68 (d. 84)	ok. 1930 r.	-
73.	Trzebnów	zagroda	ul. Jana Pawła II nr 70	przed 1945 r.	-
74.	Trzebnów	zagroda wielobudynkowa	ul. Leśniowska 5	przed 1940 r., po 1945 r.	-
75.	Trzebnów	zagroda	ul. Jana Pawła II nr 85 (d. 52)	przed 1940 r., po 1945 r.	-
76.	Trzebnów	kapliczka pw. MB Częstochowskiej z kultem św. Floriana	ul. Jana Pawła II		-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Niegowa.

Na terenie gminy Niegowa nie występują miejsca pamięci narodowej oraz dobra kultury współczesnej.

VI.2. Zasoby archeologiczne

Gmina Niegowa znajduje się w zasięgu obszarów 89-51, 89-52, 90-51, 90-52, 90-53, 91-51, 91-52 oraz 91-53 Archeologicznego Zdjęcia Polski. W granicach administracyjnych gminy zewidencjonowano 33 stanowiska archeologiczne. Trzy z ww. stanowisk zostały objęte ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków województwa śląskiego.

Tabela 18. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego.

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Numer stanowiska na obszarze	Charakter stanowiska	Czas powstania	Numer rejestru
1.	Łutowiec	90-51	1	28	strażnica	średniowiecze	A-445
2.	Bobolice	91-52	1	1	zamek	średniowiecze	A-100
3.	Mirów	91-52	1	2	zamek ślad osadnictwa	średniowiecze kult. łużycka	A-115

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach.

Tabela 19. Wykaz stanowisk archeologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Niegowa.

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Numer stanowiska na obszarze	Charakter stanowiska	Czas powstania
1.	Dąbrowno	89-52	1	1	osada	średniowiecze / ok. nowożytny
2.	Dąbrowno	89-52	2	2	osada	średniowiecze / ok. nowożytny
3.	Łutowiec	90-51	1	28	strażnica	średniowiecze
4.	Łutowiec	90-51	2	29	ślad osadnictwa osada ślad osadnictwa	pradzieje średniowiecze ok. nowożytny
5.	Łutowiec	90-51	3	30	ślad osadnictwa pracownia krzemieniarska	epoka kamienia (paleolit i mezolit)
6.	Łutowiec	90-51	6	33	ślad osadnictwa	epoka kamienia
7.	Łutowiec	90-51	7	34	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienia ep. brązu – kult łużycka? średniowiecze ok. nowożytny
8.	Łutowiec	90-51	9	36	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	ep. brązu – kult łużycka średniowiecze ok. nowożytny
9.	Łutowiec	90-51	10	37	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	średniowiecze ok. nowożytny
10.	Trzebniów	90-51	3	38	ślad osadnictwa	ok. nowożytny
11.	Moczydło	90-51	1	39	ślad osadnictwa	ok. nowożytny
12.	Bliżyce	90-52	1	1	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze późne średniowiecze
13.	Mzurów	90-52	1	2	ślad osadnictwa	ok. nowożytny
14.	Mzurów	90-52	2	3	osada	późne średniowiecze
15.	Mzurów	90-52	3	4	osada	średniowiecze / ok. nowożytny

16.	Postaszowice	90-52	1	5	śląd osadnictwa	średniowiecze / ok. nowożytny
17.	Niegowa	90-52	1	6	osada	średniowiecze / ok. nowożytny
18.	Bliżyce	90-53	2	4	śląd osadnictwa	epoka kamienia
19.	Sokolniki	90-53	1	5	śląd osadnictwa	wczesny ok. nowożytny
20.	Sokolniki	90-53	2	6	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka kamienia średniowiecze ok. nowożytny
21.	Sokolniki	90-53	3	7	znalezisko luźne siekiarki krzemiennej – śląd osadnictwa	neolit – kult. pucharów lejowatych
22.	Sokolniki	90-53	4	8	osada osada	wczesny ok. nowożytny ok. nowożytny
23.	Bobolice	91-52	1	1	zamek	średniowiecze
24.	Mirów	91-52	1	2	zamek śląd osadnictwa	średniowiecze kult. łużycka
25.	Bobolice	91-52	2	3	osada	średniowiecze / ok. nowożytny
26.	Bobolice	91-52	3	4	śląd osadnictwa	ok. nowożytny
27.	Bobolice	91-52	4	5	osada	średniowiecze
28.	Mirów	91-52	2	6	osada	średniowiecze / ok. nowożytny
29.	Mirów	91-52	3	7	śląd osadnictwa	epoka kamienia
30.	Mirów	91-52	4	8	obozowisko jaskiniowe	paleolit
31.	Łutowiec	90-51	4	31	śląd osadnictwa	kult. janisławicka
32.	Łutowiec	90-51	5	32	śląd osadnictwa	ep. mezolitu
33.	Łutowiec	90-51	7	35	śląd osadnictwa	pradzieje

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach.

VII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMU KOMUNIKACJI

VII.1. Układ drogowo-uliczny

Układ drogowo-uliczny gminy stanowi jeden z najistotniejszych elementów układu przestrzennego. Połączenie gminy Niegowa z innymi częściami kraju zapewniają drogi krajowe nr 46, 78 i 1, które zlokalizowane są w niewielkiej odległości, jednak żadna z nich nie prowadzi przez teren gminy. Regionalne połączenia na obszarze, w którym zlokalizowana jest gmina Niegowa, stanowią drogi wojewódzkie nr 789 (położona w granicach gminy), 792, 793, 794 (położone na granicy gminy lub w jej bezpośrednim otoczeniu). Zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy Niegowa zapewnia

droga wojewódzka nr 789. Wewnętrzny układ komunikacyjny tworzą drogi powiatowe oraz gminne, które ustanowione są jako drogi publiczne, ale także drogi niezaliczone do kategorii dróg publicznych (wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne).

Droga wojewódzka nr 789

Droga nr 789 jest jedną z ważniejszych tras regionalnych północnej części województwa śląskiego. Droga relacji Brusiek – Koziegłowy (DK1) – Żarki (DW792, DW 793) – Łelów, ma łącznie 62,5 km długości i prowadzi do drogi krajowej nr 46, łączącej Częstochowę z Kielcami. Długość odcinka drogi na terenie gminy Niegowa wynosi ok. 11 km. Droga posiada klasę główną i przebiega równoleżnikowo przez środek gminy, przez miejscowości Tomiszowice i Niegowa. Droga znajduje się w administracji Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach.

Droga wojewódzka nr 794

Droga nr 794 relacji Kraków – Koniecpol, położona w granicach województwa małopolskiego i śląskiego, ma łącznie 93 km długości. Przy wschodniej granicy obrębu Sokolniki zlokalizowany jest jej fragment o długości ok. 2,5 km, przebiegający na granicy gminy Niegowa i Irządze. Droga posiada klasę główną i w gminie Niegowa nie obsługuje żadnych terenów budowlanych, dojazd do niej zapewnia droga powiatowa nr 1017S. Droga znajduje się w administracji Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach.

Drogi powiatowe

W gminie Niegowa zlokalizowanych jest dziesięć odcinków dróg powiatowych, o łącznej długości ok. 46,2 km, zapewniających połączenia między większością miejscowości w gminie Niegowa oraz gminach sąsiednich. Drogi o numerach 1014S, 1015S, 1016S, 1017S, 1011S, 1012S, 1013S posiadają klasę zbiorczą, a drogi o numerach 1710S, 3806S, 3807S posiadają klasę lokalną. Wszystkie drogi powiatowe mają nawierzchnię twardą bitumiczną. Znajdują się w administracji Powiatowego Zarządu Dróg w Myszkowie.

Tabela 20. Wykaz dróg powiatowych w gminie Niegowa.

Lp.	numer drogi	przebieg	długość w km
1.	1014S	Złoty Potok – Gorzków – Postaszowice – Niegowa	6,1
2.	1015S	Mzurów – Dąbrowno – Lgota Gawronna – do DW 789	3,7
3.	1016S	Bystrzanowice – Mzurów – Niegowa	5,0
4.	1017S	od DW 794 - Sokolniki - Dzibice - Kroczyce	4,2
5.	1710S	Sokolniki - Zagórze – gr. z powiatem zawierciańskim	1,3
6.	1711S	od DW 789 – Bliżyce – Zdów	5,2
7.	1712S	Niegowa – Ogorzelnik - Zdów	3,9
8.	1713S	od DW 789 – Mirów – Kotowice – Góra Włodowska	4,5
9.	3806S	Moczydło - Gorzków – Ludwinów – Trzebniów – Moczydło - do DW 789	9,7
10.	3807S	Bliżyce - Sokolniki	2,6
razem			46,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zarządu Dróg w Częstochowie.

Drogi gminne

W gminie Niegowa znajdują się 64 odcinki dróg gminnych, o łącznej długości ok. 72 km. Większość dróg gminnych posiada nawierzchnię twardą (bitumiczną, tłuczniową). W związku ze skalą opracowania i ogólnością mapy topograficznej, a także znaczną gęstością układu drogowego, na rysunku studium wskazano tylko wybrane drogi będące własnością gminy, ważne ze względu na zapewniane przez nie połączenia między poszczególnymi miejscowościami, obsługę terenów zainwestowanych i połączenie ich z drogami powiatowymi lub drogą wojewódzką. W poniższej tabeli wymieniono drogi gminne, których przebieg uwidoczniono na rysunku studium (uwarunkowania).

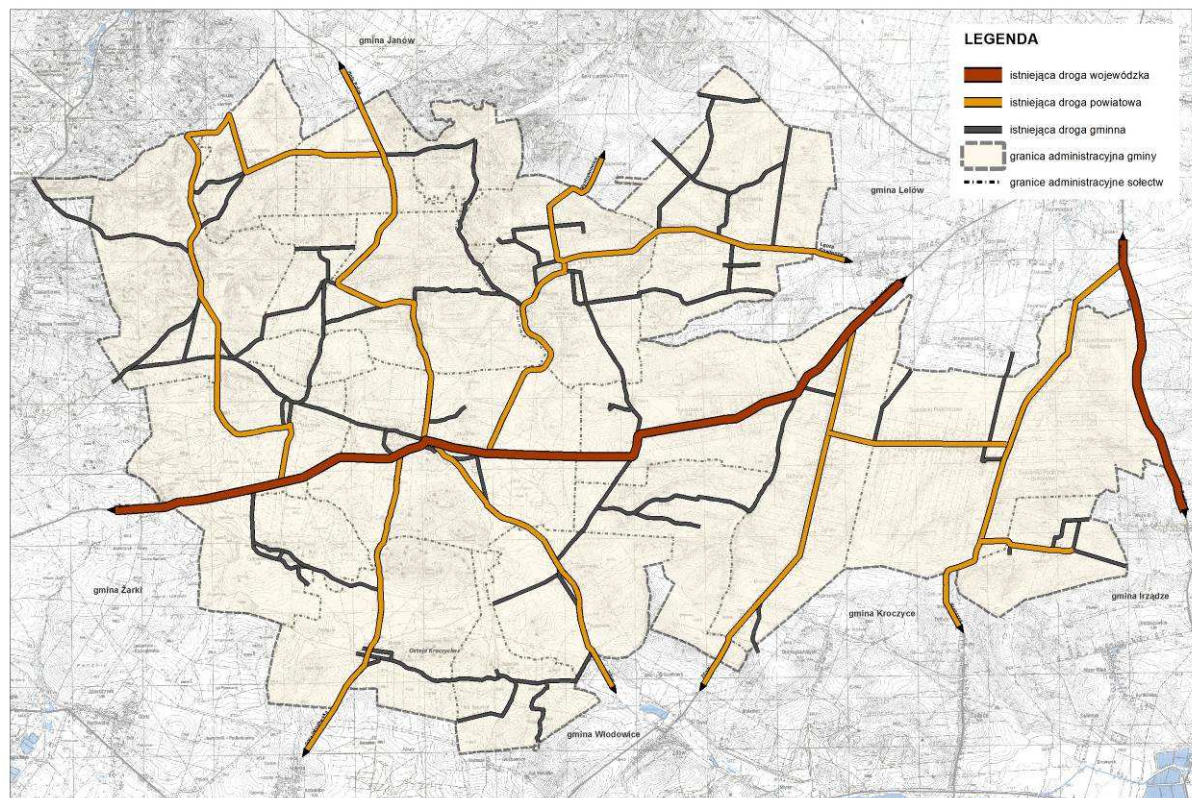
Tabela 21. Wykaz dróg gminnych w gminie Niegowa.

Lp.	numer drogi/dz. ew.	miejscowość	nazwa ulicy	długość w m
1.	33	Trzebniów	-	2638
2.	50	Ludwinów	-	1923
3.	51	Brzeziny	-	863
4.	9	Brzeziny	-	530
5.	35	Brzeziny	-	1286
6.	63	Postaszowice	-	891
7.	4	Tomiszowice, Mzurów	-	2770
8.	54	Mzurów, Dąbrowno	-	2859
9.	26	Gorzków Stary, Gorzków Nowy	-	1347
10.	16	Gorzków Stary, Postaszowice, Mzurów	-	2842
11.	15	Postaszowice	-	1456
12.	53	Dąbrowno	-	4251
13.	7	Dąbrowno	-	1345
14.	55	Dąbrowno	-	941
15.	54	Dąbrowno	-	1242
16.	1	Sokolniki	-	1349
17.	18	Zagórze	-	153
18.	17	Sokolniki	-	1186
19.	44	Bliżyce	-	543
20.	5	Tomiszowice, Antolka, Ogorzelnik	-	1851
21.	12	Antolka	-	1525
22.	3	Antolka	-	3615
23.	2	Bliżyce	-	767
24.	10	Mirów, Bobolice	-	3745
25.	13	Łutowiec, Mirów	-	2824
26.	46	Ogorzelnik	-	1040
27.	22	Bobolice	-	126
28.	39	Niegowa	22 lipca	1202
29.	8	Niegowa	Górska	281
30.	28	Trzebniów, Moczydło, Niegowa	Szkolna	3366
31.	9	Moczydło, Niegówka, Brzeziny	-	2169
32.	61	Łutowiec	-	892
33.	29	Moczydło	-	443
34.	30	Trzebniów	-	1274

35.	32	Trzebnów	-	1807
36.	31	Trzebnów	Leśniowska	767
37.	62	Łutowiec, Mirów	-	849
38.	436	Zagórze	-	560
39.	585	Niegowa	-	625
40.	2629	Niegówka	-	1031
41.	110	Mzurów	-	2094
42.	222	Mzurów	-	274
43.	311/2	Mzurów	-	392
44.	156	Tomiszowice	-	344
45.	155	Tomiszowice	-	87
46.	562	Mzurów	-	556
47.	10; 15; 18	Dąbrowno	-	895
48.	184/2	Niegowa	Mirowska	450
49.	365	Zagórze	-	786
50.	367; 366	Zagórze	-	725
51.	1039; 590	Sokolniki	-	569
52.	190	Ogorzelnik	-	665
53.	410	Mirów	-	257
54.	20; 17; 101	Bobolice	Bobolice - Huby	1136
55.	118; 65; 236	Bobolice	-	1203
56.	547	Łutowiec	-	130
razem				51 737

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów z Urzędu Gminy Niegowa.

Generalnie stan dróg na terenie gminy jest zadowalający, zarówno pod względem jakości nawierzchni, jak i możliwości obsługi przez nie poszczególnych obszarów zabudowy. Sieć ta wymaga jednak bieżących napraw i rozbudowy. Brak kanalizacji deszczowej oraz rowów odwadniających w części dróg uniemożliwia odprowadzenie wód opadowych lub prawidłowe odwodnienie korpusu drogi. Na terenach zabudowanych część dróg nie posiada chodników, ruch pieszcy odbywa się na poboczu lub jezdni.

Schemat 10. Układ drogowy gminy Niegowa w podziale na kategorie dróg.

Źródło: opracowanie własne.

VII.2. Analiza ruchu

W gminie Niegowa najbardziej obciążona ruchem samochodowym (w tym ciężarowym) jest droga wojewódzka nr 789 relacji Brusiek – Lelów. Droga stanowi historyczny trakt, wzdłuż którego powstała zabudowa wsi Tomiszowice. Droga ta stanowi również główną ulicę miejscowości Niegowa. Droga wojewódzka nr 789 w kierunku wschodnim zapewnia dojazd do drogi krajowej nr 46, która stanowi połączenie z Częstochową i Kielcami. W kierunku zachodnim prowadzi do miejscowości Żarki, gdzie krzyżują się kolejne dwie drogi wojewódzkie.

Droga wojewódzka na 789 (na osi wschód-zachód) oraz drogi powiatowe nr 1014S oraz 1016S (na osi północ-południe) stanowią podstawowe połączenia komunikacyjne gminy Niegowa. Służą głównie ruchowi lokalnemu ale również regionalnemu, stanowią połączenie z sąsiadującymi gminami i drogami prowadzącymi do większych miast.

Oprócz ww. dróg istotne w gminie połączenie lokalne stanowią drogi powiatowe nr 1015S, 1017S, 1711S, 1712S, 1713S oraz 3806S, łączące miejscowości gminy z drogą wojewódzką i dalej z drogą krajową nr 46.

Aktualny wewnętrzny układ komunikacyjny gminy Niegowa nie wykazuje braków w zakresie gęstości sieci dróg. Stan techniczny dróg gminnych jest zadowalający, jednak w części przypadków drogi wymagają modernizacji lub przebudowy (utwardzenia nawierzchni) oraz budowy chodników.

VII.3. Układ komunikacji zbiorowej

Gmina Niegowa jest obsługiwana przez komunikację autobusową. Komunikacja autobusowa odgrywa istotną rolę w przewozach wewnątrzgminnych oraz w powiązaniach regionalnych.

Samochodowy transport zbiorowy w gminie realizowany jest przez przewoźników publicznych (PKS Myszków – relacja Zawiercie–Bobolice) oraz prywatnych. Przystanki zlokalizowane są w większości miejscowości (Antolka, Bliżyce, Dąbrowno, Gorzków Nowy, Gorzków Stary, Ludwinów, Mirów, Moczydło, Mzurów, Niegowa, Ogorzelnik, Postaszowice, Sokolniki, Tomiszowice, Trzebniów, Zagórze) przy głównych trasach komunikacyjnych: drodze wojewódzkiej na 789, drogach powiatowych oraz niektórych drogach gminnych.

Komunikacja autobusowa zapewnia możliwość przejazdu pomiędzy miejscowościami gminnymi, sieć relacji obsługujących powiązania wewnątrzgminne jest dostateczna jednakże występują na niej niskie częstotliwości kursowania (ok. 3 kursy na dobę), co utrudnia sprawne poruszanie się mieszkańców. Relacje zewnętrzne umożliwiają dojazd do Myszkowa czy Częstochowy. Bliskość Częstochowy ułatwia mieszkańcom gminy dostęp do komunikacji autobusowej oraz kolejowej pozwalającej na podróże w regionie i kraju.

VIII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

VIII.1. Zaopatrzenie w wodę

Źródłem zaopatrzenia w wodę gminy Niegowa są wody podziemne, pochodzące z Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Jury Górnej – GZWP nr 326 Częstochowa E. Wody czerpane są z piętra jurajskiego. GZWP Częstochowa E wyróżnia się niską odpornością na zanieczyszczenia, które przenikają z powierzchni. Punkt monitoringu wód podziemnych zlokalizowany jest w miejscowości Antolka (punkt nr J 324, studnia czynna, wody wgłębne).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 roku gmina posiadała łącznie 42,7 km sieci wodociągowej. Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadziło 1633 przyłączy. Od roku 2010 długość sieci wodociągowej wzrosła o około 10 km. Liczba ludności korzystającej z sieci w 2013 r. wynosiła 5227 osób, co stanowiło 91,7% ogółu ludności zamieszkującej gminę Niegowa. Pozostali mieszkańcy, niepodłączeni do sieci, zaopatrują się w wodę z własnych studni głębinowych. Zużycie wody w gminie Niegowa w 2014 roku wyniosło 149,6 tys. m³ (26,2 m³ na jednego mieszkańca).

Wzrost długości sieci wynika z inwestycji mających na celu poprawę infrastruktury technicznej, związanej z zaopatrzeniem w wodę gminy Niegowa, które obejmowały m. in.:

- rozbudowę wodociągu z przyłączami w ul. Sobieskiego w Niegowie,
- budowę wodociągu dla osiedla domów jednorodzinnych w ul. Mirowskiej w Niegowie,
- rozbudowę wodociągu z przebudową przyłączy w Trzebniowie,
- budowę wodociągu wraz z przyłączami w ul. Sportowej i Bankowej w Niegowie.

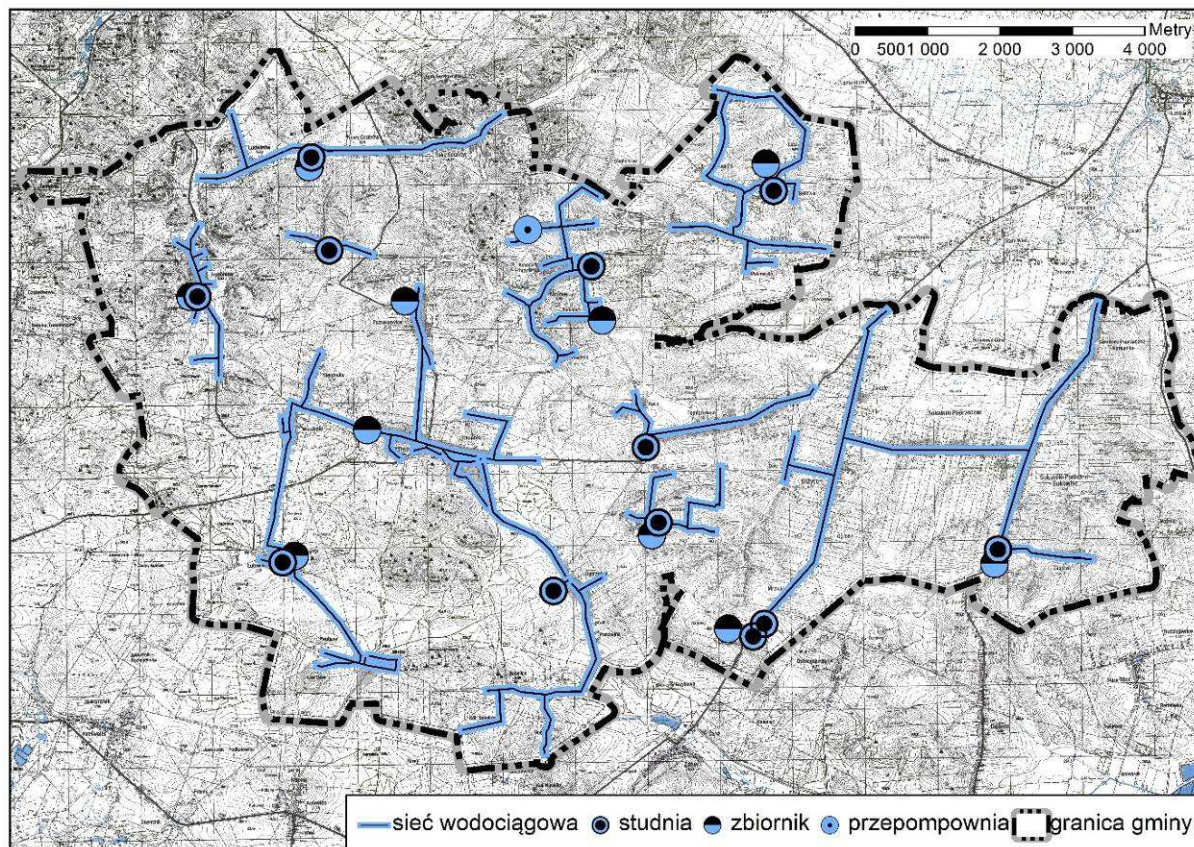
Na terenie gminy ujęcia wody znajdują się w miejscowościach: Sokolniki, Antolka, Bliżyce, Brzeziny, Dąbrowno, Gorzków Nowy, Łutowiec, Mzurów, Ogorzelnik, Tomiszowice, Trzebniów. Zaopatrują one lokalne wodociągi. Ze względu na dobrą jakość ujmowanej wody nie wymaga ona uzdatnienia. W ramach istniejących systemów wodociągowych wydajności ujęć nie są w pełni wykorzystane. Wokół ujęć wód podziemnych ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej, które mieszczą się w granicach ogrodzonej nieruchomości poszczególnych ujęć. Na ogrodzeniach zgodnie

z przepisami odrębnymi umieszczono tablice zawierające informacje o ujęciu i zakazie wstępu osób nieupoważnionych. Na terenie ochrony bezpośredniej ujęcia wody należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Strefy ochrony pośredniej nie są wyznaczone z uwagi na ukształtowanie oraz zagospodarowanie terenu, a także charakter gminy. Woda dostarczana do odbiorców poddawana jest regularnym badaniom przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Myszkowie.

Schemat 11. Sieć wodociągowa w gminie Niegowa,

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zakładu Komunalnego w Niegowie.

VIII.2. Odprowadzanie ścieków i wód opadowych

Gmina Niegowa posiada jedną biologiczną oczyszczalnię ścieków, zlokalizowaną w miejscowości Niegowa. W 1997 r. oczyszczalnia została zmodernizowana. Do oczyszczalni odprowadzane są ścieki bytowe oraz deszczowe (pochodzące z kanalizacji ogólnospławnej), a także dowożone wożami asenizacyjnymi. Oczyszczone ścieki wprowadzane są do ziemi za pomocą poletek zalewowych i drenażu rozsączającego. Wielkość oczyszczalni wynosi 532 RLM.

Gminnemu Zakładowi Komunalnemu w Niegowie zostało udzielone pozwolenie wodnoprawne na odprowadzenie z oczyszczalni oczyszczonych ścieków komunalnych bytowych w ilościach:

- $Q_{\max h} = 3,75 \text{ m}^3/\text{h}$,
- $Q_{\max d} = 90 \text{ m}^3/\text{d}$,
- $Q_{\text{roczne}} = 32\,850 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Ilość ścieków odprowadzonych w 2014 r. wynosi $23\,000 \text{ m}^3$, co stanowi ok. 70% przepustowości rocznej. Oczyszczalnia posiada rezerwę, która umożliwia odprowadzenie do niej ścieków z kolejnych gospodarstw domowych.

Sieć kanalizacyjna występuje w miejscowościach: Niegowa, Moczydło, Niegówka, Postaszowice. Ścieki z terenów nieskanalizowanych gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wozami asenizacyjnymi dowożone do punktu zlewnego w oczyszczalni.

Według danych GUS z 2014 roku długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 10,5 km i od 2010 r. uległa zwiększeniu tylko o 0,5 km. Na obszarze gminy występuje kanalizacja ogólnospławna. Ze zbiorowego odprowadzania ścieków w 2013 r. korzystało 937 osób, co stanowi zaledwie 16,4% ogółu mieszkańców. Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadzi 274 przyłącza.

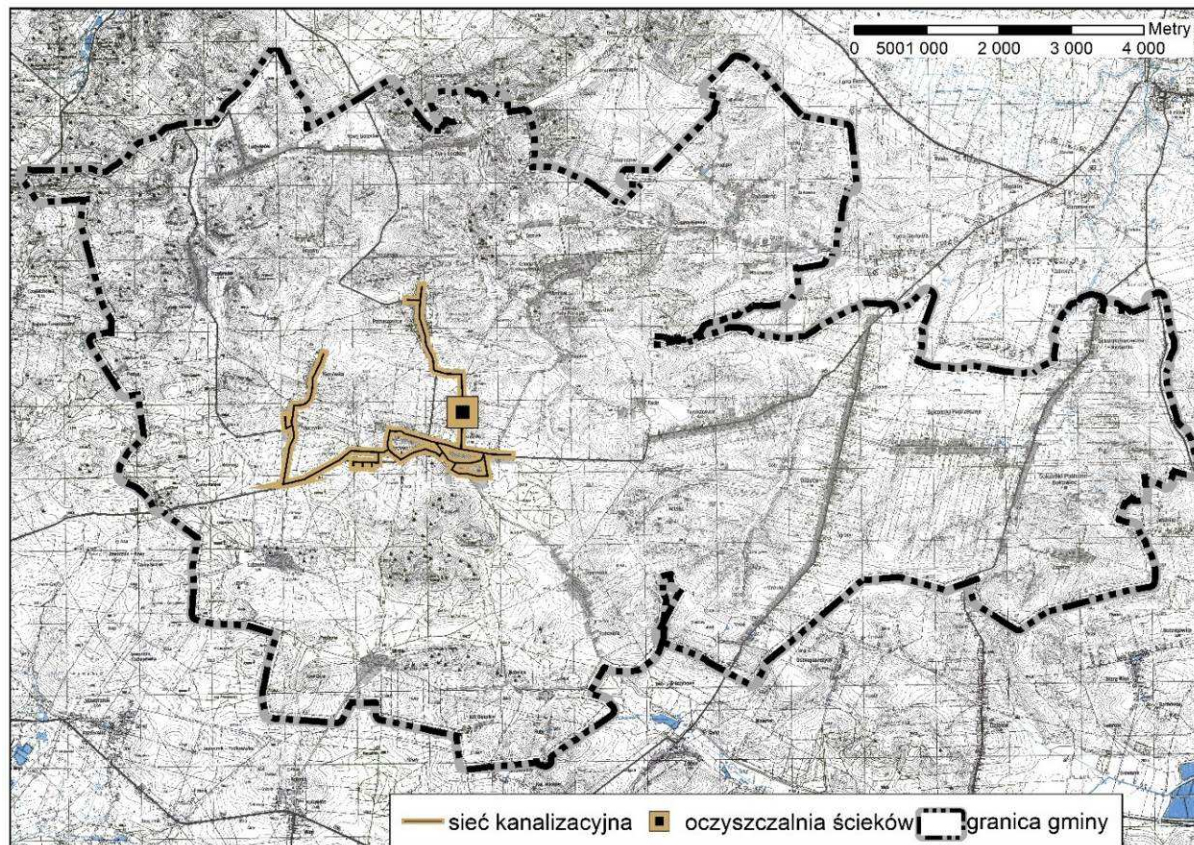
Tabela 22. Sieć kanalizacyjna w gminie Niegowa.

Lp.	Rok	długość sieci kanalizacyjnej	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania
		km	osoba	szt.
1.	2010	10,0	880	222
2.	2011	10,0	884	222
3.	2012	10,5	884	223
4.	2013	10,5	937	240
5.	2014	10,5	-	274

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2014 r.

Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej jest równa 0,25. Świadczy to o dużym niedoinwestowaniu w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków.

W granicach gminy Niegowa występują tereny nisko zalegających wód gruntowych oraz strefa ochrony GZWP 326, które wymagają uregulowania gospodarki ściekowej.

Schemat 12. Sieć kanalizacyjna w gminie Niegowa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zakładu Komunalnego w Niegowie.

VIII.3. Gospodarka odpadami

Zgodnie z *Analizą stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Niegowa za rok 2014* ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w 2014 roku wynosiła 811,7 ton, natomiast w roku 2010 ilość odpadów była równa 348,7 ton. Tak duży wzrost ilości zebranych odpadów wynika ze zmian regulacji prawnych dotyczących gospodarki odpadami. Mniej odpadów trafia na dzikie wysypiska oraz jest spalanych w lokalnych kotłowniach. W 2014 roku z obszaru gminy Niegowa zebrano 8,9 t odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

Na podstawie Planu Gospodarki Odpadami na terenie województwa śląskiego wyszczególnione zostały 4 regiony gospodarki odpadami komunalnymi, obejmujące obszary liczące co najmniej 150 000 mieszkańców. Gmina Niegowa należy do regionu I (RGOK I), w którym funkcjonują 3 instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP).

Tabela 23. Wykaz instalacji do mechaniczno- biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (MBP) dla regionu I.

Rodzaj instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji	Status instalacji
Instalacja MBP	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. Sobuczyna, ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa	ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa	Regionalna
Instalacja MBP	Prywatny Zakład Oczyszczania Miasta Waldemar Strach, ul. Spółdzielcza 1, 42-274 Konopiska	ul. Przemysłowa 7, 42-274 Konopiska	Regionalna
Instalacja MBP	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o., ul. Krzywa 3, 42-400 Zawiercie	ul. Podmiejska, 42-400 Zawiercie	Regionalna

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wykazu regionalnych i zastępczych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych”.

Tabela 24. Wykaz składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne dla regionu I.

Nazwa składowiska	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres składowiska	Status instalacji
Składowisko odpadów komunalnych w Sobuczynie	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o., ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa	ul. Konwaliowa 1	Regionalna

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wykazu regionalnych i zastępczych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych”.

W każdym regionie zapewnione będzie osiągnięcie wymaganych celów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Dotyczy to osiągnięcia wymaganego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia, odzysku oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych do składowania. W 2014 roku w gminie Niegowa zostały osiągnięte wszystkie wymagane poziomy recyklingu:

- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wyniósł 3,71% (wymagany mniej niż 50%),
- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 25,33% (wymagany minimum 14%),
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – w 2014 roku z terenu gminy nie zostały odebrane inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe.

Przy oczyszczalni ścieków w Niegowie zorganizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. PSZOK w okresie letnim czynny jest dwa razy w miesiącu, a w sezonie zimowym raz w miesiącu. Właściciele nieruchomości zamieszkałych mogą przekazywać do ww. punktu bezpłatnie, w nielimitowanych ilościach, odpady komunalne zebrane w sposób selektywny. Mieszkańcy mogą również przekazać odpady komunalne budowlane i rozbiórkowe z remontów prowadzonych samodzielnie, zebrane w sposób selektywny.

Na obszarze gminy Niegowa istnieją nielegalne (dzikie) wysypiska. Wg danych GUS w 2013 r. istniało 8 dzikich wysypisk, o łącznej powierzchni 3,59 ha.

VIII.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

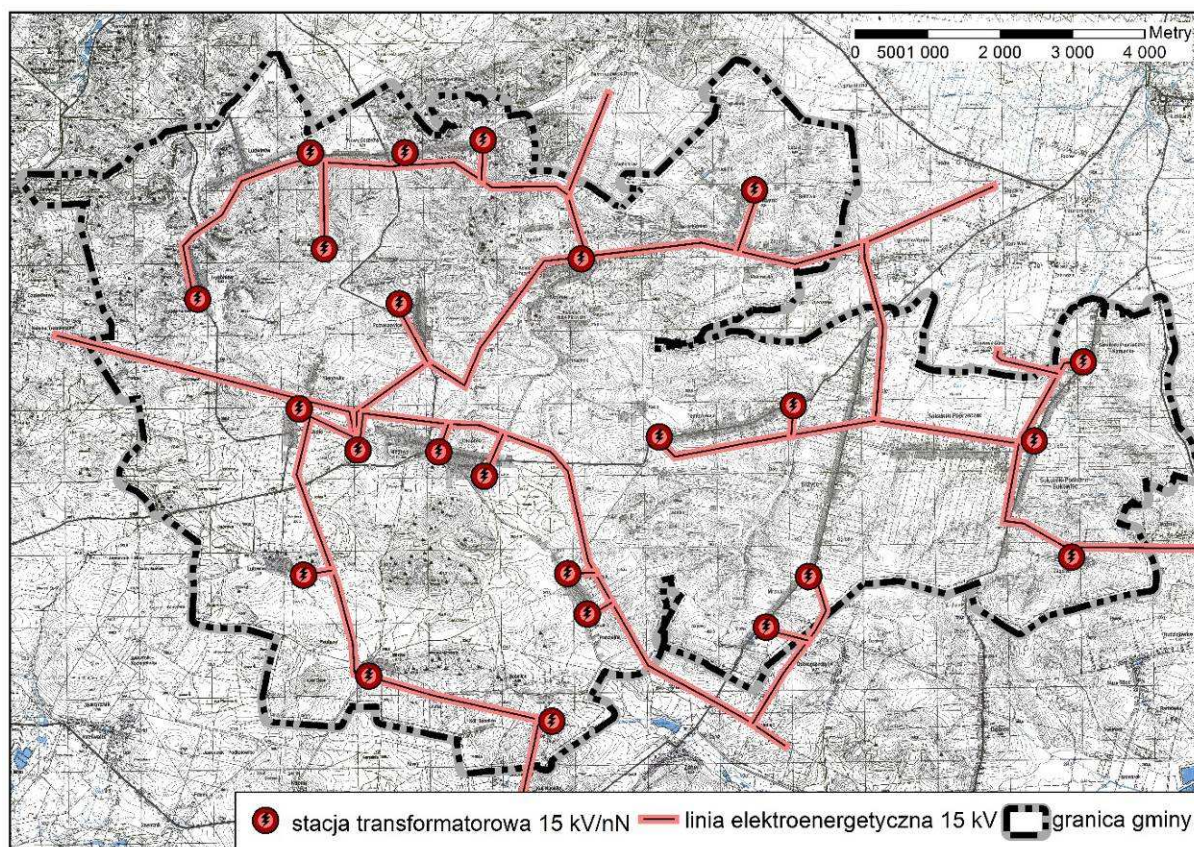
Zapotrzebowanie na energię elektryczną odbiorców z terenu gminy Niegowa pokrywane jest przez stacje elektroenergetyczne, będące głównymi punktami zasilania (GPZ):

- 110/15 kV Kotowice (gm. Włodowice),
- 110/15 kV Koniecpol (gm. Koniecpol).

Z punktów GPZ położonych poza granicami gminy energia elektryczna rozprowadzana jest liniami średniego napięcia 15 kV do stacji transformatorowych, a stamtąd liniami niskiego napięcia do odbiorców. Sieć elektroenergetyczna na terenie gminy Niegowa jest dobrze rozwinięta. Stopień elektryfikacji gminy wynosi 100%. Istniejący układ linii przesyłowych wraz ze stacjami węzłowymi w obecnym stanie w pełni pokrywa występujące w obszarze gminy zapotrzebowanie na energię elektryczną.

Przez gminę nie przebiegają linie najwyższego, ani wysokiego napięcia.

Schemat 13. Sieć elektroenergetyczna w gminie Niegowa.

Źródło: opracowanie własne.

VIII.5. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Niegowa nie posiada sieci gazowej zaopatrującej odbiorców indywidualnych oraz przedsiębiorstwa w gaz ziemny. Stosowane są indywidualne rozwiązania zaopatrzenia w gaz poprzez butle gazowe oraz zbiorniki magazynowe. Gaz jest głównie wykorzystywany do celów grzewczych oraz przygotowywania posiłków.

VIII.6. Ciepłownictwo

Na terenie gminy Niegowa nie występuje czynna sieć ciepłownicza. Potrzeby grzewcze gminy pokrywane są z indywidualnych źródeł ciepła. Ciepło wytwarzane jest w przydomowych kotłowniach i obiektach użyteczności publicznej. Kotłownie są najczęściej opalane węglem lub olejem opałowym. Uzupełniając wykorzystywany jest gaz płynny propan-butan, ekogroszek oraz drewno. Problem w gminie stanowi tzw. niska emisja, na którą wpływa stan techniczny urządzeń. Dnia 30 grudnia 2010 r. Rada Gminy Niegowa wydała uchwałę nr 16/IV/2010 w sprawie przyjęcia „Programu ograniczenia niskiej emisji w Gminie Niegowa”. W ramach projektu Wójt Gminy Niegowa wydał również zarządzenie z dnia 10 stycznia 2011 r. dotyczące przyjęcia regulaminu modernizacji źródeł ciepła budynków indywidualnych. W celu ograniczenia niskiej emisji prowadzone są także prace termomodernizacyjne budynków użyteczności publicznej.

VIII.7. Odnawialne źródła energii

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) w województwie śląskim jest niewielkie (5,08% energii z OZE). Głównie przyczyniają się do tego uwarunkowania geograficzne (duże zasoby złóż kopalnych) oraz wysokie koszty budowy instalacji pozyskujących „zieloną” energię. Ze względu na wprowadzenie dyrektyw unijnych dotyczących OZE oraz różnego rodzaju dofinansowań, wykorzystanie energii odnawialnej prawdopodobnie wzrośnie.

W porównaniu do innych województw, poziom nasłonecznienia w województwie śląskim jest na przeciętnym poziomie. Warunki do wykorzystania energii geotermalnej, wiatrowej i wodnej również nie są zadowalające. Województwo śląskie charakteryzuje się mało korzystnymi warunkami wiatrowymi.

W gminie istnieje szansa na rozwój mikroinstalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii. Regularnie organizowane są spotkania mieszkańców z przedstawicielami firm oferujących powyższe instalacje, ponadto gmina Niegowa ubiega się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej na rzecz rozwoju OZE.

IX. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

Politykę przestrzenną gminy oraz kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzeni określa studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Natomiast przeznaczenie poszczególnych terenów określają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, z zachowaniem polityki przestrzennej przyjętej w studium.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niegowa

Obecnie obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niegowa zostało przyjęte Uchwałą Nr 23/IV/2002 Rady Gminy Niegowa z dnia 28 grudnia 2002 r. Studium zostało sporządzone w oparciu o nieobowiązującą już ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Od 2002 r. studium nie było zmieniane.

Synteza uwarunkowań studium wskazuje szanse i ograniczenia rozwoju gminy, które mają wpływ na jej zagospodarowanie przestrzenne. Szanse rozwoju stanowią m.in.:

- położenie gminy w rejonie atrakcyjnym krajobrazowo i kulturowo (Park Krajobrazowy Orlich Gniazd i związane z nim obiekty zabytkowe, urozmaicony krajobraz Jury Krakowsko-Częstochowskiej),
- występowanie dużych kompleksów gleb dobrej przydatności dla rolnictwa, głównie we wschodniej części gminy – pozwalające na utrzymanie i rozwój podstawowej działalności gospodarczej w gminie – rolnictwa,
- duże zasoby wód podziemnych dobrej jakości, służące mieszkańcom gminy i gminom sąsiednim (Janów),
- dobre wyposażenie gminy w sieć wodociągową (wszystkie miejscowości) oraz możliwość skanalizowania miejscowości w oparciu o istniejącą w Niegowie oczyszczalnię ścieków i kanalizację sanitarną,
- dobre skomunikowanie obszaru gminy drogą wojewódzką oraz drogami powiatowymi z gminami sąsiednimi i ośrodkiem powiatowym – m. Myszkowem.

Ograniczenia dla rozwoju terenów zainwestowanych i poprawy warunków życia mieszkańców stanowią:

- zakaz zabudowy niektórych terenów objętych ochroną lub wskazanych do ochrony w „Planie ochrony Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych”, którego ustalenia są wiążące dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- ograniczenie zabudowy i zagospodarowania terenów w celu zachowania ekspozycji cennych obiektów zabytkowych i wnętrza krajobrazowych (rejon miejscowości Mirów, Bobolice i Niegowa),
- niskie parametry sieci przesyłowych energii elektrycznej oraz mocy zainstalowanej w stacjach transformatorowych,
- brak sieci gazowej i nikła szansa jej realizacji z uwagi na brak dużych potencjalnych odbiorców gazu sieciowego,
- niewystarczające rozmieszczenie i standard usług podstawowych dla ludności, szczególnie z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej.

Ograniczenia dla rozwoju gospodarczego stanowią:

- zakaz zabudowy niektórych terenów objętych ochroną lub wskazanych do ochrony w „Planie ochrony Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych”, którego ustalenia są wiążące dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- ograniczenie zabudowy i zagospodarowania terenów w celu zachowania ekspozycji cennych obiektów zabytkowych i wnętrza krajobrazowych (rejon miejscowości Mirów, Bobolice i Niegowa),
- niskie parametry sieci przesyłowych energii elektrycznej oraz mocy zainstalowanej w stacjach transformatorowych,
- brak sieci gazowej i nikła szansa jej realizacji z uwagi na brak dużych potencjalnych odbiorców gazu sieciowego,
- niewystarczające rozmieszczenie i standard usług podstawowych dla ludności, szczególnie z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej.

W obowiązującym studium za główne cele rozwojowe uznano:

- w strefie ekologii:
 - zachowanie unikalnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych terenu,
 - zachowanie równowagi ekologicznej w środowisku przyrodniczym,
 - optymalne wykorzystanie zasobów dla zrównoważonego rozwoju gminy;
- w strefie środowiska kulturowego:
 - gospodarowanie zasobami w sposób zapewniający utrzymanie najcenniejszych wartości w dobrym stanie,
 - kształtowanie krajobrazu zgodnie z historycznymi uwarunkowaniami,
 - objęcie ochroną na mocy prawa miejscowego obiektów i obszarów nie wpisanych do rejestru zabytków,
 - wykorzystywanie do projektowania lokalnych wzorców budownictwa charakterystycznego dla danej wsi;
- w strefie demografii i osadnictwa:
 - rozbudowa usług dla ludzi starszych, przede wszystkim w zakresie opieki zdrowotnej i socjalnej,
 - rozwój ośrodków usługowych w Niegowie, Sokolnikach, Tomiszowicach, Dąbrownie i Ludwinowie,
 - rolniczy charakter na wschodzie gminy i rekreacyjny charakter na zachodzie gminy,
 - ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla rozwoju produkcji rolnej i tworzenia towarowych gospodarstw specjalistycznych,
 - zalesianie gruntów o niewielkiej przydatności do produkcji rolnej,
 - stopniowe przekształcanie gospodarstw rolnych położonych na zachodzie gminy w obszarach o słabych warunkach do produkcji rolnej na obiekty agroturystyki, turystyki i rekreacji,
 - podporządkowanie działalności gospodarczej lasów państwowych funkcjom ochronnym i krajobrazowym obszarów leśnych;
- w strefie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej:
 - oczyszczanie ścieków sanitarnych w mechaniczno-biologicznych oczyszczalniach komunalnych i przydomowych,
 - wprowadzenie systemu segregacji odpadów u źródła ich powstawania, wywóz odpadów nieużytkowych na składowisko poza obszarem gminy,
 - zwiększenie liczby gospodarstw domowych wykorzystujących ekologiczne źródła energii cieplnej (energia elektryczna, olej opałowy),
 - rozbudowa sieci średniego i niskiego napięcia oraz stacji transformatorowych,
 - poprawa stanu oświetlenia zewnętrznego miejsc publicznych i dróg,
 - rozbudowa i modernizacja dróg i ulic, realizacja brakujących połączeń, modernizacja skrzyżowań,
 - budowa chodników, ścieżek rowerowych, utwardzonych poboczy, ogrodzeń ochronnych,
 - zapewnienie odpowiednich ilości miejsc parkingowych.

Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określiło strefy polityki przestrzennej o zróżnicowanych funkcjach i kierunkach zagospodarowania przestrzennego, do których należą:

- STREFA I – TERENY OBJĘTE OCHRONĄ:
 - tereny objęte ochroną wynikające z cech środowiska przyrodniczego:
 - Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych, w skład którego wchodzi Park Krajobrazowy Orlich Gniazd wraz z otuliną,
 - pomniki przyrody,
 - lasy ochronne,
 - gleby wysokiej II i III klasy bonitacyjnej gruntów ornych oraz użytków zielonych,
 - obszar i teren górniczy dla złoża kruszywa naturalnego „Łutowiec”,
 - udokumentowane złoża surowców mineralnych podlegające ochronie na podstawie przepisów szczególnych,
 - strefy ochronne cmentarzy wynikające z przepisów szczególnych;
 - tereny objęte ochroną wynikające z cech środowiska kulturowego:
 - obiekty wpisane do rejestru zabytków,
 - obszary wpisane do rejestru zabytków;
- STREFA II – OBSZARY I OBIEKTY WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ:
 - obszary i obiekty wskazane do objęcia ochroną wynikające z cech środowiska przyrodniczego:
 - Jurajski Park Narodowy,
 - rezerваты przyrody: „Wielka Góra”, „Góra Bukowiec”, „Góra Leszczyny”,
 - zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: „Złotopotocki”, „Mirowsko-Bobolicki”,
 - pomniki przyrody,
 - stanowiska roślin rzadkich i chronionych,
 - obszary występowania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych;
 - obiekty i obszary wskazane do objęcia ochroną wynikające z cech środowiska kulturowego:
 - obiekty i obszary wskazane do objęcia ochroną na mocy prawa miejscowego,
 - obszary do objęcia ochroną poprzez ustanowienie stref ochrony konserwatorskiej;
- STREFA III – TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ I USŁUGOWEJ:
 - tereny centrum miejscowości,
 - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie budownictwa skoncentrowanego,
 - tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności zabudowy,
 - tereny zabudowy mieszkaniowej wchodzące w skład gospodarstwa rolnego,
 - tereny usług publicznych i komercyjnych,
 - tereny usług badawczo-dydaktycznych;
- STREFA IV – TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNO-USŁUGOWEJ:
 - tereny produkcyjno-usługowe,
 - tereny powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych;
- STREFA V – TERENY ZABUDOWY REKREACYJNEJ:
 - tereny zabudowy letniskowej,
 - tereny z możliwością realizacji zabudowy letniskowej,
 - tereny rozwoju specjalistycznych usług turystyczno-wypoczynkowych ,
 - tereny do realizacji imprez masowych;
- STREFA VI – TERENY ROLNE:

- tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej o wyższych niż przeciętne w gminie warunkach glebowych,
- pozostałe tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- STREFA VII – TERENY LEŚNE I ZIELENI URZĄDZONEJ:
 - tereny lasów,
 - obszary proponowanych zalesień,
 - tereny zieleni urządzonej.

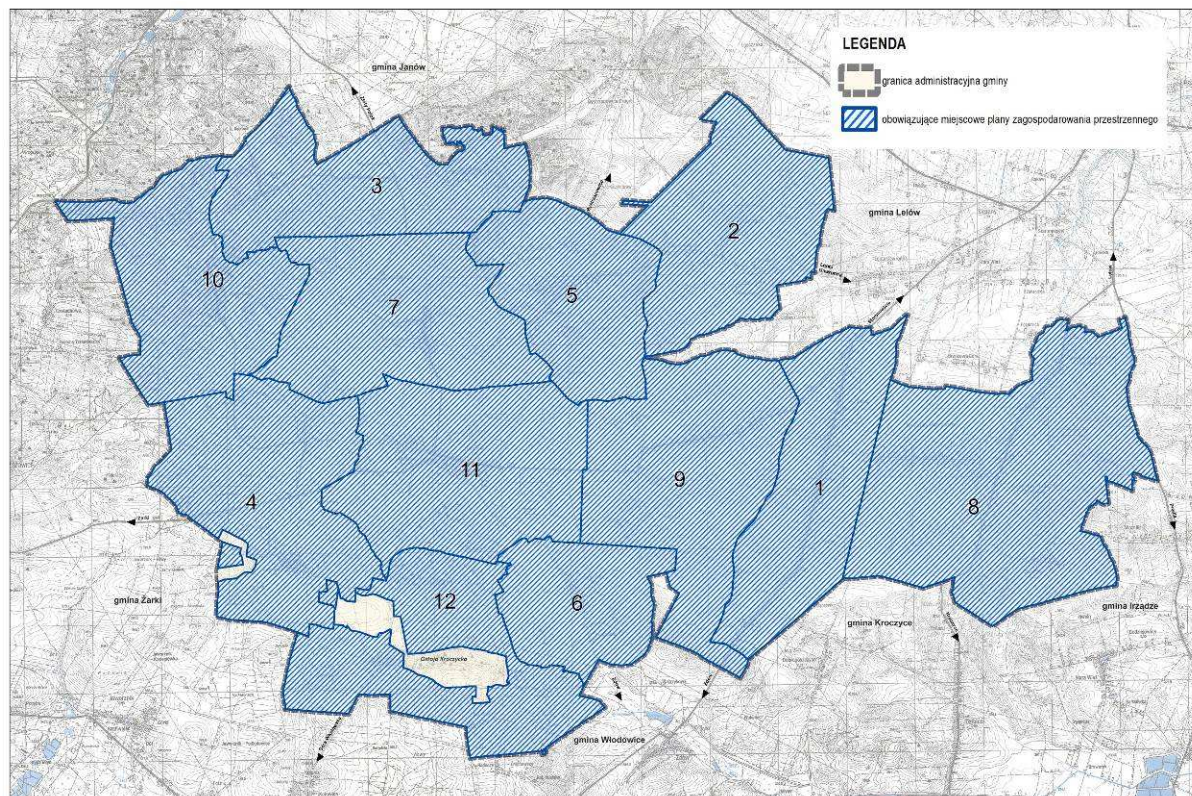
Studium wskazuje również ogólne zasady określania kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie środowiska przyrodniczego, środowiska kulturowego, zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury technicznej i komunikacji. Uwzględnia obiekty i obszary chronione i proponowane do ochrony na podstawie przepisów odrębnych (z zakresu środowiska przyrodniczego i kulturowego).

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Aktualnie dla większości obszaru gminy obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, sporządzone w oparciu o ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Plan ten utworzono na podstawie obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 2002 r. Na terenie gminy Niegowa obecnie funkcjonuje 16 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plany te zostały wprowadzone następującymi uchwałami Rady Gminy Niegowa:

Lp.	sołectwo	numer i data podjęcia uchwały, obszar objęty uchwałą	numer i data Dziennika Urzędowego Województwa Śląskiego
1.	Bliżyce	<u>Nr 317/XLV/2006 z dnia 26.10.2006 r.</u> mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Bliżyce	Nr 27 poz. 558 z 19.02.2007 r.
2.	Dąbrowno	<u>Nr 316/XLV/2006 z dnia 26.10.2006 r.</u> mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Dąbrowno	Nr 27 poz. 557 z 19.02.2007 r.
3.	Ludwinów i Gorzków	<u>Nr 315/XLV/2006 z dnia 26.10.2006 r.</u> mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Ludwinów, Gorzków Nowy i Gorzków Stary <u>Nr 13/IV/2010 z dnia 30.12.2010 r.</u> zmiana mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Ludwinów, Gorzków Nowy i Gorzków Stary dla terenu położonego w miejscowości Ludwinów	Nr 27 poz. 556 z 19.02.2007 r.
4.	Moczydło i Łutowiec	<u>Nr 69/XII/2007 z dnia 31.10.2007 r.</u> mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Moczydło i Łutowiec	Nr 9 poz. 225 z dnia 22.01.2008 r.
5.	Mzurów	<u>Nr 313/XLV/2006 z dnia 26.10.2006 r.</u> mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Mzurów	Nr 27 poz. 555 z 19.02.2007 r.

6.	Ogorzelnik	<u>Nr 312/XLV/2006 z dnia 26.10.2006 r.</u> mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Ogorzelnik	Nr 27 poz. 554 z 19.02.2007 r.
7.	Postaszowice, Niegówka, Brzeziny	<u>Nr 311/XLV/2006 z dnia 26.10.2006 r.</u> mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Postaszowice, Niegówka, Brzeziny	Nr 26 poz. 553 z 16.02.2007 r.
8.	Sokolniki, Zagórze	<u>Nr 310/XLV/2006 z dnia 26.10.2006 r.</u> mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Sokolniki i Zagórze <u>Nr 15/IV/2010 z dnia 30.12.2010 r.</u> zmiana mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Sokolniki i Zagórze dla terenu położonego w miejscowości Sokolniki	Nr 26 poz. 552 z dnia 16.02.2007 r.
9.	Tomiszowice, Antolka	<u>Nr 309/XLV/2006 z dnia 26.10.2006 r.</u> mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Tomiszowice i Antolka	Nr 26 poz. 551 z 16.02.2007 r.
10.	Trzebnów	<u>Nr 310/XLV/2006 z dnia 26.10.2006 r.</u> mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Trzebnów	Nr 26 poz. 550 z 16.02.2007 r.
11.	Niegowa	<u>Nr 68/XII/2007 z dnia 31.10.2007 r.</u> mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Niegowa <u>Nr 14/IV/2010 z dnia 30.12.2010 r.</u> zmiana mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Niegowa dla terenu położonego w miejscowości Niegowa	Nr 9 poz. 224 z dnia 22.01.2008 r.
12.	Mirów i Bobolice	<u>Nr 216/XXVII/2013 z dnia 21.03.2013 r.</u> mpzp Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Mirów i Bobolice	poz. 2968 z dnia 29.03.2013 r.
13.	Sokolniki i Zagórze, Mzurów, Dąbrowno, Niegowa	<u>Nr 116/XVII/2012 z dnia 01.03.2012 r.</u> zmiana mpzp Gminy Niegowa w częściach dotyczących miejscowości: Sokolniki i Zagórze, Mzurów, Dąbrowno, Niegowa dla terenów położonych w miejscowościach Sokolniki, Mzurów, Dąbrowno i Niegowa	poz. 1642 z dnia 16.04.2012 r.

Schemat 14. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Źródło: opracowanie własne.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zostały określone szczegółowo zasady w zakresie kształtowania zabudowy, kształtowania ładu przestrzennego, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, terenów leśnych i rolnych, ochrony przyrody i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz ochrony wartości kulturowych zgodnie z regulacjami zawartymi w przepisach odrębnych.

Przeprowadzona analiza uwarunkowań wynikających z dotychczasowego przeznaczenia terenów oraz wnioski złożone do Studium wskazują, że przeznaczenie terenów w obowiązującym studium oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jest w dużej mierze zgodne z polityką gminy, a także z zapotrzebowaniem mieszkańców.

X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Zgodnie z obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planie miejscowym „określa się obowiązkowo zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego”. W związku z tym, że plan miejscowy nie może naruszać ustaleń studium, również w studium należy uwzględnić uwarunkowania wynikające ze „... stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony”.

Mały Słownik Języka Polskiego podaje, że ład to „... harmonijny porządek, uregulowany układ...” Natomiast ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym definiuje ład przestrzenny jako „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia

w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”.

Cytowana ustawa nawiązując do przedmiotu swoich ustaleń uznaje, że „ustalenia dotyczące zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego powinny zawierać „... określenie cech elementów zagospodarowania przestrzennego, które wymagają ukształtowania lub rewaloryzacji, oraz określenie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu terenów”.

Poprawa ładu przestrzennego jest jednym z priorytetów zagospodarowania przestrzennego gminy. W planowaniu miejscowym należy przestrzegać określonych zasad, gwarantujących poprawę ładu przestrzennego, wśród których jest:

- ograniczanie rozproszenia budownictwa, poprzez intensyfikację wykorzystania terenów mieszkaniowych w ramach istniejącego zainwestowania,
- rozszerzanie terenów mieszkaniowych poza obszar zwartej zabudowy miejscowości w pierwszej kolejności na tereny już silnie obciążone zabudową rozproszoną oraz rezygnacja z wprowadzania nowej i utrwalania istniejącej zabudowy w terenach otwartych,
- ograniczanie rozwoju terenów budowlanych liniowo wzdłuż ciągów komunikacyjnych, głównie dróg wyższych rangą w celu umożliwienia ich rozbudowy i modernizacji,
- ochrona dziedzictwa kulturowego, kształtowanie harmonijnego krajobrazu poprzez wykorzystanie walorów środowiska kulturowego i podniesienie atrakcyjności obszarów poprzez uwzględnienie ustaleń konserwatorskich i dostosowanie nowej architektury do tradycji i charakteru substancji zabytkowej,
- ochrona walorów środowiska przyrodniczego, polegająca na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów i składników przyrody, szczególną opieką powinny zostać objęte obszary objęte formami ochrony przyrody,
- nawiązywanie w nowej architekturze do lokalnych wzorów i materiałów, zachowywanie regionalnego krajobrazu kulturowego.

W celu widocznego podniesienia poziomu ładu przestrzennego i estetyki realizowane zespoły zabudowy jednorodzinnej wymagają przestrzegania:

- ustaleń dotyczących parametrów technicznych ulic,
- linii zabudowy,
- określanych we wskazaniach warunków zabudowy parametrów technicznych obiektów i działek budowlanych, tzn. wysokości obiektów, kształtu dachu, intensywności zabudowy, formy ogrodzeń, frontu działek, dopuszczalnych form zabudowy działek, uzbrojenia komunalnego.

Ogólne wytyczne dla kształtowania ładu przestrzennego zawarte zostały również w poszczególnych rozdziałach dotyczących kształtowania środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego, układu komunikacyjnego, infrastruktury technicznej oraz w ustaleniach dla poszczególnych terenów wskazanych na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego).

XI. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Z punktu widzenia zdrowia ludzi oraz zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia najistotniejsze znaczenie mają uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego. Do elementów najbardziej zagrażających można zaliczyć zanieczyszczenia wody pitnej, w mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Dla funkcjonowania ekosystemów podstawowe znaczenie mają zanieczyszczenie powietrza lub wód powierzchniowych, wpływające na procesy życiowe roślin i zwierząt oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem. Zagrożenia związane z zanieczyszczeniem środowiska omówione zostały w rozdziale dotyczącym diagnozy stanu środowiska przyrodniczego. Ponadto zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia stanowić mogą poniżej opisane elementy.

Zakłady stwarzające ryzyko poważnej awarii

Na terenie gminy Niegowa oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie nie są zlokalizowane żadne zakłady o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

Zagrożenie zanieczyszczeń wód podziemnych

Gmina Niegowa posiada bardzo niski stopień skanalizowania. Większość mieszkańców korzysta ze zbiorników zamkniętych. Nieszczelność szamb oraz bezpośrednie odprowadzanie ścieków do odbiorników stanowią znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych i powierzchniowych. W związku ze słabą izolacją wód podziemnych – piętra jurajskiego, z którego wszystkie ujęcia w gminie pobierają wodę do wodociągów – istnieje poważne ryzyko przdestawiania się tych zanieczyszczeń do podziemnych zbiorników wód. Słaba lub bardzo słaba izolacja występuje na większości terenu. Dla GZWP nr 326 wykonano dokumentację hydrogeologiczną, która wskazała obszary w centralnej i południowej części gminy jako strefę ochronną wód GZWP nr 326. W tych terenach należy w pierwszej kolejności zadbać o wprowadzenie sieci kanalizacyjnej, nie należy również lokalizować obiektów potencjalnie uciążliwych dla wód podziemnych.

Zagrożenie hałasem

Klimat akustyczny w gminie warunkują takie czynniki jak koncentracja usług turystycznych, jakości sieci drogowej, stopień urbanizacji, występowanie małych zakładów rzemieślniczych. Na obszarze gminy głównym źródłem hałasu jest ruch samochodowy, szczególnie na drodze wojewódzkiej Brusiek – Lelów, przy której leżą miejscowości Niegowa i Tomiszowice, przecinającej Park Krajobrazowy Orlich Gniazd. Ponadto układ drogowy gminy stanowią drogi powiatowe i drogi gminne. Część dróg cechuje się niskimi parametrami technicznymi i złym stanem nawierzchni, co negatywnie wpływa na klimat akustyczny, jednak ruch na nich jest niewielki. Hałas przemysłowy, związany z funkcjonowaniem zakładów przemysłowych, nie odgrywa w gminie Niegowa znaczącej roli.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Przez teren gminy przechodzą jedynie linie elektromagnetyczne średniego napięcia 15 kV, które stanowią niewielkie zagrożenie, a tym samym niewielkie ograniczenia lokalizacji miejsc pobytu ludzi.

Zagrożenie powodziowe

Na obszarze gminy nie istnieje zagrożenie powodzią.

Zagrożenia osuwaniem mas ziemnych

Biorąc pod uwagę budowę geologiczną gminy Niegowa oraz ukształtowanie terenu, zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych jest niewielkie. Państwowy Instytut Geologiczny na mapie przeglądowej, opracowanej w ramach Systemu Osłony Przeciwośuwiskowej, wskazał okolice Trzebniowa, Starego Gorzkowa, Piechnika i Bliżyc jako obszary predysponowane do występowania ruchów masowych oraz udokumentował na terenie gminy Niegowa trzy osuwiska, powstałe po nawałnych deszczach na przełomie czerwca i lipca 2013 r. Dane lokalizacyjne osuwisk to: Dąbrowno 75 (dz. ew. nr 456. 461), Mzurów 41 (dz. ew. nr 314, 301/1, 301/2) oraz Tomiszowice przy drodze wojewódzkiej nr 789 (dz. ew. nr 79, 320/1, 314/1, 312/1).

XII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY NIEGOWA

XII.1. Wnioski złożone do zmiany studium

Zgodnie z wymogami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, po podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia studium, ogłoszono termin, w którym można było składać wnioski do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niegowa. Wnioski o zmianę zapisów obowiązującego studium wpływały jednak do urzędu gminy jeszcze przed przystąpieniem do opracowania nowego studium.

Przed przystąpieniem do sporządzenia studium wpłynęło 169 wniosków o jego zmianę (dotyczących 18 z 20 miejscowości), natomiast w ustawowym terminie, wyznaczonym od 29 maja 2015 r. do 19 czerwca 2015 r., wpłynęło 189 wniosków (dotyczących 18 miejscowości).

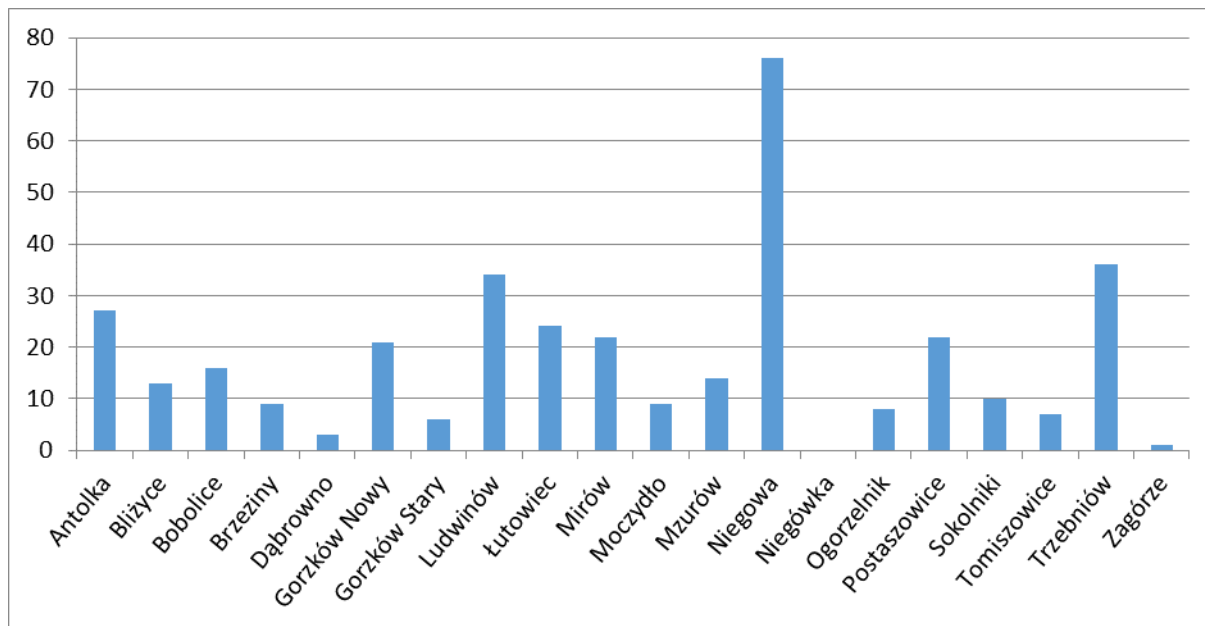
Tabela 25. Liczba wniosków złożonych do studium w poszczególnych miejscowościach.

nazwa miejscowości	liczba wniosków złożonych przed przystąpieniem do sporządzenia studium	liczba wniosków złożonych w ustawowym terminie	suma
Antolka	2	25	27
Bliżyce	4	9	13
Bobolice	9	7	16
Brzeziny	5	4	9
Dąbrowno	3	0	3
Gorzków Nowy	10	11	21
Gorzków Stary	3	3	6
Ludwinów	22	12	34
Łutowiec	17	7	24
Mirów	9	13	22
Moczydło	5	4	9
Mzurów	5	9	14
Niegowa	32	44	76
Niegówka	0	0	0

Ogorzelnik	3	5	8
Postaszowice	2	20	22
Sokolniki	5	5	10
Tomiszowice	2	5	7
Trzebnów	31	5	36
Zagórze	0	1	1
Suma	169	189	358

Źródło: opracowanie własne.

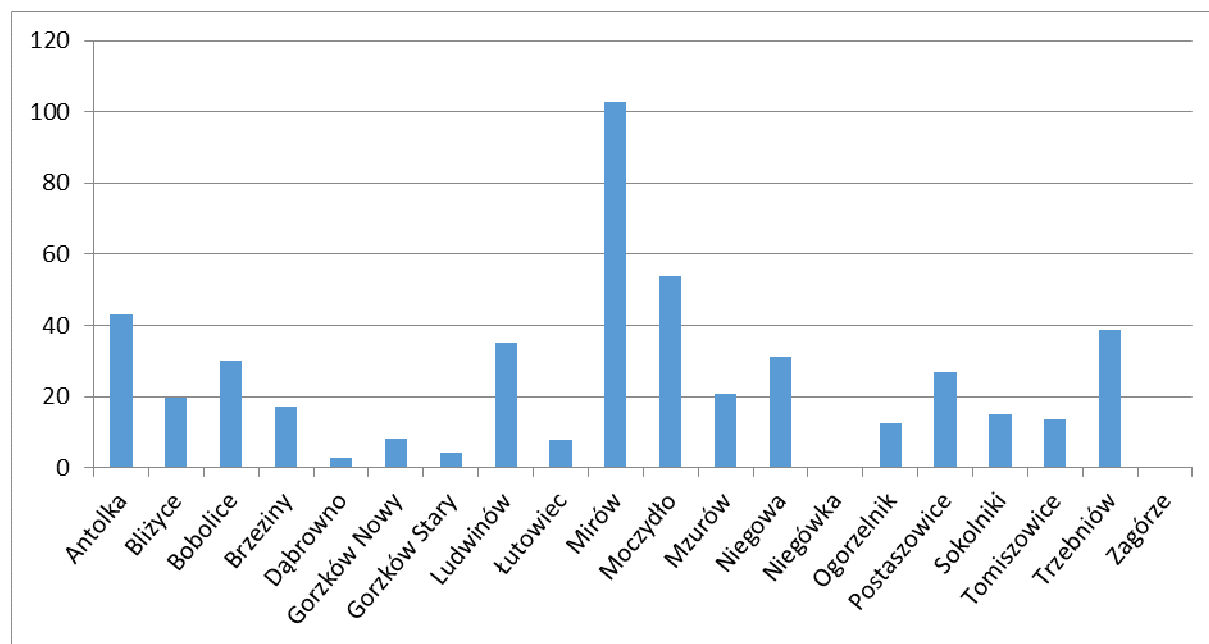
Wykres 6. Liczba wniosków złożonych do studium w poszczególnych miejscowościach.

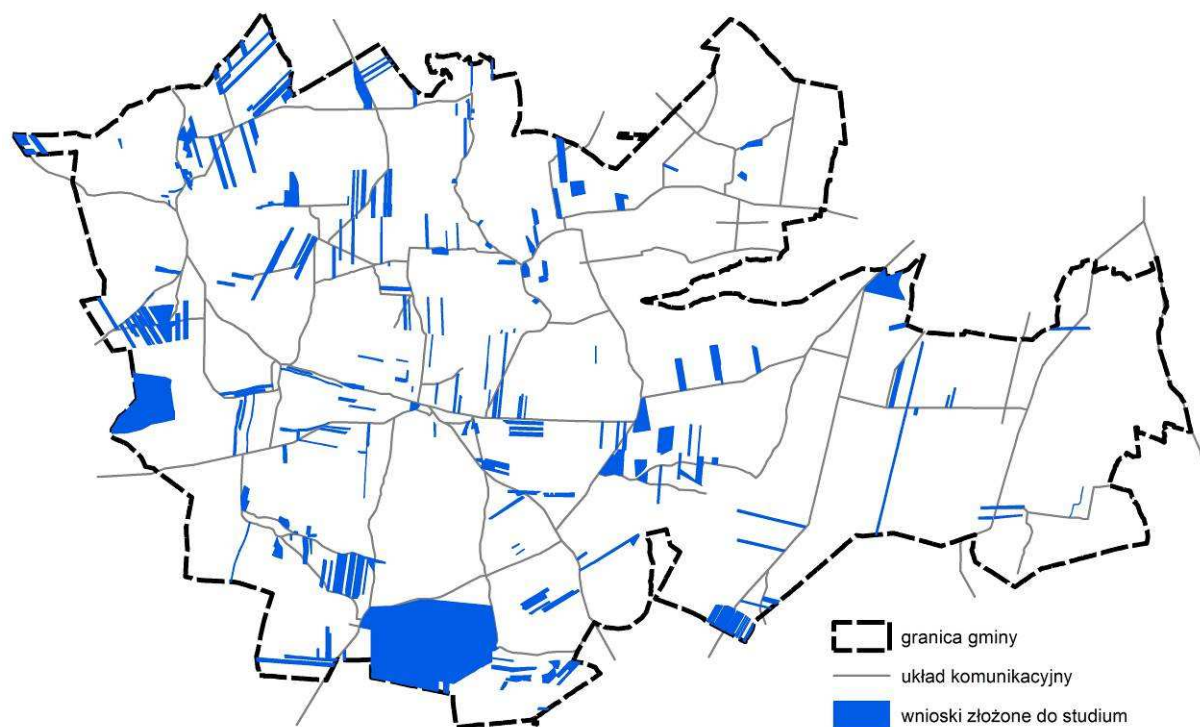
Źródło: opracowanie własne.

Najwięcej wniosków wpłynęło w miejscowości gminnej Niegowa (76). Między pierwszą a kolejnymi miejscowościami występuje duża dysproporcja w liczbie wniosków: Trzebnów (36), Ludwinów (34), Antolka (24). W sprawie miejscowości Niegówka nie wpłynął żaden wniosek. Niewiele wniosków dotyczyło również Zagórza (1), Dąbrowna (3), Gorzkowa Starego (6) oraz Tomiszowic (7).

Wnioski o zmianę przeznaczenia działek rozmieszczone są w większości równomiernie wokół miejscowości gminnej. Liczba wniosków jest niewielka w północno-wschodniej i wschodniej części gminy (miejscowości Dąbrowno, Blizyce, Sokolniki i Zagórze). Wnioski łącznie dotyczą 431 ha. Największą powierzchnię zajmują wnioski zgłoszone do miejscowości Mirów (102,7 ha), następnie Moczdyło (53,9 ha) i Antolka (43,2 ha). W Niegowie, gdzie zgłoszono najwięcej wniosków, obejmują one teren o powierzchni 31,3 ha.

Wykres 7. Powierzchnia (w ha) wniosków złożonych do studium w poszczególnych miejscowościach.

Źródło: opracowanie własne.

Schemat 15. Rozmieszczenie wniosków złożonych do studium

Źródło: opracowanie własne.

Większość wniosków zlokalizowana jest na istniejących terenach rolniczych, pojedyncze dotyczą działek usytuowanych na terenach leśnych oraz budowlanych (zmiana funkcji zabudowy).

Ponad 49% złożonych wniosków dotyczyło wprowadzenia zabudowy mieszkaniowej, a 43,5% zabudowy mieszanej (mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej, letniskowej). Inne wnioski (m.in. o zabudowę letniskową, produkcyjno-usługową, wyposażenie w infrastrukturę techniczną) stanowią niewielki odsetek wszystkich złożonych do studium wniosków. Pojedyncze wnioski dotyczyły

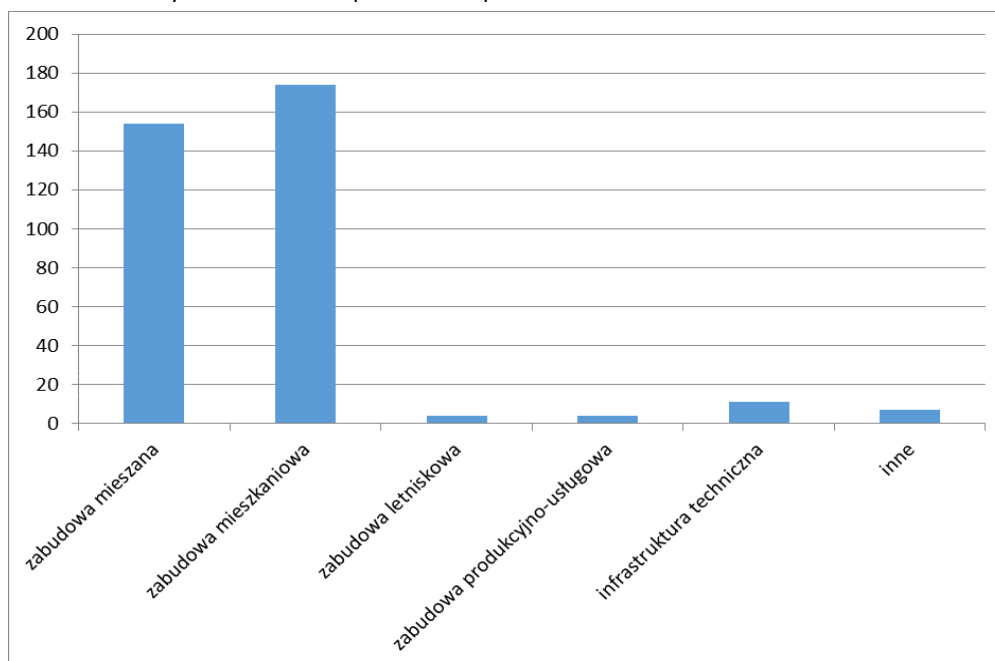
umożliwienia lokalizacji eksploatacji kruszywa naturalnego w obrębie Moczydło, zakazu zabudowy okolic zamku w Mirowie i Bobolicach oraz ochrony walorów kulturowych i przyrodniczych tego terenu. Ponadto wnioskowano o usunięcie projektowanej lub nieużytkowanej drogi, lokalizację trasy rowerowej i oczyszczalni ścieków, a także likwidację strefy ochrony konserwatorskiej „K” w miejscowości Bliżyce.

Tabela 26. Liczba złożonych wniosków w podziale na przedmiot wniosków.

przedmiot wniosku	liczba wniosków
zabudowa mieszana	154
zabudowa mieszkaniowa	174
zabudowa letniskowa	4
zabudowa produkcyjno-usługowa	4
infrastruktura techniczna	11
inne	7
suma	354

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 8. Liczba złożonych wniosków w podziale na przedmiot wniosków.

Źródło: opracowanie własne.

Większość złożonych wniosków zlokalizowana jest w granicach obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ich pozytywne rozpatrzenie będzie najczęściej skutkowało koniecznością wprowadzenia zmian do planu miejscowego. Przy lokalizacji nowych terenów budowlanych konieczne jest zapewnienie ich właściwej obsługi komunikacyjnej oraz wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

XII.2. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

Gmina Niegowa jest gminą typowo rolniczą, obszar zurbanizowany nie przekracza 3% powierzchni. W poszczególnych miejscowościach dominuje zabudowa mieszkaniowa: jednorodzinna oraz zagrodowa, która tworzy zwarte pierzeje wzdłuż głównych tras komunikacyjnych. Główną osią komunikacyjną jest droga wojewódzka nr 789 relacji Brusiek–Lelów, która zapewnia dogodne połączenie z drogami krajowymi nr 1 i 46, łączącymi Częstochowę odpowiednio z Katowicami i Kielcami. Bliskie sąsiedztwo Aglomeracji Częstochowskiej stwarza możliwości rozwoju dla gminy, także w kontekście przyrostu nowych terenów budowlanych.

Na terenie gminy obowiązuje obecnie 16 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (ze zmianami), które pokrywają znaczną część jej powierzchni. Przeprowadzona analiza przeznaczeń terenów wykazuje, że polityka przestrzenna gminy w dużej mierze jest zgodna potencjałem rozwojowym wynikającym z uwarunkowań oraz zapotrzebowaniem mieszkańców. Gmina posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, znacznie słabiej kształtuje się zaopatrzenie ludności w dostęp do sieci kanalizacyjnej. Na terenie gminy nie występuje sieć gazowa, zaopatrywanie gospodarstw domowych w ciepło następuje ze źródeł indywidualnych. Ze względów środowiskowych, jak i ekonomicznych, uzasadnione jest uzupełnienie istniejącej zabudowy o nowe tereny budowlane, wykorzystujące istniejącą infrastrukturę drogową i techniczną. W przypadku, gdy tereny budowlane nie posiadają niezbędnej infrastruktury, zdecydowanie łatwiej wyposażyć dane tereny, w przypadku zwartych kompleksów zabudowy niż w przypadku terenów rozproszonych.

Na obszarze gminy w 2015 r. zarejestrowane były 473 podmioty gospodarcze, wśród których przeważającą większość stanowiły mikroprzedsiębiorstwa. Ponadto zanotowano działalność 13 firm, które zatrudniały od 10 do 49 osób. Bodźcem dla wzmożonego ruchu inwestycyjnego może być oferta turystyczna, wokół której rozwijają się ośrodki wypoczynkowe i obiekty noclegowe.

Możliwości finansowe gminy określane są corocznie i przyjmowane uchwałą ustanawiającą budżet gminy na bieżący rok. Biorąc pod uwagę sumę dochodu budżetu gminy na przestrzeni ostatnich 10 lat, widoczny jest znaczny wzrost dochodów gminy. Analiza źródeł dochodu budżetu gminy Niegowa wykazała m. in. wzrost dochodów z podatku od nieruchomości. Ponad dwukrotny wzrost wartości odzwierciedla przyrost zainwestowanych terenów na obszarze gminy, a także warunkuje dalsze perspektywy rozwoju, dając większe możliwości finansowania inwestycji z zakresu zadań własnych gminy, wspomagających przyszłe procesy inwestycyjne.

Istotnym czynnikiem, wpływającym na kształt oraz przyszłe możliwości rozwoju przestrzennego gminy, są wszelkiego rodzaju uwarunkowania środowiskowe. Na podstawie analizy systemu przyrodniczego gminy można stwierdzić, które tereny należy wykluczyć z obszaru predysponowanego do sytuowania nowej zabudowy. Ze względu na znaczny udział gleb dobrych i bardzo dobrych we wschodniej części gminy, tereny zabudowane nie powinny podlegać rozpraszaniu, a grunty wysokiej klasy bonitacyjnej sprzyjające gospodarce rolnej powinny być chronione przed zabudową. Niewielką część obszaru gminy pokrywają lasy, dotyczy to przede wszystkim terenów zlokalizowanych w południowej i zachodniej części gminy. W granicach gminy Niegowa występują następujące obszarowe formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000 SOO Ostoja Złotopotocka PLH240020 oraz Ostoja Kroczycka PLH240032, Park Krajobrazowy Orlich Gniazd wraz z otuliną oraz stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej „Jaskinia Wiercica”. Obszary o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych sprzyjają funkcjonowaniu całorocznego ruchu turystycznego. Ze względu na ochronę tych obszarów, rozwój terenów zabudowanych

powinien następować zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, nie pogarszając stanu środowiska. Na terenie gminy występują złoża kopalin reprezentowane przez surowce węglanowe, okruchowe, piaski akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej plejstocenu oraz piaski akumulacji eolicznej holocenu. Ogólnie zasoby złóż nie są duże, a ich położenie w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i jego otuliny, sprawia iż możliwość eksploatacji jest konfliktowa. Jedynym eksploatowanym złożem jest Łutowiec, położony przy południowo-zachodniej granicy gminy. Na obszarze gminy Niegowa nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią ani osuwiska. Poza wymienionymi aspektami wynikającymi ze względów środowiskowych, nie wskazuje się większych ograniczeń wpływających na możliwość realizacji zabudowy.

Niezbędną infrastrukturę społeczną na terenie gminy Niegowa stanowią usługi oświaty i ochrony zdrowia. Gmina posiada 14 placówek oświatowych, na które składają się: 2 przedszkola, 10 szkół podstawowych oraz 2 szkoły gimnazjalne. W roku szkolnym 2014/2015 w punktach przedszkolnych przebywało 161 dzieci, do szkół podstawowych uczęszczało 351 uczniów, zaś do szkół gimnazjalnych 214. W porównaniu z latami ubiegłymi liczba uczniów uległa nieznacznym zmianom. Rośnie liczba uczniów szkół gimnazjalnych, zaś liczba dzieci w szkołach podstawowych wykazuje zmienne trendy. Należy stwierdzić, że obecna oferta edukacyjna gminy spełnia zapotrzebowanie mieszkańców, niemniej jednak w miarę postępujących zmian struktury demograficznej ludności konieczne będzie dostosowanie liczby miejsc dla uczniów w ww. placówkach.

Sytuację społeczną w gminie określa również stan bezrobocia. Wg danych GUS w 2014 r. udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 9,8% i był wyższy od wartości dla powiatu myszkowskiego, która wynosiła 9,0%. Tendencje z okresu ostatnich 10 lat wykazują, że stopa bezrobocia w gminie Niegowa charakteryzuje się stosunkowo dużą zmiennością w stosunku rocznym, jednak ogólne trendy utrzymują się na względnie stałym poziomie.

XII.3. Prognozy demograficzne

Prognozowanie demograficzne jest jednym z elementów planowania potrzeb i możliwości rozwoju gminy w kontekście realizacji zadań publicznych dotyczących zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności. Ocena aktualnej sytuacji demograficznej oraz prognoza przyszłego stanu i struktury ludności w granicach gminy Niegowa daje podstawę do określania potrzeb mieszkaniowych, a co za tym idzie potrzeb rozwoju nowej infrastruktury technicznej i społecznej w gminie. Na potrzeby projektu Studium prognoza obejmuje zmiany liczby ludności w gminie na okres do 30 lat. Analizę sytuacji demograficznej oparto na wskaźnikach dotyczących gminy, zgodnie z danymi GUS wg stanu na koniec 2014 r.

Prognoza demograficzna liczby mieszkańców gminy Niegowa do roku 2045 została przeprowadzona na podstawie analizy trendu średniego rocznego tempa zmian liczby ludności według faktycznego miejsca zamieszkania w gminie w latach 2011-2014. W badanym okresie trend średniego rocznego tempa zmian liczby ludności posiadał tendencję wzrostową. Wg stanu na koniec 2014 r. w stosunku do 2005 r. ogólna liczba mieszkańców gminy Niegowa nieznacznie spadła o 1,17%, jednak w ostatnich czterech latach liczba ludności kształtowała się na zbliżonym poziomie, a trend spadkowy został zahamowany. Wykonana prognoza zakłada kontynuację istniejących procesów demograficznych. W perspektywie najbliższych 30 lat potencjał ludnościowy gminy powinien ulec nieznacznemu polepszeniu.

W prognozie uwzględniono również uwarunkowania lokalizacyjne, mieszkaniowe oraz infrastrukturalne, które stanowią ważne czynniki kształtujące trendy demograficzne na terenie gminy. Określają one możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego, zmierzające do zapewnienia dogodnych warunków życia dla obecnych jak i przyszłych mieszkańców gminy Niegowa.

Na atrakcyjność gminy Niegowa wpływa stale rozwijający się rynek mieszkaniowy. Wzrost ten obejmuje nie tylko ilościowy przyrost substancji mieszkaniowej, ale również podniesienie standardu i jakości mieszkań. W ciągu ostatnich 10 lat zanotowano przyrost liczby mieszkań. Na koniec 2014 r. ich liczba wynosiła 1613, czyli o 76 więcej niż w 2005 r. O dobrych warunkach mieszkaniowych świadczy rosnąca przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania, która w 2014 r. wynosiła 92,0 m² (przy średniej dla powiatu 84,0 m²) oraz przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę, która kształtowała się na poziomie 25,9 m². Wskazuje się na potrzebę zagospodarowania wyznaczonych w planach miejscowych nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w odpowiedzi na rosnący popyt oraz obowiązujące trendy na rynku nieruchomości.

Dostępność komunikacyjna jest kolejnym czynnikiem, który może wpłynąć na rozwój demograficzny gminy Niegowa. Układ komunikacyjny jest stosunkowo dobrze rozwinięty, tworzą go drogi gminne i powiatowe oraz droga wojewódzka nr 789 biegnąca na osi wschód-zachód, która zapewnia powiązania transportowe z drogami krajowymi nr 1 i 46. Na skrzyżowaniu głównych szlaków komunikacyjnych zlokalizowana jest miejscowość Niegowa, pełniąca rolę administracyjnego centrum gminy. W odległości poniżej 100 km znajdują się takie miasta jak Częstochowa (30 km), Katowice (60 km) i Kraków (90 km).

Bliskie sąsiedztwo lokalnego ośrodka wzrostu, jakim jest miasto Częstochowa, stwarza możliwości rozwoju otaczających terenów w oparciu o kształtujące się związki funkcjonalno-przestrzenne. Podkreśla się ważną rolę systemu transportowego tworzącego zewnętrzne powiązania komunikacyjne. Wzdłuż dróg wylotowych obserwuje się wzmożony ruch inwestycyjny, w obrębie już istniejących miejscowości, gdzie przewiduje się dalsze dogęszczanie terenów zabudowanych.

Jednym z największych atutów gminy Niegowa jest bogate środowisko przyrodnicze oraz atrakcyjna oferta turystyczna. Naturalne walory krajobrazu typowego dla terenów Jury Krakowsko-Częstochowskiej są chronione przez Park Krajobrazowy Orlich Gniazd. Na obszarze gminy znajdują się liczne ostańce wapienne, jaskinie oraz średniowieczne budowle, będące punktem wycieczek z całego kraju. Rozwój turystyki kwalifikowanej jest jednym z głównych czynników wzrostu społeczno-gospodarczego gminy. Całoroczna oferta turystyczna generuje dodatkowe miejsca pracy dla mieszkańców. Unikalny charakter gminy może zachęcać ludzi do osiedlania się na jej terenie, oferując wysokiej jakości środowisko zamieszkania.

Prognozowana na podstawie analizy trendu średniego rocznego tempa zmian liczba ludności gminy Niegowa nieznacznie wzrośnie. Biorąc pod uwagę analizę struktury demograficznej oraz tendencje zmian liczby ludności wynikające z przyrostu naturalnego i salda migracji, a także uwzględniając korzystne wskaźniki z ostatnich czterech lat oraz uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Niegowa (w tym atrakcyjność krajobrazową i turystyczną) należy stwierdzić, że w perspektywie do roku 2045 istnieje szansa na możliwe zwiększenie liczby mieszkańców. Przyczyni się to do wzrostu zapotrzebowania na nowe tereny budowlane.

XII.4. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Dochody gminy można podzielić na bieżące (podatki i opłaty, subwencja ogólna, dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące) oraz majątkowe (ze sprzedaży majątku, dotacje i środki przeznaczone na inwestycje). Według Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Niegowa na lata 2016-2025 dochody gminy do roku 2020 będą utrzymywać się na podobnym poziomie, natomiast w latach 2021-2025 będą rosnąć. Podobne założenia przyjęto dla wydatków gminy, przy czym zarówno wzrost dochodów jak i wydatków dotyczy przede wszystkim dochodów i wydatków majątkowych. Analiza źródeł dochodu budżetu gminy Niegowa za ostatnie 10 lat wykazała m. in. wzrost dochodów z podatku od nieruchomości. W roku 2005 r. suma dochodów z tytułu tego podatku kształtowała się na poziomie 425 624,00 zł, zaś w 2014 r. suma ta wynosiła 977 474,28 zł. Widoczny ponad dwukrotny wzrost wartości odzwierciedla przyrost zainwestowanych terenów na obszarze gminy, a także warunkuje dalsze perspektywy rozwoju, dając większe możliwości finansowania inwestycji z zakresu zadań własnych gminy, wspomagających przyszłe procesy inwestycyjne. Udział dochodów z podatku od nieruchomości w stosunku do dochodów z podatków i opłat wynosi obecnie ok. 26%, natomiast w stosunku do wszystkich dochodów gminy ok. 5%. Realizacja zabudowy dopuszczonej w dokumentach planistycznych przyczyni się zatem do wzrostu dochodów gminy.

Realizacja inwestycji z zakresu komunikacji, infrastruktury technicznej oraz pozostałych zadań własnych gminy przebiegać będzie zgodnie z obowiązującymi przepisami, m.in. w zakresie prawa budowlanego i prawa zamówień publicznych. Sposób realizacji inwestycji infrastrukturalnych określą uchwalone przez Radę Gminy strategie, plany i programy, w tym m.in. wieloletnie programy inwestycyjne. Nakłady związane z infrastrukturą komunikacyjną i techniczną stanowią główne koszty realizacji dokumentów planistycznych. Nakłady te stanowią obowiązek samorządu terytorialnego i służą rozwojowi gminy. Wydatki mogą być rozłożone w czasie, nie muszą więc obciążać gminy od razu po uchwaleniu planu miejscowego. Realizacja wielu inwestycji może stanowić duże obciążenie dla budżetu, dlatego istotne jest planowanie perspektywiczne i pozyskiwanie środków finansowych z zewnątrz.

Środki finansowe na cele związane z poprawą atrakcyjności inwestycyjnej gminy, wspieraniem lokalnej przedsiębiorczości, poprawą warunków życia mieszkańców gminy poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej oraz społecznej będą pochodziły w całości lub w części z budżetu gminy oraz ze źródeł zewnętrznych, takich jak m.in. środki strukturalne, fundusze unijne, kredyty i pożyczki oraz inne, w oparciu o obowiązujące przepisy i zawarte umowy. Omawiane nakłady inwestycyjne mogą być zrównoważone częściowo poprzez wzrost wpływów do budżetu w wyniku realizacji ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Finansowanie realizacji ww. inwestycji, które należą do zadań własnych gminy, będzie określone w uchwałach budżetowych, odbywać się będzie zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, poprzez wydatki inwestycyjne z budżetu gminy.

Zakłada się więc, iż gmina Niegowa posiada możliwości finansowania rozwoju sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej. Gmina w znacznym stopniu pokryta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, kwestia rozwoju komunikacji i infrastruktury jest już więc przeanalizowana w prognozach skutków finansowych uchwalenia miejscowych planów. Dzięki

prognozom finansowym możliwe jest kontrolowanie kosztów i dopasowanie rozwiązań przestrzennych do możliwości finansowych gminy.

XII.5. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Wśród terenów zabudowanych w gminie wyróżnić można tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy usługowej (z uwzględnieniem usług publicznych: administracji, kultury, kultu religijnego, oświaty, zdrowia, sportu i rekreacji) oraz zabudowy produkcyjnej. Ukształtowanie i rozlokowanie zabudowy jest dość równomierne. Dominują wsie typu ulicówki i rzędówki. Koncentracja terenów zabudowy usługowej występuje w rejonie miejscowości gminnej, na pozostałym terenie zabudowa usługowa charakteryzuje się nieregularnym rozproszeniem. Nieregularny rozkład przestrzenny wykazują również tereny zabudowy produkcyjnej i magazynowej. W roku 2015 powierzchnia użytkowa zabudowy w gminie Niegowa (uzyskana na podstawie danych GUS i SWDE) wyniosła 527 094 m². Na podstawie, analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych oraz prognoz demograficznych oszacowano maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, usługową oraz produkcyjną w 2045 r.

Następnie wyliczono chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, również w podziale na funkcje zabudowy: mieszkaniową, zagrodową i produkcyjną. Dla poszczególnych funkcji zabudowy przyjęto odrębne metodyki wyliczenia chłonności terenów, co wynika ze specyfiki i potencjalnego stopnia i sposobu zagospodarowania działek. W przypadku zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zagrodowej przyjęto, iż na jednej działce zlokalizowany będzie jeden budynek o funkcji mieszkalnej. W przypadku terenów o usługowych oraz produkcyjnych chłonność wyliczano na podstawie przyjętych wskaźników urbanistycznych, w tym przede wszystkim dopuszczanej maksymalnej powierzchni zabudowy. Obszary zwartej zabudowy wskazano w 17 obrębach ewidencyjnych gminy. Ze względu na rozproszenie zabudowy przedmiotowych obszarów nie wskazano w obrębach Antolka, Bobolice i Brzeziny. W granicach obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż uwzględnione w pkt 2, oszacowano chłonność, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej, przyjmując określone założenia.

Tabela 27. Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni istniejącej zabudowy i chłonności terenów.

	Funkcja zabudowy			
	mieszkaniowa	usługi ¹	usługi turystyki	produkcyjna
	Powierzchnia użytkowa w m ²			
aktualna zabudowa	148 401,0	26 046,0	–	45 099,0
chłonność terenów o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej	34 227,9	45 845,7	–	22 385,1

¹ komercyjne i publiczne, bez uwzględnienia usług turystyki

chłonność terenów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, poza terenami o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej	196 220,7	364 684,6	24 549,6	19 604,3
łącznie docelowa zabudowa na terenach o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz terenach przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę	378 849,6	436 576,3	24 549,6	87 088,4
zapotrzebowanie w 2045 r.	402 295,5	31 255,2	250 000,0	49 608,9
możliwość zlokalizowania nowej zabudowy	23 445,9	-405 321,1	225 450,4	-37 479,5

Przeprowadzone analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne wskazują, że gmina Niegowa jest atrakcyjnym miejscem dla lokalizacji zabudowy. Ze względów środowiskowych, jak i ekonomicznych, uzasadnione jest uzupełnienie istniejącej zabudowy o nowe tereny budowlane, wykorzystujące istniejącą infrastrukturę drogową i techniczną. Poza aspektami wynikającymi ze względów środowiskowych – ochrona gleb najlepszych klas bonitacyjnych i terenów leśnych oraz ograniczenia wynikające z występowania obszarowych form ochrony przyrody, nie wskazuje się większych ograniczeń wpływających na możliwość realizacji zabudowy.

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową i usługi turystyki wyrażone w powierzchni użytkowej przekracza powierzchnię użytkową możliwą do uzupełnienia w terenach o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz w terenach przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę. Natomiast maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową i produkcyjną wyrażone w powierzchni użytkowej nie przekracza powierzchni użytkowej możliwej do uzupełnienia w terenach o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz w terenach przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę. Zgodnie z obliczeniami, dogęszczenie tej zabudowy o maksymalną chłonność danych terenów w znacznym stopniu przekracza maksymalne zapotrzebowanie.

W związku z powyższym, dla zabudowy mieszkaniowej i usług turystyki, zgodnie z zapisami art. 10 ust. 5 pkt 4 lit. b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu, tj. 23 445,9 m² i 225 450,4 m² odpowiednio dla zabudowy mieszkaniowej i usług turystyki.

Natomiast dla zabudowy usługowej i produkcyjnej, zgodnie z zapisami art. 10 ust. 5 pkt 4 lit. a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy

w podziale na funkcje zabudowy, nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami zwartej zabudowy lub terenami objętymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Niegowa posiada możliwości finansowania rozwoju sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej. Należy jednak zauważyć, że celem gospodarki przestrzenią nie jest maksymalizacja korzyści ekonomicznych, a racjonalne kształtowanie ładu przestrzennego w odpowiedzi na potrzeby użytkowników przestrzeni, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych.

XII.6. Wnioski i wytyczne do prac planistycznych

Analiza istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego gminy oraz uwarunkowań formalno-prawnych wskazuje, że wyznaczone w obowiązujących opracowaniach planistycznych kierunki jej rozwoju powinny zostać podtrzymane. Aby wykorzystać zidentyfikowane atuty gminy oraz ograniczyć oddziaływanie wskazanych barier dla rozwoju gminy należy w opracowaniu nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zwrócić szczególną uwagę na:

- kreowanie struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy w oparciu o jej unikalne walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, określenie zasad lokalizacji poszczególnych funkcji i kierunków zagospodarowania terenu, ochrony urozmaiconego krajobrazu gminy, funkcjonowania jej systemu przyrodniczego, ochrony zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych złóż kopalin;
- utrzymanie wskazanego w planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego charakteru zachodniej – rekreacyjno-leśnej i wschodniej – rolno-leśnej części gminy, poprzez rozwój odpowiednich funkcji terenu;
- dostosowanie zapisów studium do ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych, w stosunku do obszarów i obiektów objętych ochroną (szczególnie w zakresie ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego);
- przeanalizowanie wyznaczonych terenów budowlanych pod kątem złożonych wniosków oraz przede wszystkim: ustaleń planu ochrony Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i wytycznych wynikających z opracowania ekofizjograficznego;
- nie przeznaczanie pod zabudowę najcenniejszych obszarów chronionych, zwartych kompleksów leśnych, gleb klasy II-III;
- tworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju działalności gospodarczej, w tym przede wszystkim w zakresie turystyki i bazy turystycznej, tworzenie stref działalności gospodarczej poza bezpośrednim sąsiedztwem zabudowy mieszkaniowej oraz cennych przyrodniczo i kulturowo obszarów;
- ukierunkowanie rozwoju centrum gminy, a także wyznaczenie lokalizacji i zasad rozwoju centrów lokalnych – lokalnych ośrodków usługowych, w których należy dążyć do rozwoju podstawowych usług dla ludności;
- rewitalizację obiektów zabytkowych (z ich wykorzystaniem na cele społeczne, kulturalne i turystyczne) i ich wyeksponowanie w krajobrazie gminy, zagospodarowanie przestrzeni publicznych (szczególnie w miejscowościach pełniących funkcję centrum gminy i centrów lokalnych, a także w rejonach obsługi ruchu turystycznego);

- zapewnienie odpowiednich połączeń wszystkich miejscowości gminy z centrami lokalnymi i centrum gminy oraz z układem zewnętrznym, sprawnego systemu parkowania dla mieszkańców i przyjezdnych oraz rozbudowę i modernizację istniejących dróg, realizację brakujących połączeń;
- zapewnienie dostępu do układu wodno-kanalizacyjnego wszystkim mieszkańcom, w szczególności w strefie ochronnej głównego zbiornika wód podziemnych nr 326 Częstochowa (E), rozbudowę rozdzielczego systemu kanalizacji, co najmniej równoległe z powstawaniem nowej zabudowy oraz wyznaczenie obszarów, na których dopuszcza się lokalizację przydomowych oczyszczalni ścieków.

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

XIII. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY NIEGOWA

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Gminy Niegowa na lata 2009-2020, przyjmuje się jako misję gminy: ***Niegowa gminą przyjazną mieszkańcom i środowisku, atrakcyjną dla turystów i otwartą na inwestorów.***

Według Strategii podstawowym celem gminy Niegowa będzie zapewnienie dogodnych warunków życia, pracy i odpoczynku mieszkańcom i odwiedzającym. Rozwój gospodarczy opierać się będzie na występowaniu wzajemnie współzależnych i wspomagających się dziedzin takich jak: rolnictwa, turystyki, przemysłu rolno-spożywczego. Gmina podejmie działania dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, mieszkalnictwa, różnych form turystyki i rekreacji oraz wzmocnienia i poprawy swojego wizerunku przy równoczesnym zachowaniu równowagi środowiska naturalnego.

Analiza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Niegowa, przyjęta misja i podstawowy cel rozwoju stanowią podstawę do sformułowania kierunków kształtowania struktury przestrzennej gminy, w ramach których opracowano podział obszaru gminy na tereny o różnych funkcjach.

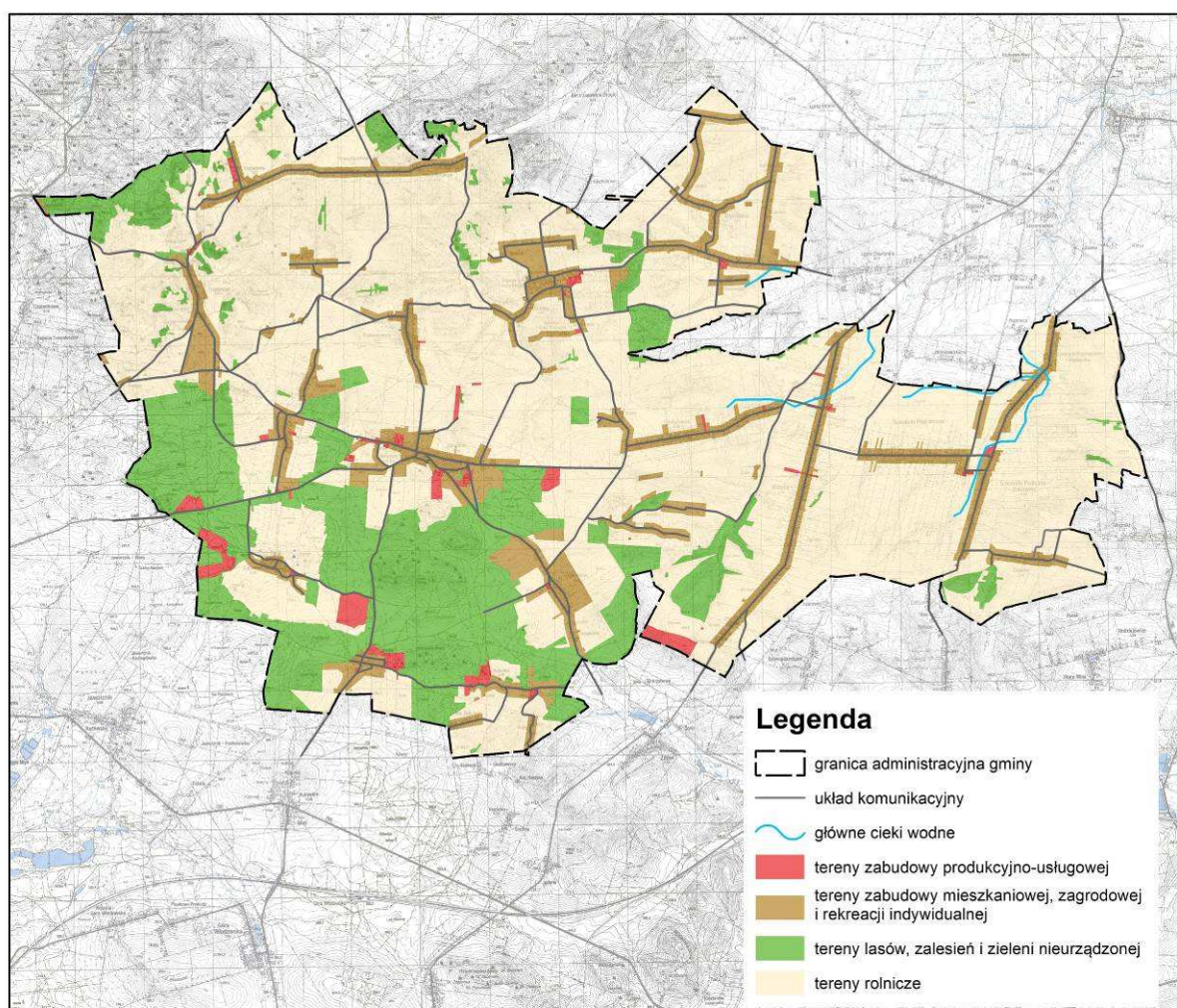
Określony podstawowi cel rozwoju gminy Niegowa powinien być realizowany poprzez następujące działania dotyczące kształtowania polityki przestrzennej:

- w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego:
 - zachowanie unikalnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych, bioróżnorodności oraz równowagi ekologicznej w środowisku przyrodniczym gminy,
 - ochrona systemu powiązań przyrodniczych pomiędzy obszarami o znaczącej funkcji środowiskowej, przede wszystkim terenami leśnymi,
 - nie dopuszczanie do lokalizowania w najbliższym otoczeniu terenów i obiektów o największych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i ekologicznych form użytkowania terenu zagrażających równowadze środowiska,
 - poprawa jakości środowiska przyrodniczego, m.in. poprzez ograniczenie niskiej emisji, ograniczanie zanieczyszczania wód podziemnych, rekultywację terenów przekształconych w wyniku działalności człowieka,
 - planowanie i realizowanie zabudowy na terenie gminy z zachowaniem obowiązujących standardów jakości środowiska,
 - wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych gminy dla rozwoju nowych funkcji, zwłaszcza obsługi turystyki oraz rozwoju zabudowy rekreacji indywidualnej,
 - uwzględnienie odrębnych zasad zagospodarowania dla terenów objętych ochroną przyrody zgodnie z przepisami odrębnymi, w odniesieniu do Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, obszarów Natura 2000, pomników przyrody;
- w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego:
 - ochrona cennych obiektów i obszarów objętych ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków, kształtowanie krajobrazu zgodnie z historycznymi uwarunkowaniami, utrzymanie obiektów zabytkowych w dobrym stanie technicznym,

- wykorzystanie walorów kulturowych gminy, w tym położenia na Szlaku Orlich Gniazd, w celu dalszego rozwoju turystyki – utrzymanie i eksponowanie średniowiecznych zamków w Mirowie i Bobolicach,
- ochrona ekspozycji obiektów oraz zachowanie historycznych relacji przestrzennych i stref ochrony krajobrazu kulturowego,
- zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu – eksponowanie walorów kulturowych gminy w połączeniu z walorami krajobrazowymi;
- w zakresie rozwoju komunikacji:
 - modernizacja i rozbudowa sieci dróg, zapewnienie drogom parametrów technicznych odpowiednich dla danej klasy, realizacja brakujących odcinków dróg,
 - oddzielenie ruchu kołowego od pieszego i rowerowego, poprzez budowę chodników, ścieżek rowerowych, utwardzonych poboczy,
 - zapewnienie odpowiedniej ilości miejsc do parkowania dla obiektów produkcyjnych, usługowych, turystycznych, użyteczności publicznej;
- w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej:
 - wyposażenie w infrastrukturę techniczną terenów istniejącej zabudowy, w tym: utrzymanie istniejącego systemu zaopatrzenia w wodę, rozbudowa sieci wodociągowej, realizacja sieci kanalizacyjnej w terenach predysponowanych do skanalizowania oraz zakaz lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków w wyznaczonych strefach,
 - przygotowanie terenów pod nowe inwestycje poprzez kompleksowe uzbrojenie terenu – równoległa realizacja zabudowy z wyposażeniem terenów w infrastrukturę techniczną,
 - poprawa stanu istniejących obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej oraz ich rozbudowa,
 - zwiększenie liczby gospodarstw domowych wykorzystujących odnawialne źródła energii,
 - utrzymanie istniejących systemów melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych;
- w zakresie zmian w strukturze przestrzennej gminy:
 - utrzymanie rolniczego charakteru wschodniej części gminy i rekreacyjnego części zachodniej,
 - rozwój funkcji usługowych przede wszystkim w centrum gminy w Niegowie oraz w lokalnych ośrodkach usługowych w Sokolnikach, Tomiszowicach, Dąbrownie i Ludwinowie,
 - ukształtowanie terenów ogólnodostępnych w centrum Niegowy oraz w turystycznych miejscowościach Mirów i Bobolice (m.in.: w zakresie zapewnienia miejsc postojowych, terenów zieleni urządzonej, wyposażenia w obiekty małej architektury, uporządkowania informacji wizualnej)
 - zwiększanie intensywności zabudowy w terenach już zainwestowanych i uzbrojonych oraz maksymalne zachowanie terenów otwartych – eliminacja rozpraszania zabudowy,
 - tworzenie ładu przestrzennego poprzez segregację funkcji konfliktowych, nie lokalizowanie funkcji uciążliwych w zespołach zabudowy mieszkaniowej,
 - dostosowanie formy architektonicznej nowo realizowanych bądź przebudowywanych budynków do charakteru istniejącej zabudowy, miejscowej tradycji i otaczającego krajobrazu,
 - przygotowanie terenów pod inwestycje mieszkaniowe oraz rekreacyjne – wyposażenie ich w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,

- tworzenie warunków dla rozwoju handlu, gastronomii i rzemiosła, poprzez dopuszczenie lokalizacji usług nieuciążliwych, niekolidujących z zabudową mieszkaniową w terenach o dominującej funkcji mieszkaniowej,
- stworzenie atrakcyjnych warunków dla rozwoju działalności gospodarczej, przygotowanie uzbrojonych terenów pod inwestycje związane z nieuciążliwą działalnością gospodarczą dla małych i średnich przedsiębiorstw,
- rozwój usług turystyki i rekreacji w ramach wyznaczonych terenów inwestycyjnych, poprzez wykorzystanie walorów i zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, wspieranie rozwoju agroturystyki.

Schemat 16. Uprozczone kierunki kształtowania struktury przestrzennej gminy Niegowa.

Źródło: opracowanie własne.

XIV. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

W części graficznej studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego), stanowiącej załącznik nr 3, wskazane zostały główne kategorie terenów, które rozróżniono ze względu na funkcję oraz zasady zagospodarowania. Granice terenów przedstawione na załączniku nr 3 do studium oraz wskaźniki podane w części tekstowej, należy traktować jako wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ostateczny przebieg granic terenów i wielkość wskaźników zostaną ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Wskazana w studium funkcja i zasady zagospodarowania poszczególnych terenów określają podstawowy kierunek przeznaczenia terenu. Przypisanemu kierunkowi można przyporządkować inne sposoby użytkowania, określone jako dopuszczalne kierunki przeznaczenia, o ile wzbogacają lub uzupełniają przeznaczenie podstawowe i mogą z nim harmonijnie współistnieć.

W celu tworzenia warunków zrównoważonego rozwoju oraz uczynienia struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wyznaczono następujące tereny:

- M** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, usługowej;
- M1** – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, rekreacji indywidualnej, usługowej;
- ML** – tereny rekreacji indywidualnej;
- U** – tereny zabudowy usługowej;
- UP** – tereny usług społecznych;
- UT, UT1, UT2, UT3** – tereny usług turystyki;
- ZR** – tereny zieleni rekreacyjnej;
- PU** – tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług;
- PEF** – tereny obiektów produkcyjnych – elektrownie fotowoltaiczne;
- PG** – tereny powierzchniowej eksploatacji kopalni;
- R** – tereny rolnicze;
- ZL** – tereny lasów;
- Zn** – tereny zieleni nieurządzonej;
- ZC** – tereny cmentarzy;
- IT** – tereny obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

Dla powyższych terenów określa się podstawowe i dopuszczalne kierunki przeznaczenia, standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu. Uzupełnieniem dla tych ustaleń są treści zasad ochrony środowiska przyrodniczego, zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, kierunków rozwoju systemu komunikacji i systemów infrastruktury technicznej oraz wskazania wynikające z ogólnych zasad polityki przestrzennej.

M – Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, usługowej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
 - zabudowa zagrodowa,

- zabudowa usługowa, w tym m.in. gastronomia, handel, rzemiosło, drobna wytwórczość;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
 - zabudowa związana z produkcją w gospodarstwach rolnych, hodowlanych wraz z zapleczem administracyjnym i socjalnym,
 - zieleni urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
 - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi,
 - urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
 - tereny zaplecza technicznego obiektów handlowych, usługowych należy odizolować wizualnie od przestrzeni publicznej oraz od zabudowy mieszkaniowej,
 - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
 - maksymalna wysokość zabudowy do 9 m, a dla budynków mieszkalnych wielorodzinnych do 11 m;
 - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej;
 - postulowana minimalna powierzchnia nowowydzielonej działki budowlanej – 600 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie bliźniaczej, 1000 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie wolnostojącej, 2000 m² dla zabudowy zagrodowej;
 - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

M1 – Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, rekreacji indywidualnej, usługowej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
 - zabudowa zagrodowa,
 - zabudowa rekreacji indywidualnej,
 - zabudowa usługowa, w tym m.in. gastronomia, handel, rzemiosło, drobna wytwórczość;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
 - zabudowa związana z produkcją w gospodarstwach rolnych, hodowlanych wraz z zapleczem administracyjnym i socjalnym,
 - zieleni urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
 - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi,
 - urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW;

- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
 - tereny zaplecza technicznego obiektów handlowych, usługowych należy odizolować wizualnie od przestrzeni publicznej oraz od zabudowy mieszkaniowej,
 - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
 - maksymalna wysokość zabudowy do 10 m, a dla budynków mieszkalnych wielorodzinnych do 11 m;
 - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej;
 - postulowana minimalna powierzchnia nowowydzielonej działki budowlanej – 600 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie bliźniaczej, 1000 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie wolnostojącej, 2000 m² dla zabudowy zagrodowej, 800 m² dla zabudowy rekreacji indywidualnej;
 - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

ML – Tereny zabudowy rekreacji indywidualnej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - zabudowa rekreacji indywidualnej;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - zabudowa usługowa, towarzysząca zabudowie rekreacji indywidualnej,
 - zieleń urządzone z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
 - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi,
 - urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
 - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
 - maksymalna wysokość zabudowy do 8 m,
 - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 50% działki budowlanej,
 - postulowana minimalna powierzchnia nowowydzielonej działki budowlanej – 800 m² dla zabudowy rekreacji indywidualnej,
 - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

U – Tereny zabudowy usługowej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - zabudowa usługowa, w tym m.in. gastronomia, handel, rzemiosło, drobna wytwórczość,

- usługi społeczne, m.in. w zakresie usług oświaty, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia, kultu religijnego, kultury, pomocy społecznej, administracji;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - zieleni urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
 - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi,
 - urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - utrzymanie istniejącej zabudowy (w tym zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej) z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
 - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
 - maksymalna wysokość zabudowy do 10 m,
 - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej,
 - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

UP – Tereny usług społecznych

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - usługi społeczne, m.in. w zakresie usług oświaty, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej (w tym m.in. szkoły specjalne, warsztaty terapii zajęciowej, ośrodki rehabilitacji), kultu religijnego, kultury, administracji i in.;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - zabudowa usługowa,
 - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, w tym lokale mieszkalne,
 - zieleni urządzona z możliwością lokalizowania urządzeń sportowo-rekreacyjnych, placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
 - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi,
 - urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
 - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
 - maksymalna wysokość zabudowy do 12 m,
 - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej,
 - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

UT – Tereny usług turystyki

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - usługi turystyki, w tym m.in. hotele;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - obiekty administracyjne związane z przeznaczeniem podstawowym,
 - zabudowa usługowa, w tym m.in. gastronomia, handel, rzemiosło, usługi kultury,
 - budynki i obiekty do uprawiania sportu i rekreacji, budowle i urządzenia sportowo-rekreacyjne (boiska do sportowych gier zespołowych, korty tenisowe, bieżnie, skocznie, strzelnice sportowe, skałki i ścianki wspinaczkowe, itp.),
 - urządzenia obsługi ruchu turystycznego (pole biwakowe, stałe miejsca ogniskowe, szlaki turystyki pieszej i rowerowej, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, itp.);
 - zieleni urządzona z możliwością lokalizowania placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
 - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi,
 - urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - dla obszarów i obiektów objętych ochroną prawną ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych w zakresie ochrony przyrody, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
 - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz prawa budowlanego,
 - lokalizacja nowych obiektów powinna nawiązywać do zabudowy historycznej,
 - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
 - maksymalna wysokość zabudowy do 10 m,
 - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej,
 - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

UT1 – Tereny usług turystyki

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - usługi turystyki – wzgórze zamkowe Mirów i Bobolice;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - terenowe urządzenia obsługi ruchu turystycznego (pole biwakowe, stałe miejsca ogniskowe, szlaki turystyki pieszej i rowerowej, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, itp.);
 - zieleni urządzona z możliwością lokalizowania placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
 - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - dla obszarów i obiektów objętych ochroną prawną ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych w zakresie ochrony przyrody, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej,
- zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

UT2 – Tereny usług turystyki

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - usługi turystyki – obiekty obsługi ruchu turystycznego, w tym m.in. hotele;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - obiekty administracyjne związane z przeznaczeniem podstawowym,
 - zabudowa usługowa, w tym m.in. gastronomia, handel, rzemiosło, usługi kultury,
 - budynki i obiekty do uprawiania sportu i rekreacji, budowle i urządzenia sportowo-rekreacyjne (boiska do sportowych gier zespołowych, korty tenisowe, bieżnie, skocznie, strzelnice sportowe, skałki i ścianki wspinaczkowe, itp.),
 - terenowe urządzenia obsługi ruchu turystycznego (pole biwakowe, stałe miejsca ogniskowe, szlaki turystyki pieszej i rowerowej, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, itp.);
 - zieleń urządzona z możliwością lokalizowania placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
 - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi,
 - urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - dla obszarów i obiektów objętych ochroną prawną ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych w zakresie ochrony przyrody, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
 - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz prawa budowlanego,
 - lokalizacja nowych obiektów powinna nawiązywać do zabudowy historycznej,
 - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
 - maksymalna wysokość zabudowy do 10 m,
 - dachy płaskie, jedno-, dwu- lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej,
 - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

UT3 – Tereny usług turystyki

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - usługi turystyki – terenowe urządzenia obsługi ruchu turystycznego (pole biwakowe, stałe miejsca ogniskowe, szlaki turystyki pieszej i rowerowej, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, itp.);
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - zieleń urządzona z możliwością lokalizowania placów zabaw, obiektów małej architektury itp.,
 - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,

- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - dla obszarów i obiektów objętych ochroną prawną ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych w zakresie ochrony przyrody, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
 - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz prawa budowlanego,
 - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej,
 - zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

ZR – Tereny zieleni rekreacyjnej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - urządzenia sportowo-rekreacyjne, ścieżki dydaktyczne,
 - zieleń urządzona, zadrzewienia.
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - obiekty małej architektury,
 - ciągi piesze, ciągi rowerowe,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - utrzymanie dominacji terenów otwartych,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 80% terenu,
 - dopuszcza się utrzymanie istniejącej zieleni jako nieurządzonej.

PU – tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - obiekty produkcyjne, składy, magazyny, handel hurtowy, bazy budowlane i sprzętowe wraz z zapleczem administracyjnym i socjalnym,
 - zabudowa usługowa;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - zieleń urządzona i izolacyjna,
 - drogi, place, ciągi pieszo-jezdne,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi,
 - urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy, odbudowy i przebudowy,
 - zapewnienie w obrębie każdej działki generującej ruch samochodowy niezbędnych miejsc parkingowych,
 - maksymalna wysokość zabudowy do 12 m, za wyjątkiem obiektów i urządzeń, których wysokość wynika z wymogów techniczno-konstrukcyjnych,
 - dowolne formy dachów,

- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 20% działki budowlanej,
- przy granicy z terenami zabudowy mieszkaniowej należy wyznaczyć strefy zieleni izolacyjnej zabezpieczającej zabudowę mieszkaniową przed potencjalnymi uciążliwościami zagospodarowania w obszarach PU.

PEF – tereny produkcyjne – elektrownie fotowoltaiczne

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - obiekty i urządzenia produkcyjne – elektrownie fotowoltaiczne;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - drogi, place manewrowe oraz montażowe,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 10% działki budowlanej.

PG – tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - powierzchniowa eksploatacja kopalin;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - obiekty administracyjne związane z przeznaczeniem podstawowym,
 - zieleń urządzona i izolacyjna,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - zakaz zabudowy za wyjątkiem realizacji obiektów, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin,
 - zagospodarowanie terenu zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego,
 - po wyeksploatowaniu kopalin wykonanie rekultywacji terenu w kierunku leśnym.

IT – tereny obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej związane z zaopatrzeniem w wodę, odprowadzaniem ścieków, gospodarką odpadami, ciepłownictwem;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - obiekty administracyjne związane z przeznaczeniem podstawowym,
 - zieleń urządzona i izolacyjna,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
 - urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW.
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - możliwość rozbudowy obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

ZC – tereny cmentarzy

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - cmentarz wraz z usługami kultu religijnego;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:

- usługi związane z przeznaczeniem podstawowym – zakłady kamieniarskie, pogrzebowe, drobny handel (kwiaty, znicze),
- kaplice,
- obiekty małej architektury,
- zieleń urządzona,
- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, parkingi;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - dla obszarów i obiektów objętych ochroną prawną ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
 - odległość cmentarza od zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 15% działki budowlanej.

R – tereny rolnicze

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - użytki rolne, w tym grunty orne, łąki, pastwiska, sady, zadrzewienia;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - zalesienia,
 - budynki wchodzące w skład gospodarstw rolnych, przeznaczone wyłącznie do produkcji rolniczej,
 - drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, ciągi piesze, ciągi rowerowe,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - utrzymanie istniejącej zabudowy, z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy zgodnie z przepisami odrębnymi i na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
 - zakaz lokalizacji nowej zabudowy za wyjątkiem budynków wchodzących w skład gospodarstw rolnych, przeznaczonych wyłącznie do produkcji rolniczej, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych w zakresie ochrony Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
 - regulacja granicy polno-leśnej poprzez zalesianie gruntów rolnych nieprzydatnych i mało przydatnych do produkcji rolniczej,
 - wzbogacanie krajobrazu obszarów przestrzeni rolniczej poprzez wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych z uwzględnianiem gatunków rodzimych,
 - poprawa wartości użytkowej gruntów m.in. poprzez zwiększanie retencji, działania melioracyjne, właściwe zabiegi agrotechniczne (dostosowanie roślin do możliwości kompleksów glebowo-rolniczych, wapnowanie, nawożenie, itp.).

Zn – tereny zieleni nieurządzonej

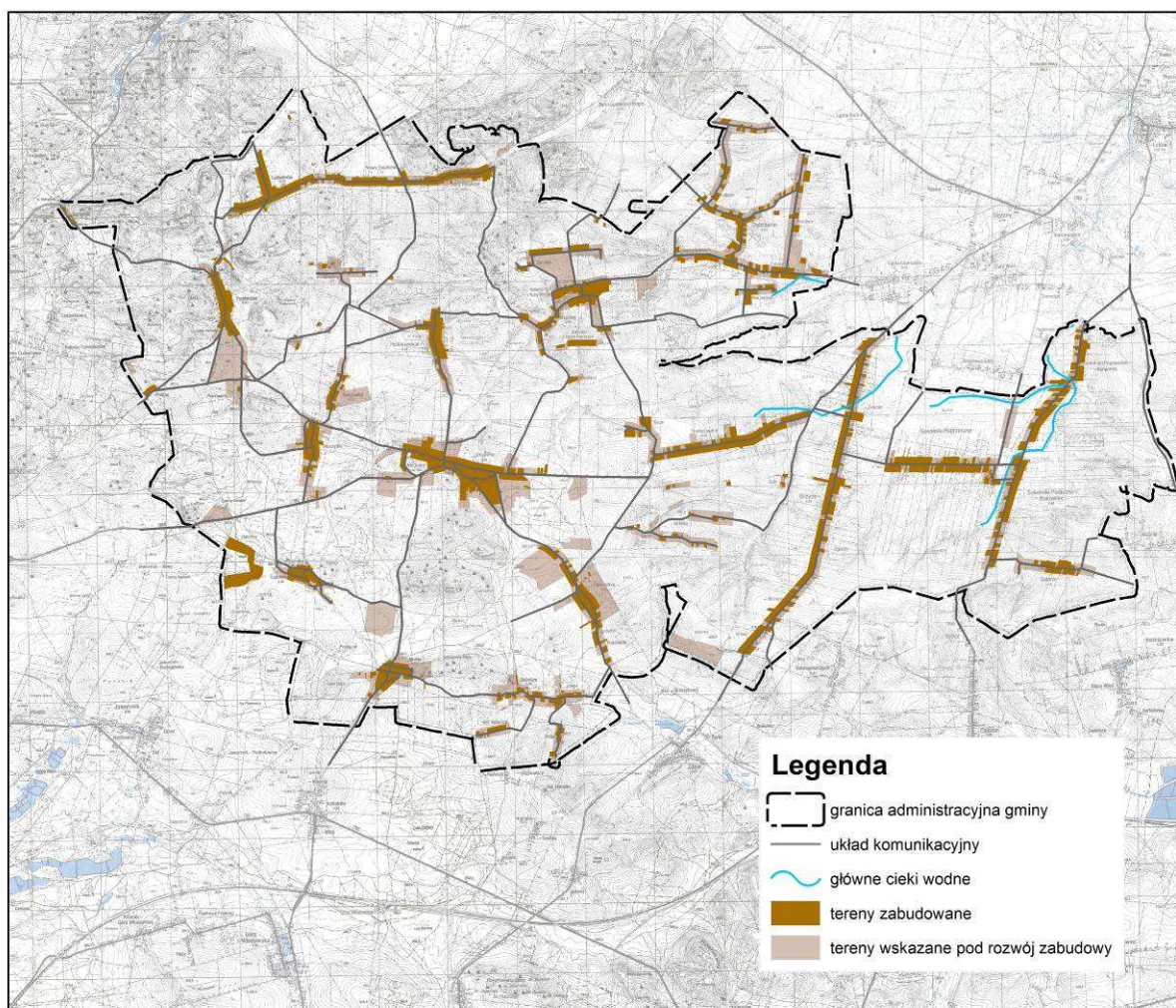
- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - zieleń nieurządzona, łąki, zadrzewienia, lasy;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - ciągi piesze, ciągi rowerowe;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - zakaz lokalizacji zabudowy,
 - utrzymanie dominacji terenów otwartych z ochroną ciągłości ekosystemów w skali lokalnej

i ponadlokalnej,

- ochrona gleb, wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem,
- utrzymanie terenów rolniczych,
- zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń reklamowych.

ZL – tereny lasów

- Podstawowe kierunki przeznaczenia:
 - lasy;
- Dopuszczalne kierunki przeznaczenia:
 - zalesienia, zadrzewienia, zieleń nieurządzona i urządzona,
 - drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, ciągi piesze, ciągi rowerowe,
 - obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- Standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu:
 - zachowanie przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych walorów terenów leśnych, stanowiących element systemu przyrodniczego gminy oraz istotny walor dla rozwoju rekreacji;
 - utrzymanie istniejącej zabudowy, z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy zgodnie z przepisami odrębnymi i na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
 - zakaz lokalizacji nowej zabudowy, nie związanej z gospodarką leśną,
 - dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej, obiektów małej architektury i urządzeń turystycznych w rozumieniu przepisów odrębnych, infrastruktury technicznej oraz ciągów pieszych i rowerowych wiążących tereny leśne z zespołami zabudowy mieszkaniowej,
 - gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o specjalistyczne operaty urządzeniowo-leśne sporządzane przez właściwe służby,
 - zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń reklamowych.

Schemat 17. Kierunki rozwoju terenów budowlanych w gminie Niegowa.

Źródło: opracowanie własne.

Tereny wyłączone spod zabudowy

Do terenów, które powinny być wyłączone spod zabudowy należy zaliczyć:

- tereny lasów, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem ZL,
- tereny zieleni nieurządzonej, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem Zn.

Zakaz zabudowy na wskazanych powyżej terenach nie dotyczy obiektów drogowych, elementów infrastruktury technicznej, obiektów hydrotechnicznych lub służących ochronie środowiska, bądź zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, zgodnie z ustaleniami w zakresie podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia oraz przepisami odrębnymi.

Poza terenami wyłączonymi spod zabudowy, ograniczeniom w lokalizowaniu zabudowy podlegają ponadto tereny rolnicze, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem R, w tym tereny występowania gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych (I-III), zgodnie z ustaleniami w zakresie podstawowych i dopuszczalnych kierunków przeznaczenia oraz przepisami odrębnymi.

Ograniczenia w lokalizowaniu zabudowy mogą wynikać także z ustanowienia na podstawie przepisów odrębnych stref ograniczonego użytkowania wzdłuż ciągów komunikacyjnych, pasów technologicznych wzdłuż linii elektroenergetycznych, stref sanitarnych wokół cmentarzy.

XV. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

XV.1. Polityka ochrony przyrody i krajobrazu

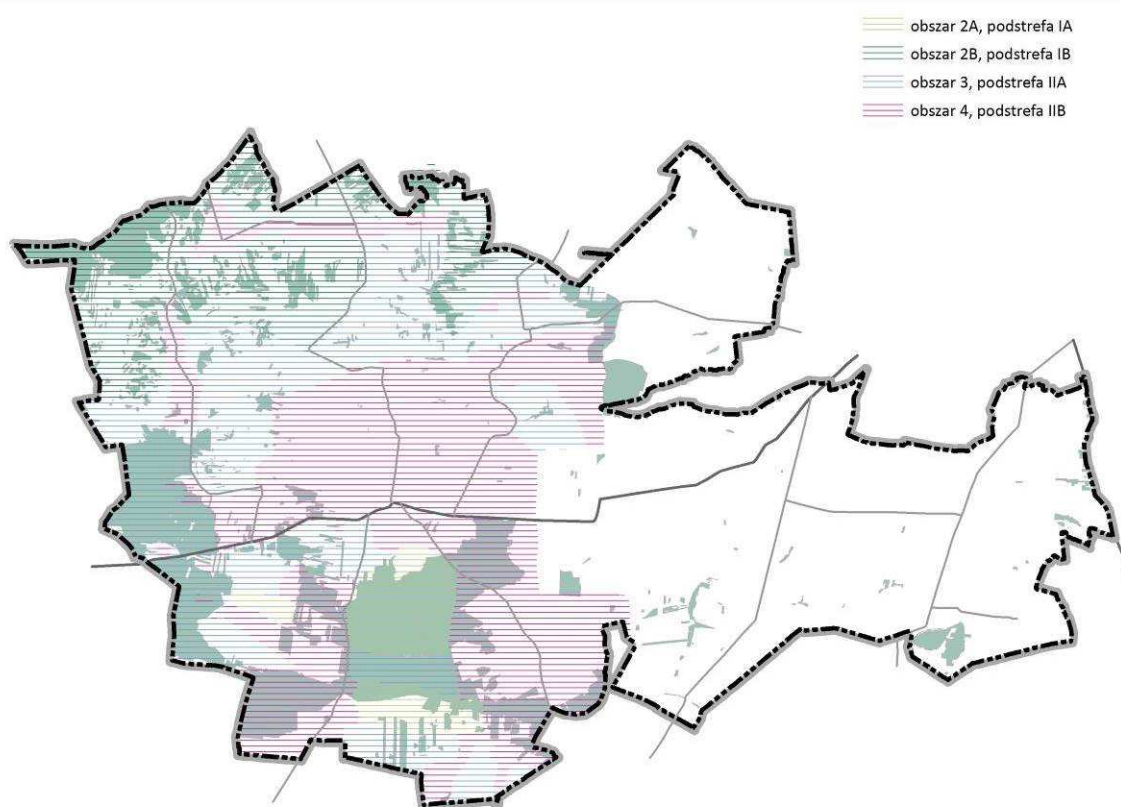
Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uznaje naczelną zasadę, że podstawą działań w zakresie przeznaczenia terenów na określone cele i ustalania zasad ich zagospodarowania jest ład przestrzenny oraz zrównoważony rozwój, czyli gospodarowanie w harmonii z przyrodą, tj. z zachowaniem zasad i wymogów ochrony środowiska przyrodniczego.

Aby osiągnąć postawiony cel nadrzędny należy dążyć do poprawy jakości środowiska przyrodniczego w terenach o najwyższym stopniu rozwoju procesów urbanizacyjnych oraz terenach o zdegradowanych walorach przyrodniczych. Natomiast w terenach, gdzie wysokie walory środowiska zostały zachowane, należy maksymalnie ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur przyrodniczych.

W granicach administracyjnych gminy obecne są prawne formy ochrony przyrody, dla których ustala się uwzględnienie obowiązujących zakazów i nakazów określonych w przepisach odrębnych:

- dla terenów w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i jego otuliny stosuje się zapisy rozporządzenia Nr 18/06 Wojewody Śląskiego z dnia 18 kwietnia 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd;
- dla obszarów Natura 2000 Ostoja Kroczycka (PLH240032) i Ostoja Złotopotocka (PLH240020), zgodnie z art. 28 ust. 10 pkt 5 i art. 29 ust. 8 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody oraz z art. 6(1) i 6(2) dyrektywy siedliskowej, sporządza się plan zadań ochronnych lub plan ochrony; przepisy te nakładają obowiązek unikania wszelkiego pogorszenia stanu przedmiotów ochrony Natura 2000 i podjęcia działań „odpowiednich do potrzeb ekologicznych”, służących zachowaniu lub odtworzeniu właściwego stanu przedmiotów ochrony;
- w stosunku do pomników przyrody i stanowisk dokumentacyjnych obowiązują zakazy i nakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Dla Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd obowiązuje plan ochrony, przyjęty Uchwałą Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. W planie w granicach Parku wyznaczono strefy i podstrefy o różnych zadaniach i priorytetach ochronnych, które należy uwzględniać w dokumentach planistycznych.

Schemat 18. Obszary i strefy realizacji działań ochronnych w PKOG.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu ochrony Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd.

Dla obszarów Natura 2000 Ostoja Kroczycka (PLH240032) i Ostoja Złotopotocka (PLH240020) przystąpiono do sporządzania planów zadań ochronnych, w momencie sporządzania studium nie były zatwierdzone. Do czasu ich ustanowienia zarządzeniem dyrektora ochrony środowiska, wskazuje się na konieczność ograniczenia głównych zagrożeń dla obszarów określonych m.in. w standardowych formularzach danych.

Ponadto przyjmuje się główne kierunki ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu na terenie gminy, mające na celu utrzymanie bioróżnorodności:

- zachowanie drożności powiązań ekologicznych, szczególnie w korytarzach migracji dużych ssaków, poprzez:
 - ograniczanie zabudowy, unikanie rozpraszania zabudowy i w przypadku zwartej zabudowy – pozostawianie luk;
 - zachowanie płatów leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych, kształtowanie zalesień i zadrzewień w sposób pozwalający na zmniejszenie przestrzennej izolacji ekosystemów leśnych oraz umożliwiający tworzenie wewnętrznej sieci powiązań przyrodniczych;
- kształtowanie zróżnicowanej struktury przyrodniczej – mozaiki siedliskowej:
 - ochrona kompleksów leśnych, w szczególności lasów Skarbu Państwa, pełniących funkcje lasów ochronnych, w tym wodochronnych i glebochronnych;
 - kształtowanie struktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej, umożliwiające zachowanie istniejących zasobów biocenozy o charakterze naturalnym i wykształcenie się nowych, w tym śródpolnych oczek, zadrzewień;

- zapobieganie na terenach rolniczych postępowaniu niekontrolowanej sukcesji wtórnej zagrażającej cennym ekosystemom półnaturalnym;
- ochrona georóżnorodności poprzez podejmowanie działań na rzecz trwałego zachowania wszystkich jej elementów w miejscu ich naturalnego występowania;
- ochrona zabytkowego parku w Mzurowie poprzez realizację niezbędnej pielęgnacji roślinności parkowej i zakaz dokonywania zmian naruszających układ przestrzenny parku;
- wsparcie rozwoju i promocja zrównoważonej turystyki jako formy umiarkowanego użytkowania obszarów cennych przyrodniczo, uregulowanie ruchu turystycznego w obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych.

XV.2. Polityka eksploatacji surowców i rekultywacji

Udokumentowane złoża surowców występujące na terenie gminy Niegowa to: Niegówka, Niegowa XV, Niegowa-Postaszowice, Niegowa (rej.), Ogorzelnik I i II, Dąbrowno, Liszki-Postaszowice, Lelonki, Łutowiec i Moczydło. Są to złoża piasków formierskich oraz piasków i żwirów. Jedynym eksploatowanym złożem, które ma ustanowiony teren i obszar górniczy, jest Łutowiec.

Eksploatacja złóż kopalin może być realizowana przez inwestora, który posiada koncesję na ich wydobywanie, zgodnie z warunkami i w terminie określonym w tej koncesji. Wszystkie złoża w gminie położone są w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, w obrębie GZWP nr 326, gdzie potencjalna eksploatacja jest ograniczona, ze względu na występujące konflikty.

Odkrywkowy system wydobywania powoduje trwałe przekształcenia terenu i szereg zmian w środowisku naturalnym tj.: powstanie wyrobisk, hałd, odpadów przeróbczych i złożowych, czasami osuszanie gruntów lub zanieczyszczenie wód. Efektem tego typu działań może być również nasilenie erozji oraz osuwanie się fragmentów stoków, osłabionych w wyniku „podbierania” materiału skalnego u podstawy. W celu pełnego wykorzystania złóż konieczne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki wydobywania, która ograniczy bezkarne, dogłębne wybieranie złóż surowców naturalnych, nie uwzględniające dobra środowiska naturalnego.

Ze względu na ochronę walorów krajobrazowych i przyrodniczych terenów zdegradowanych konieczne jest zapewnienie właściwej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. Rekultywacja danych obszarów jest przedsięwzięciem długotrwałym i trudnym. Przywrócenie obszarów poeksploatacyjnych w system przyrodniczy gminy jest wskazane ze względu na możliwość wykorzystywania przez mieszkańców terenów po wyrobiskach jako nielegalnych składowisk odpadów. Dla terenu i obszaru górniczego Łutowiec wskazuje się leśny kierunek rekultywacji.

XV.3. Polityka ochrony gleb

Ochronie podlegają grunty rolne, grunty leśne oraz oczka wodne, stale lub okresowo podmokłe. Grunty rolne dobrej jakości występują we wschodniej części gminy, zachodnia część charakteryzuje się niższymi klasami bonitacyjnymi, co przejawia się zaniechaniem uprawy i powolnym zarastaniem.

Przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony gruntów rolnych:

- ochrona zwartych kompleksów terenów rolnych o wyższych klasach bonitacyjnych przed zmianą przeznaczenia – w studium wskazano kompleksy gleb II i III klasy, o powierzchni

przekraczającej 1 ha. Są to rozległe tereny obejmujące grunty orne, użytki zielone położone we wschodniej części gminy – w okolicach Bliżyc, Sokolników, Zagórza i Dąbrowna;

- ochrona gleb przed erozją, zwłaszcza wodną i wietrzną, poprzez wprowadzanie układu działek i pól umożliwiających uprawę roli w poprzek stoku, stosowanie agrotechniki przeciwerozyjnej, rozmieszczenie dróg rolniczych stosownie do rzeźby terenu, stosowanie urządzeń do rozpraszania i odprowadzania powierzchniowych spływów wód;
- ochrona gruntów organicznych występujących w bezpośrednim sąsiedztwie rzek, na których wykształciły się zbiorowiska łąkowe, poprzez ochronę przed zmianą użytkowania i utrzymanie koszenia.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi oraz gleb przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej:

- zalesienie obszarów zagrożonych erozją wodną oraz gruntów marginalnych dla rolnictwa, z pominięciem miejsc otwarcia widokowych i cennych nieleśnych zbiorowisk roślinnych, zwłaszcza w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd;
- zakładanie pasów zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych na liniach spływu wód;
- projektowanie ewentualnych scaleń z uwzględnieniem zjawisk erozyjnych oraz potrzeb ochrony przyrody,
- stosowanie kompleksowej gospodarki związanej z oczyszczaniem ścieków bytowych i przechowywaniem nawozów naturalnych,
- racjonalne stosowanie wapna, nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych,
- rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym terenów poeksploatacyjnych, likwidacja „dzikich” składowisk odpadów.

XV.4. Polityka ochrony wód powierzchniowych i podziemnych

Obszar gminy Niegowa charakteryzuje się ubogą siecią hydrograficzną i bogatymi zasobami wód podziemnych piętra górnokarpackiego. Wody podziemne, pobierane na cele zaopatrzenia ludności w wodę, są silnie zagrożone przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Cały obszar położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 326 Częstochowa (E) a zachodni skraj – GZWP nr 327 Lubiniec-Myszków. Gmina leży częściowo w zasięgu strefy ochronnej GZWP nr 326, wskazanej w *Dokumentacji określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych zbiornika wód podziemnych Częstochowa (E) (GZWP nr 326)*.

W celu ograniczenia zagrożeń dla wód otwartych i podziemnych, przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych:

- uwzględnienie strefy ochronnej GZWP nr 326 – głównymi elementami ochrony zbiornika jest:
 - prowadzenie pełnej kontroli ferm hodowlanych pod kątem gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami;
 - na obszarze gruntów ornych zracjonalizowanie stosowania nawozów i środków ochrony roślin, co do wielkości dawek i terminu stosowania; przestrzeganie zasad w zakresie stosowania nawozów i środków ochrony roślin zgodnie z Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej;

- zaniechanie lokalizowania inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska gruntowo-wodnego; ewentualnie dla nowych obiektów wykonanie oceny oddziaływania na środowisko wraz z zaleceniem stosowania rozwiązań technicznych eliminujących zagrożenie środowiska;
 - kanalizowanie miejscowości położonych w obrębie obszaru ochronnego zbiornika;
 - budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej, a jeżeli nie jest to możliwe przez względy uzasadnione ekonomicznie, odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych, wzmożenie kontroli technicznej istniejących zbiorników wybieralnych na tym obszarze oraz kontroli częstotliwości wywozu nieczystości;
 - zakaz lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków;
 - przeciwdziałanie i szybka interwencja w przypadku powstawania „dzikich wysypisk”;
 - uporządkowanie gospodarki wodnej w zakresie pozwoleń wodno-prawnych na pobór wód podziemnych; zabezpieczenie lub likwidacja studni nieczystych;
- w zakresie kanalizacji sanitarnej na całym terenie wskazuje się rozbudowę zbiorczej kanalizacji sanitarnej i deszczowej, wraz z obowiązkiem podłączenia do sieci; wskazuje się objęcie kanalizacją wszystkich możliwych z technicznego i ekonomicznego punktu widzenia obszarów; dopuszcza się możliwość lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków poza strefą ochronną zbiornika GZWP nr 326;
 - zakaz hodowli zwierząt w systemie bezściółkowym a także lokalizacji innych obiektów potencjalnie uciążliwych dla wód podziemnych;
 - zakaz składowania odpadów i likwidacja „dzikich” składowisk odpadów;
 - zakaz lokalizowania mogiłników środków ochrony roślin i mogiłników zwierząt;
 - zakaz składowania wszelkich nawozów i innych środków chemicznych bezpośrednio na powierzchni ziemi; zakaz rolniczego wykorzystania ścieków oraz gnojowicy;
 - ewidencja i zabezpieczenie starych studni kopanych przed zanieczyszczeniem.

XV.5. Polityka ochrony powietrza atmosferycznego i ochrony przed hałasem

Przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- ograniczenie emisji ze spalania węgla w piecach domowych i małych kotłowniach poprzez:
 - wymianę starych kotłów węglowych o niskiej sprawności, zmianę na paliwa ekologiczne;
 - docieplenie budynków w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną;
 - popularyzację energii ze źródeł odnawialnych, przede wszystkim przy wykorzystaniu instalacji kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych;
- w przypadku obiektów produkcyjnych i usługowych – stosowanie technik i technologii zapobiegających i ograniczających emisję pyłów,
- utrzymanie luk w zabudowie umożliwiających ruchy mas powietrza,
- tworzenie pasów zieleni izolacyjnej, w szczególności w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych.

W gminie nie ma wielu źródeł hałasu o znaczącej uciążliwości, należą do nich droga wojewódzka nr 789 oraz nieliczne zakłady produkcyjne. Przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony przed hałasem:

- modernizacja dróg publicznych – poprawa stanu nawierzchni;
- ustalenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego standardów akustycznych terenu oraz minimalnych linii zabudowy dla poszczególnych kategorii dróg,
- wprowadzanie zieleni izolacyjnej (lub zachowanie istniejącej) wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych i przy zakładach produkcyjnych.

XV.6. Polityka ochrony terenów leśnych

Udział lasów w gminie wynosi ok. 16%, przy czym rozkład lasów jest nierównomierny – zdecydowanie większy udział występuje w zachodniej części gminy. Oprócz typowo produkcyjnych drzewostanów sosnowych występują tu buczyny i grądy, przeważnie chronione przez obszary Natura 2000. Obszar gminy należy administracyjnie do Nadleśnictwa Złoty Potok. Przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej w zakresie ochrony gruntów leśnych:

- zasady gospodarki leśnej określone są w przepisach odrębnych w zakresie lasów, w planie urządzenia lasów państwowych oraz uproszczonym planie urządzenia lasów prywatnych;
- utrzymanie istniejących lasów, ograniczanie przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne;
- sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych – przeciwdziałanie fragmentacji i rozdrobnieniu kompleksów leśnych poprzez lokalizację zabudowy w enklawach;
- zapewnienie możliwości powiększenia powierzchni kompleksów leśnych poprzez przeznaczanie pod zalesienie terenów niewykorzystywanych rolniczo, a graniczących z kompleksami leśnymi, ochrona cennej strefy ekotonowej;
- zalesienie obszarów zagrożonych erozją wodną oraz gruntów marginalnych dla rolnictwa;
- przy wprowadzaniu zalesień należy unikać:
 - miejsc otwarc widokowych i cennych nieleśnych zbiorowisk roślinnych, zwłaszcza w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd;
 - wprowadzania monokultur, zwłaszcza sosnowych;
 - wprowadzania zadrzewień pasowych – na długich, pojedynczych działkach;
- zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi,
- przywracanie wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej.

XVI. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

XVI.1. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego

Celem prowadzonej w studium polityki przestrzennej jest zachowanie wartości dziedzictwa kulturowego, jego walorów historycznych, architektonicznych i ekspozycyjnych. Dobra kultury powinny być wykorzystywane i użytkowane z zapewnieniem opieki konserwatorskiej, rewaloryzacji oraz nadania im odpowiednich funkcji użytkowych.

Ochronę dziedzictwa kulturowego należy prowadzić zgodnie z ustaleniami zawartymi w przepisach odrębnych, w tym ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego będą opierały się na wskazaniu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i sformułowaniu nakazów, zakazów, ograniczeń i dopuszczeń w oparciu o przepisy odrębne.

Studium ustala następujące **ogólne zasady ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego w gminie:**

- ochrona z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – w odniesieniu do obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- zasada maksymalnej ochrony zachowanych obiektów o wartości historyczno-kulturowej;
- konserwacja, rewaloryzacja i porządkowanie zabytkowych zespołów dworskich, obiektów sakralnych oraz innych terenów publicznych,
- zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- wyeksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- realizacja nowoprojektowanych obiektów o formach architektonicznych nawiązujących do lokalnych tradycji kształtowania i sytuowania zabudowy,
- zachowanie i ochrona stanowisk archeologicznych,
- zachowanie i ochrona przydrożnych kapliczek i figurek,
- zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu,
- dążenie do upowszechniania, szczególnie wśród społeczności lokalnej, wiedzy w zakresie rozpoznawania walorów obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy.

W gminie Niegowa występują obiekty zabytkowe objęte ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków. Z uwagi na fakt, że wykaz obiektów nimi objętych jest zestawieniem otwartym, studium dopuszcza korekty w ramach wykazu obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W odniesieniu do **obiektów objętych ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków** obowiązują następujące zasady ochrony:

- trwałe zachowanie obiektów, konserwacja z zachowaniem ich formy zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,

- wszelkie działania inwestycyjne w obiektach wpisanych do rejestru zabytków powinny być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz prawa budowlanego,
- w przypadku remontów, przebudowy, zmian sposobu zagospodarowania i użytkowania należy zachować zabytkowy wystrój elewacji i wyposażenia wnętrz, utrzymać gabaryty i historyczne rozplanowanie wnętrz, stosować tradycyjne materiały budowlane o wysokiej jakości,
- ustala się priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej,
- wykorzystanie obiektu wpisanego do rejestru zabytków na cele użytkowe powinno zapewniać trwałe zachowanie jego wartości,
- zakaz wprowadzania urządzeń technicznych, masztów itp. na obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
- rewaloryzacja otoczenia zabytków zgodnie z historycznym zagospodarowaniem,
- w sąsiedztwie obiektów zabytkowych zakaz wprowadzania funkcji kolidujących, mogących stanowić dla nich istotą uciążliwość, m.in. działalności produkcyjnej,
- ochrona zieleni towarzyszącej obiektom zabytkowym wpisanym do rejestru zabytków.

W odniesieniu do **obiektów objętych ochroną poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków**, obowiązują następujące zasady ochrony:

- zachowanie obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków z możliwością rozbudowy, nadbudowy, przebudowy, zmiany sposobu użytkowania na zasadach określonych w planie miejscowym i zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz prawa budowlanego,
- trwałe zachowanie historycznej formy urbanistycznej i architektonicznej, utrzymanie cech stylowych, formy, kompozycji oraz detali architektonicznych zabytkowych obiektów,
- stosowanie tradycyjnych materiałów budowlanych, takich jak: dachówka ceramiczna, drewno, kamień, cegła, szkło,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- rewaloryzacja otoczenia zabytków zgodnie z historycznym zagospodarowaniem, ochrona zieleni towarzyszącej obiektom zabytkowym,
- zachowanie terenów zieleni wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (aleja w zespole dworskim w Mzurowie, pozostałości parku w zespole dworskim w Antolce) i ich odtwarzanie gatunkami drzew zgodnymi ze składem.

W zakresie ochrony wartości kulturowych, na obszarze gminy zostały wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej: strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej, strefa ochrony krajobrazu kulturowego oraz strefa ochrony widokowej.

Strefę pośredniej ochrony konserwatorskiej wyznacza się w następujących miejscowościach:

- Antolka – pozostałości zespołu dworskiego,
- Mzurów – pozostałości zespołu dworskiego,

- Niegowa – otoczenie kościoła pw. św. Mikołaja BW, cmentarz rzymsko-katolicki,
- Sokolniki – otoczenie kościoła pw. Najświętszego Serca Jezusa, cmentarz rzymsko-katolicki.

W granicach strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej obowiązują następujące zasady ochrony:

- ochronie podlegają zasadnicze elementy historycznego rozplanowania, układ ulic, placów, osi widokowych i kompozycyjnych, historyczne linie zabudowy, obiekty zabytkowe, skala i tradycje kształtowania zabudowy, istniejąca zieleń towarzysząca,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie formy architektonicznej,
- stosowanie tradycyjnych materiałów budowlanych, takich jak: dachówka ceramiczna, drewno, kamień, cegła, szkło,
- wysokość nowej zabudowy powinna być dostosowana do wysokości budynków sąsiadujących,
- dopuszcza się lokalizowanie obiektów budowlanych w zakresie infrastruktury technicznej nieprzewyższających istniejącej zabudowy,
- zakaz wprowadzania nasadzeń zieleni oraz ogrodzeń przesłaniających widok z tras ruchu kołowego i pieszego w kierunku zabytkowych obiektów oraz zespołów przestrzennych,
- odtwarzanie zabytkowych układów zieleni, wykonywanie uzupełnień nasadzeń gatunkami rodzimymi, charakterystycznymi dla poszczególnych obiektów,
- zakaz lokalizacji reklam, tablic i napisów wielkogabarytowych oraz ogrodzeń z prefabrykowanych elementów betonowych.

Strefę ochrony krajobrazu kulturowego wyznacza się w następujących miejscowościach: Bliżyce, Bobolice, Dąbrowno, Ludwinów, Łutowiec, Mirów, Moczydło, Mzurów, Niegowa, Ogorzelnik,, Postaszowice, Sokolniki, Trzebnów, Zagórze – dla ochrony historycznych siedlisk wsi i tradycyjnego układu zabudowy.

W granicach strefy ochrony krajobrazu kulturowego obowiązują następujące zasady ochrony:

- trwałe utrzymanie i wyeksponowanie historyczno-kulturowej fizjonomii wsi o zachowanym układzie ruralistycznym wraz z zabudową o wartościach kulturowych,
- zachowanie proporcji, gabarytów i wysokości zabudowy kształtującej sylwetę założenia przestrzennego,
- stosowanie tradycyjnych materiałów budowlanych, takich jak: dachówka ceramiczna, drewno, kamień, cegła, szkło,
- zabudowa projektowana powinna nawiązywać do charakteru regionalnego krajobrazu kulturowego poprzez usytuowanie, gabaryty, kształt i pokrycie dachu oraz kompozycję elewacji,
- dopuszcza się możliwość wprowadzania zmian w strukturze przestrzennej, z zachowaniem zasady integracji elementów kompozycji historycznej i współczesnej,
- zagospodarowanie terenów niezabudowanych w sposób nie powodujący przesłonięcia tradycyjnego układu zabudowy,

- zakaz lokalizacji tablic i napisów wielkogabarytowych oraz ogrodzeń z prefabrykowanych elementów betonowych.

Strefę ochrony widokowej wyznacza się w miejscowościach Mirów i Bobolice dla ochrony ekspozycji wzgórz zamkowych, celem trwałego ich utrzymania.

W granicach strefy ochrony widokowej obowiązują następujące zasady ochrony:

- ochrona ekspozycji i walorów krajobrazowych, szczególnie w zakresie wkomponowania dopuszczonych już obiektów i urządzeń w krajobraz, ograniczeń wysokości i kubatury,
- zakaz lokalizacji dominant przysłaniających wzgórze zamkowe,
- zakaz lokalizacji wysokich urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej oraz obiektów tymczasowych.

W rejonie miejscowości Mirów i Bobolice dopuszcza się powołanie parku kulturowego, z uwagi na występujące w tym rejonie obiekty zabytkowe (zamki Mirów i Bobolice) oraz stanowiska archeologiczne. Park kulturowy może utworzyć Rada Gminy, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Przed powołaniem parku kulturowego niezbędne będzie przeprowadzenie prac badawczych i naukowych w celu wyznaczenia jego granic oraz podjęcie prac projektowych nad planem ochrony parku kulturowego, ustalającym sposób ochrony, zakazy i ograniczenia obowiązujące na obszarze parku. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego opracowywanych na podstawie niniejszego Studium należy uwzględnić zakazy (ograniczenia) wynikające z uchwały Rady Gminy dotyczącej parku kulturowego, jeżeli zostanie ona do tego czasu podjęta. Granice parku kulturowego powinny wynikać z prac badawczych i naukowych, istniejącego zagospodarowania terenu i innych uwarunkowań oraz obejmować najważniejsze obiekty zabytkowe rejonu. Proponowane granice parku kulturowego wskazano na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego).

Na terenie gminy Niegowa nie występują miejsca pamięci narodowej oraz dobra kultury współczesnej.

XVI.2. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych

Na obszarze gminy zlokalizowane są 33 stanowiska archeologiczne, w tym 3 wpisane do rejestru zabytków. Stanowiska te posiadają trudny do określenia rzeczywisty zasięg i wartość poznawczą. Ocena ich wartości tylko na podstawie rejestracji powierzchniowej (bez wnikania w struktury nawarstwień) uniemożliwia uznanie któregośkolwiek z nich jako bezwartościowe. Należy wobec tego uznać, iż obszary przez nie zajmowane są dostępne do celów inwestycyjnych, pod warunkiem prowadzenia inwestycji wiążących się z usunięciem wierzchniej warstwy gleby, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

W zakresie ochrony wartości kulturowych, na obszarze gminy została wyznaczona **strefa ochrony archeologicznej** w miejscowościach Mirów i Bobolice, obejmująca rejon wzgórz zamkowych – istniejących i potencjalnych stanowisk archeologicznych, gdzie dopuszcza się powołanie parku kulturowego. W strefie obowiązuje wymóg prowadzenia wszelkich prac naruszających strukturę gruntu (poza normalnymi pracami polowymi) pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków. Dopuszcza się powiększenie strefy ochrony archeologicznej po odkryciu nowych stanowisk i wciągnięciu ich do ewidencji zabytków archeologicznych.

XVII. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI

XVII.1. Układ drogowo-uliczny

System komunikacji, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, powinien utrzymywać harmonię z otoczeniem przyrodniczym, kulturowym oraz społeczno-gospodarczym. Powinien dążyć do równoprawności użytkowników ruchu: samochodów, komunikacji zbiorowej, rowerowej oraz pieszej. Główne cele polityki komunikacyjnej koncentrują się na zapewnieniu mieszkańcom gminy dogodnej dostępności do celów ich podróży i miejsc zamieszkania w akceptowanych standardach podróżowania.

Ustala się następujące kierunki rozwoju układu komunikacji drogowej:

- utrzymanie przebiegu istniejących dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych – usprawnienie powiązań wewnętrznych gminy i obsługi terenów zainwestowanych poprzez poprawę ich nawierzchni oraz budowę brakujących odcinków,
- zalecenie sporządzenia harmonogramu budowy odcinków dróg gminnych skoordynowanego z budową urządzeń podziemnej infrastruktury technicznej,
- podniesienie standardu funkcjonalnego i bezpieczeństwa ruchu na wszystkich drogach, co można osiągnąć przez urządzenie ciągów pieszych i rowerowych poza jezdniami dróg, realizację chodników dla pieszych oraz przebudowę miejsc szczególnie niebezpiecznych,
- wzmocnienie istniejących konstrukcji drogowych do wymagań współczesnego transportu,
- podjęcie starań o odpowiednie utrzymanie dróg powiatowych i wojewódzkich,
- zwiększenie środków finansowych na zimowe utrzymanie przejezdności sieci drogowej, szczególnie lokalnej,
- dopuszczenie lokalizacji ścieżek rowerowych na terenie gminy.

Drogi rowerowe

Przez miejscowości Trzebnów i Brzeziny poprowadzono ścieżkę spacerowo-rowerową w ramach „Szlaku atrakcji turystycznych”. Jest to jedyna urządzona droga rowerowa w gminie. W celu stworzenia spójnego systemu należy opracować koncepcję sieci ścieżek rowerowych na terenie całej gminy. Przy tworzeniu koncepcji należy zwrócić uwagę na szlaki turystyczne przebiegające przez gminę, w tym rowerowe. Infrastruktura rowerowa powinna opierać się na:

- bezpieczeństwie – ograniczenie niebezpieczeństwa dla rowerzystów i innych uczestników ruchu poprzez minimalizację kolizji drogowych,
- spójności – łatwa orientacja i spójna całość z systemem lokalnych tras rowerowych,
- bezpośredniości – tworzenie tras tak aby uniknąć zbędnych objazdów, wydłużających drogę,
- wygodzie – łatwość korzystania z tras przez wszystkich rowerzystów, tak aby trasa nie wymagała nadmiernego wysiłku oraz przystosowanie odpowiednio nawierzchni,
- atrakcyjności – trasy powinny przebiegać przez atrakcyjne tereny oraz zapewnić rowerzystom poczucie bezpieczeństwa poprzez m.in. odpowiednie oświetlenie trasy.

XVII.2. Zasady kształtowania parametrów sieci drogowo-ulicznej

Określa się zasady kształtowania parametrów podstawowej sieci drogowo-ulicznej, przedstawionej na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego).

Drogi klasy głównej: drogi wojewódzkie nr 789 i 794

- lokalizacja budynków w terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w bezpośrednim sąsiedztwie drogi klasy głównej zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie odległości budynków od zewnętrznej krawędzi pasa ruchu drogi;
- należy dążyć do ograniczania bezpośrednich zjazdów i bezpośredniej obsługi nowowydzielanych działek budowlanych – w miejscach lokalizacji nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w bezpośrednim sąsiedztwie drogi proponuje się zapewnienie innego skomunikowania tych terenów z drogą klasy G, np. poprzez wyznaczenie dróg serwisowych lub układu komunikacyjnego opartego na istniejących lub projektowanych skrzyżowaniach z tą drogą, szczegółowe zasady w tym zakresie należy ustalić na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się realizację nowych skrzyżowań zgodnie z warunkami wynikającymi z przepisów odrębnych.

Drogi klasy zbiorczej

- lokalizacja budynków w terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w bezpośrednim sąsiedztwie drogi klasy zbiorczej zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie odległości budynków od zewnętrznej krawędzi pasa ruchu drogi;
- należy dążyć do ograniczania bezpośrednich zjazdów i bezpośredniej obsługi nowowydzielanych działek budowlanych;
- dopuszcza się realizację nowych skrzyżowań zgodnie z warunkami wynikającymi z przepisów odrębnych.

Drogi klasy lokalnej

- lokalizacja budynków w terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w bezpośrednim sąsiedztwie planowanej drogi klasy lokalnej zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie odległości budynków od zewnętrznej krawędzi pasa ruchu drogi;
- możliwość lokalizacji bezpośrednich zjazdów i bezpośredniej obsługi nowo wyznaczanych działek budowlanych;
- dopuszcza się realizację nowych skrzyżowań zgodnie z warunkami wynikającymi z przepisów odrębnych.

Dla wybranych dróg publicznych, tworzących podstawowy układ komunikacyjny w gminie Niegowa, określa się klasy techniczne, zgodnie z rysunkiem studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego). W uzasadnionych przypadkach na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się zmianę klasy technicznej dróg wskazanych w studium. Dopuszcza się możliwość lokalizacji dróg publicznych niewskazanych w studium, na zasadach zgodnych z przepisami odrębnymi. Dla dróg publicznych niewyznaczonych w studium klasy

techniczne do określenia na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustala się następujące zasady kształtowania infrastruktury drogowej:

- ulepszanie nawierzchni dróg gruntowych i żwirowych oraz remont nawierzchni dróg asfaltowych,
- modernizacja dróg pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom,
- wyposażanie dróg w oświetlenie, a także parkingi publiczne w rejonie koncentracji potrzeb parkingowych,
- w liniach rozgraniczających dróg możliwość lokalizowania: zieleni, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej (w tym telekomunikacyjnej), ścieżek rowerowych,
- obiekty budowlane przy drogach powinny być usytuowane zgodnie z przepisami odrębnymi,
- przy trasowaniu nowych dróg oraz przebudowie istniejących należy uwzględnić wymagania ochrony środowiska.

Polityka parkingowa

Polityka parkingowa jest jednym z elementów polityki transportowej i przestrzennej gminy. Miejsca do parkowania powinny być lokalizowane w terenie inwestycyjnym. Minimalna ilość miejsc do parkowania powinna być obliczona wg wskaźników w zależności od proponowanego zagospodarowania. Określone wskaźniki parkingowe dotyczą inwestycji nowo powstających, w przypadku przebudowy istniejących obiektów oraz przy zmianie sposobu użytkowania obiektów budowlanych należy zbilansować zarówno istniejące jak i projektowane obiekty na danym terenie.

Zaleca się, aby w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określać minimalne wskaźniki parkingowe zgodnie z poniższą tabelą. Ustalane wskaźniki nie obowiązują dla terenów parkingów niezwiązanych z żadną inwestycją.

Tabela 28. Proponowane wskaźniki parkingowe.

Obiekty	Minimalne wskaźniki parkingowe
budynki mieszkalne jednorodzinne	1/1 wydzielony lokal mieszkalny, 1/1 wydzielony lokal użytkowy
pensjonaty, domy wypoczynkowe	1/3 pokoje, 1/30 pokoi – miejsce dla autokaru
obiekty handlowe	2/100 m ² powierzchni sprzedaży
usługi drobne o pow. użytkowej do 30 m ²	1
instytucje finansowe, biura, urzędy	4/100 m ² powierzchni użytkowej, nie mniej niż 2
banki, poczty	3/100 m ² powierzchni użytkowej, nie mniej niż 2
warsztaty samochodowe	1/1 stanowisko obsługi
obiekty oświatowe	20 miejsc na 100 zatrudnionych
przychodnie lekarskie	1,5/1 gabinet, nie mniej niż 2
gastronomia	1,5/8 miejsc konsumpcyjnych
obiekty sportowe	6/100 widzów, 4/1000 widzów miejsce dla autokarów
obiekty kultu religijnego	3/100 wiernych
hurtownie, magazyny	2/5 zatrudnionych, 1/5 klientów nie mniej niż 2
zakłady produkcyjne	2/5 zatrudnionych, nie mniej niż 2
cmentarze	15/10000 m ² powierzchni
ogrody działkowe	20/100 działek

Źródło: opracowanie własne.

Dopuszcza się urządzenie parkingów ogólnodostępnych w obrębie linii rozgraniczających ulic – przy zachowaniu wymaganych parametrów technicznych ulic. Pożądane jest uporządkowanie systemu parkowania w rejonach koncentracji potrzeb parkingowych (szkoły, obiekty handlowe, obiekty sportowe, obiekty użyteczności publicznej itp.) oraz zapewnienie urządzeń do parkowania rowerów przy celach podróży. Postuluje się, aby w uzasadnionych przypadkach, w celu ograniczenia ruchu kołowego, określać maksymalną ilość miejsc postojowych, szczególnie w obszarach o walorach krajobrazowych.

XVIII. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

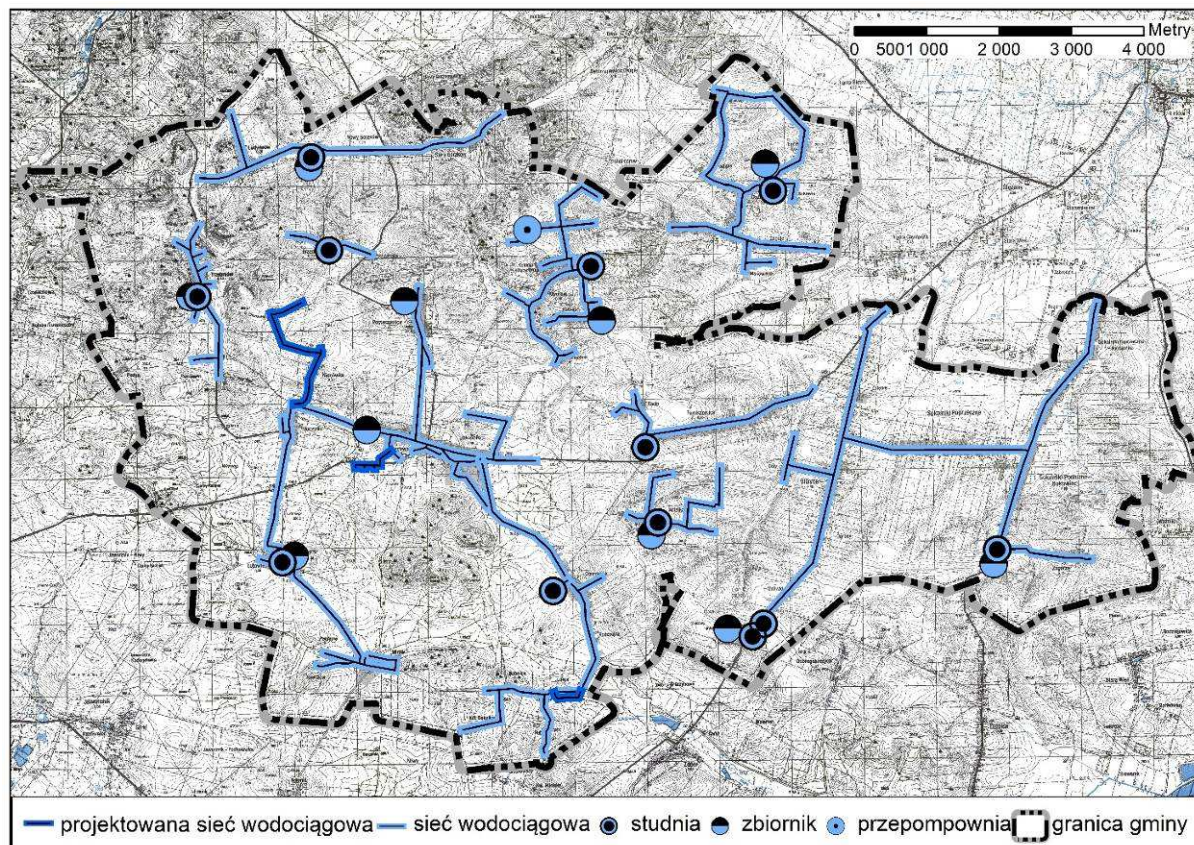
XVIII.1. Zaopatrzenie w wodę

Dostęp do sieci wodociągowej jest jednym z elementów decydujących o dobrych warunkach życia mieszkańców. Realizacja planowego zakresu usług powinna być zapewniona przez: budowę nowych i modernizację istniejących sieci wodociągowych, prawidłową eksploatację sieci i urządzeń wodociągowych, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, oraz racjonalne zarządzanie systemem wodociagowym.

Mieszkańcy gminy Niegowa zaopatrywani są z jedenastu ujęć wody podziemnej. Gospodarstwa domowe, które nie mają dostępu do sieci wodociągowej zaopatrują się z własnych studni. Ujmowana woda ze względu na jakość nie wymaga uzdatniania. Zgodnie z raportem Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej w Myszkowie występują okresowe przekroczenia fizykochemiczne (mętność) oraz mikrobiologiczne (bakterie grupy coli). Szybko podjęte działania zmierzające do poprawy jakości wody przynoszą efekt i woda na terenie gminy Niegowa oceniana jest jako przydatna do spożycia.

Inwestycje związane z siecią wodociagową powinny towarzyszyć rozwojowi gminy. Wraz z powstawaniem nowych terenów inwestycyjnych należy zapewnić mieszkańcom dostęp do zbiorowego zaopatrzenia w wodę. W gminie Niegowa planowane są inwestycje w zakresie rozbudowy sieci wodociagowej: w części wsi Niegówka, w Niegowie - „Osiedle Przymiarki”, w części wsi Bobolice.

Obszary, które są znacznie oddalone od istniejących odcinków sieci i charakteryzują się rozproszoną zabudową, ze względów ekonomicznych nie są predysponowane do objęcia siecią wodociagową. Na powyższych terenach proponuje się studnie głębinowe, których lokalizacja musi być zgodna z przepisami odrębnymi.

Schemat 19. Istniejąca oraz projektowana sieć wodociągowa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zakładu Komunalnego w Niegowie.

XVIII.2. Odprowadzanie ścieków i wód opadowych

Sieć kanalizacyjna, podobnie jak wodociągowa, wymaga stałej rozbudowy i modernizacji. Priorytetem dla rozwiązania problemów odprowadzenia ścieków jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej, w celu uniknięcia odprowadzenia ścieków bezpośrednio do wód i ziemi, a także ograniczenia konieczności transportu ścieków do punktu zlewnego za pośrednictwem pojazdów asenizacyjnych. Na terenie znajdującym się w zasięgu sieci kanalizacyjnej konieczna jest likwidacja zbiorników bezodpływowych przez podłączenie budynków do sieci.

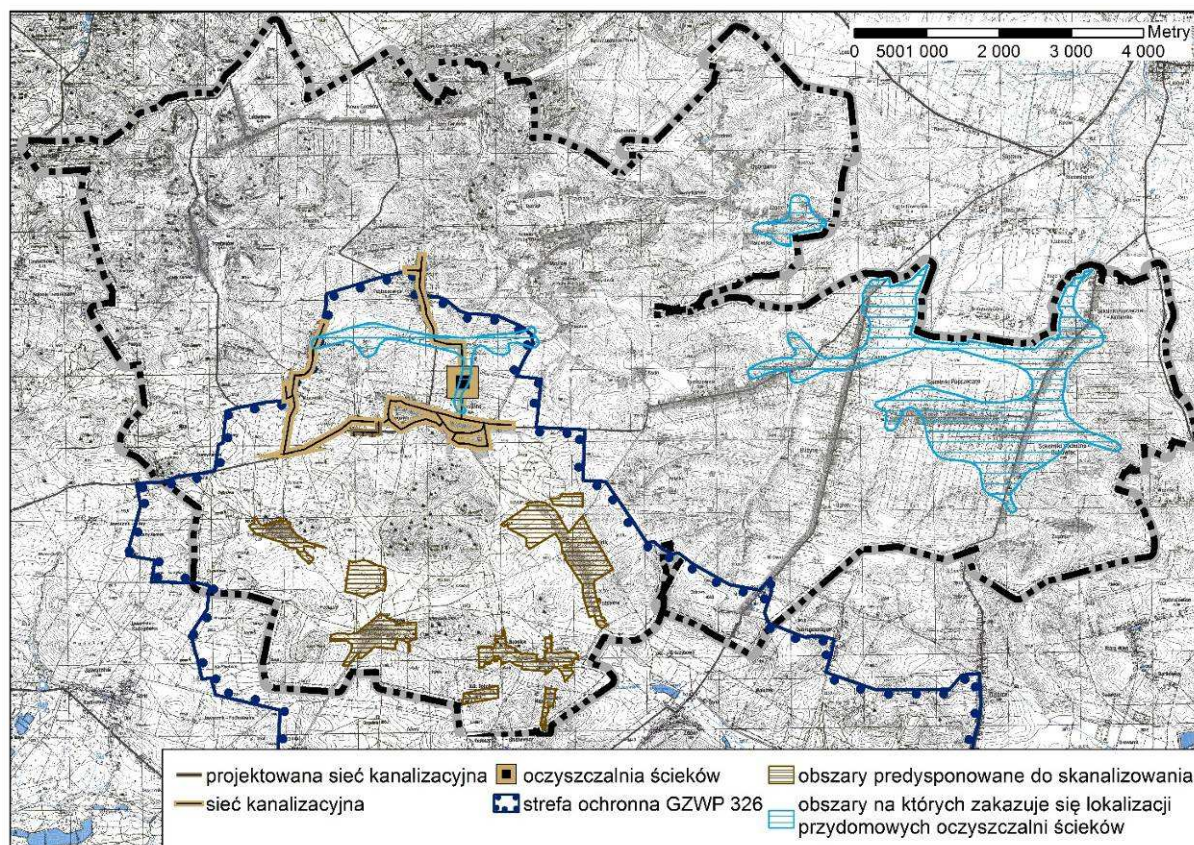
Gmina Negowa jest skanalizowana w niewielkim stopniu. Sieć kanalizacyjna obsługuje jedynie miejscowości: Negowa, Moczydło, Niegówka oraz Postaszowice. Oczyszczalnia ścieków na terenie gminy zlokalizowana jest w miejscowości Negowa. Jest to biologiczna oczyszczalnia o przepustowości 90 m³/d. Wg danych GUS dzienna ilość ścieków doprowadzanych do oczyszczalni wynosi 64 m³/d. Oczyszczalnia posiada więc rezerwę przepustowości, co umożliwia podłączenie do oczyszczalni kolejnych odcinków sieci kanalizacyjnej. W przypadku wykorzystania przepustowości oczyszczalni będzie wymagana jej rozbudowa.

Obszar gminy Negowa objęty jest zasięgiem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 326 Częstochowa E, którego odporność na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni nie jest wysoka. Ochronę Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 326 należy zapewnić poprzez maksymalne ograniczenie w jego strefie ochronnej zrzutów zanieczyszczeń do gruntu i wód powierzchniowych poprzez m.in.: zakaz budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej, a jeżeli nie jest to możliwe przez względy uzasadnione

ekonomicznie, odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych. W ostatnim przypadku należy przeprowadzać kontrolę stanu technicznego zbiorników oraz częstotliwości i miejsca wywozu ścieków. W związku z występowaniem obszaru najwyższej ochrony GZWP 326 do objęcia siecią kanalizacyjną predysponuje się miejscowości: Łutowiec, Mirów, Bobolice, Ogorzelnik.

Powyższe miejscowości szczególnie wymagają uregulowania gospodarki ściekowej. Ponadto, w granicach gminy Niegowa występują obszary płytko zalegających wód gruntowych. Znajdują się one głównie we wschodniej części gminy oraz na północ od miejscowości Niegowa. Na tych obszarach, ze względu na warunki gruntowe również niedozwolone jest lokalizowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Schemat 20. Kierunki rozwoju sieci kanalizacyjnej.

Źródło: opracowanie własne.

XVIII.3. Gospodarka odpadami

Plan gospodarki odpadami województwa śląskiego zalicza gminę Niegowa do regionu I gospodarki odpadami komunalnymi (RGOK I). Głównymi celami planu jest:

- gospodarowanie odpadami w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów,
- zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu,
- selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji
- zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2013 r.) problemem gminy Niegowa są nielegalne składowiska odpadów. Wymagana jest ich likwidacja oraz zakaz składowania odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

W ramach działań zmierzających do poprawy gospodarki odpadami należy prowadzić działania promujące ograniczenie ilości odpadów oraz kompostowanie odpadów, ulegających biodegradacji, powstających w gospodarstwach domowych. Istotne jest również prowadzenie działań edukacyjnych, mających na celu przedstawienie mieszkańcom szkodliwości spalania odpadów w kotłach centralnego ogrzewania, co pozwoli na zapobieganie takim praktykom.

XVIII.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Energia elektryczna doprowadzona jest do wszystkich mieszkańców gminy Niegowa. Podstawowe działania powinny być skierowane na modernizację istniejącej sieci elektroenergetycznej oraz inwestycje związane z rozwojem terenów mieszkaniowych i ich wyposażeniem w energię elektryczną. Należy dążyć do zapewnienia niezawodnego, zgodnego z zapotrzebowaniem, zaopatrzenia w energię elektryczną.

Obecny stan oraz układ linii elektroenergetycznych wraz ze stacjami transformatorowymi całkowicie pokrywa zapotrzebowanie na energię elektryczną mieszkańców gminy oraz stwarza rezerwy, dzięki którym możliwe jest zasilenie nowych odbiorców indywidualnych. Przy realizowaniu założonego programu inwestycyjnego w poszczególnych miejscowościach może okazać się konieczna budowa nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV wraz z odcinkami linii 15 kV, a także sieci niskiego napięcia.

Wzdłuż linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV proponuje się pozostawienie pasów wolnych od zagospodarowania i zadrzewienia o szerokości 14 m (po 7 m w obie strony od osi linii). Są to tzw. pasy technologiczne, umożliwiające eksploatację sieci napowietrznych z uwzględnieniem dojazdu do stanowisk słupowych.

Zgodnie z planami rozwojowymi krajowej sieci przesyłowej nie przewiduje się na terenie gminy Niegowa budowy nowych obiektów elektroenergetycznych o napięciu 220 kV i wyższym.

XVIII.5. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Niegowa nie jest objęta siecią gazową. Na podstawie programu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Niegowa przewiduje się opracowanie strategii gazyfikacji gminy.

Zaopatrzenie gminy Niegowa w gaz sieciowy może okazać się niezasadne ze względów ekonomicznych. Wpływa na to znaczna odległość od magistralnych gazociągów wysokiego ciśnienia i mała ilość potencjalnych odbiorców gazu, a także znaczna odległość między poszczególnymi miejscowościami. Przewiduje się, że w dalszym ciągu stosowane będą indywidualne rozwiązania zaopatrzenia w gaz, głównie przez butle gazowe.

XVIII.6. Ciepłownictwo

Ze względu na znaczną powierzchnię i rozproszenie zabudowy Gmina Niegowa nie jest wyposażona w czynną sieć ciepłowniczą. Wytwarzanie ciepła następuje w przydomowych kotłowniach i obiektach użyteczności publicznej, przewiduje się dalszy rozwój indywidualnych źródeł ogrzewania. Kotłownie opalane są na ogół węglem lub olejem opałowym. Rzadziej stosowany jest gaz

płynny propan-butan lub drewno. Znaczącym problemem na terenie gminy Niegowa jest zły stan urządzeń powodujący emisję szkodliwych gazów i pyłów (tzw. „niska emisja”).

Ze względu na ochronę środowiska należy mieć na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń poprzez systematyczne rezygnowanie z węgla, jako źródła energii, na rzecz rozwiązań ekologicznych. Innym proponowanym rozwiązaniem jest zastosowanie paliw gazowych. Należy zadbać o wysoką sprawność instalacji grzewczej, poprzez modernizację indywidualnych źródeł ciepła (kotłów) oraz zachowanie dobrego stanu instalacji wewnętrznej oraz termomodernizację budynków. Ponadto, sugeruje się przeprowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych mieszkańców, w celu propagowania oszczędzania ciepła oraz przedstawienia zabiegów wspomagających ograniczenie zużycia ciepła.

XVIII.7. Odnawialne źródła energii

Przy planowaniu zrównoważonego rozwoju należy promować wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii. Propagowanie zielonej energii jest jednym z celów polityki rozwoju województwa śląskiego. Jest to szczególnie ważne ze względów zrównoważonego rozwoju oraz racjonalnego korzystania z zasobów środowiska, szczególnie tych, które są nieodnawialne.

Na terenie gminy Niegowa wyznacza się obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrownie fotowoltaiczne, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem graficznym. Dopuszcza się także lokalizowanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW, głównie ogniw fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych. Jest to źródło czystej energii, które nie generuje hałasu ani zanieczyszczeń, nie wymaga podłączenia do sieci wodociągowej ani kanalizacyjnej oraz nie wymaga osób odpowiedzialnych za obsługę. Na całym obszarze województwa śląskiego występują zbliżone warunki solarne pod względem możliwości pozyskania energii. Potencjał teoretyczny promieniowania słonecznego całkowitego dla gminy Niegowa znajduje się w przedziale 900-925 kWh/m².

XIX. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO

XIX.1. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Określa się, że inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, służące zaspokojeniu potrzeb przede wszystkim mieszkańców gminy Niegowa, mogą być lokalizowane na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji lokalizacyjnych, podejmowanych zgodnie z procedurą określoną w obowiązujących przepisach prawa, w tym w formie:

- obiektów usług publicznych,
- urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej zgodnie z przyjętym programami budowy tych urządzeń,
- terenów usług sportu i rekreacji,
- cmentarzy,
- innych celów publicznych określonych w przepisach odrębnych.

Określenie docelowej i zamkniętej listy inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym dla nieokreślonego okresu funkcjonowania studium jest niemożliwe. Uznaje się, że lista takich inwestycji powinna być określana na czas kadencji samorządu gminy, z uwzględnieniem występujących potrzeb, realnych możliwości finansowych ich wykonania, stopnia przygotowania warunków lokalizacyjnych.

XIX.2. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i związane z nimi obszary wynikają z jednej strony z przyjętych programów rządowych, wojewódzkich, a z drugiej propozycji samorządu lokalnego wyrażonych w dokumentach określających i kształtujących politykę rozwoju gminy. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego określa zadania ponadlokalne, które realizują cele publiczne. Gminy Niegowa nie dotyczy bezpośrednio żadne z tych zadań.

XX. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

XX.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. ustalają obowiązek określenia w studium obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, którymi są:

- obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
- obszary przestrzeni publicznej.

Na terenie gminy Niegowa nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, obszarów przestrzeni publicznej.

XX.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Prawie cały obszar gminy Niegowa, w jej granicach administracyjnych, posiada obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Dla obszaru, na którym nie został jeszcze sporządzony miejscowy plan, wskazane jest jego wykonanie dla prawidłowego i spójnego zagospodarowania obszaru całej gminy. Ponadto tereny, dla których zamierza się sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, obejmują obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, tj. nowe tereny inwestycyjne w odniesieniu do obowiązującego planu miejscowego, wskazane na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego).

Powyższe tereny mogą nie wyczerpywać w pełni potrzeb w zakresie konieczności zmiany obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy. Stąd, w razie wystąpienia rzeczywistych potrzeb realizacyjnych, musi być przeprowadzona ocena zasadności przystąpienia do opracowania planu miejscowego dla danego terenu i podjęta odpowiednia uchwała przez Radę Gminy Niegowa. Granice obszarów objętych miejscowymi planami

zagospodarowania przestrzennego powinny zostać opracowane w oparciu o analizę powiązań funkcjonalnych i strukturalnych, infrastrukturalnych i komunikacyjnych oraz uwarunkowań ekofizjograficznych i powiązań przyrodniczych.

W związku z niewielkim ruchem budowlanym w gminie w ostatnich latach, wskazane jest opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w etapach, realizowanych w zależności od bieżących potrzeb. W pierwszej kolejności powinny być opracowane plany w terenach przylegających do obszarów już zainwestowanych, gdzie istniejąca infrastruktura komunikacyjna i techniczna umożliwia wprowadzenie zagospodarowania zgodnego ze studium. Elementem kształtowania polityki przestrzennej gminy powinno być, w przypadku podjęcia opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przeciwstawienie się tendencjom dalszego rozpraszania zabudowy i oczekiwaniom przeznaczania na cele budowlane dowolnie wskazanych terenów, położonych w oddaleniu od istniejącej zabudowy lub w terenach o silnej ekspozycji krajobrazowej.

XXI. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW

Wyznacza się obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrownie fotowoltaiczne, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem graficznym.

Faktyczna, dopuszczona w Studium lokalizacja elektrowni fotowoltaicznych, zostanie wskazana na etapie procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zasięg stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, wyznaczonych od elektrowni fotowoltaicznych, musi zmieścić się w granicach oznaczonego na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) obszaru, na którym rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrownie fotowoltaiczne. Ostateczne przesądzenie o możliwości lokalizacji instalacji ogniw fotowoltaicznych zostanie dokonane na późniejszym etapie, jednak ich rozmieszczenie nie może powodować poszerzenia zasięgu stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu poza granice wyznaczonego obszaru.

Elektrownie fotowoltaiczne są bezobsługowe, nie wymagają budowy zaplecza socjalnego, ani infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, nie są źródłem hałasu i zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, nie oddziałują negatywnie ludzi i zwierzęta. Lokalizacja instalacji ogniw fotowoltaicznych musi być zgodna z przepisami odrębnymi. W granicach ww. obszarów dopuszcza się również lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących elektrowni fotowoltaicznej.

XXII. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Ustala się zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej dla terenów użytków rolnych oraz lasów i gruntów leśnych, zgodnie z wytycznymi określonymi w rozdziale XV Zasady ochrony środowiska przyrodniczego oraz zgodnie z poniższymi zasadami.

W zakresie obszarów rolnych wskazuje się następujące zasady:

- ochrona przed zabudową terenów otwartych, mających istotne znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe w systemie przyrodniczym gminy oraz terenów o najwyższych klasach bonitacyjnych gleb (klasy I-III), poprzez niedopuszczenie do rozpraszania zabudowy;
- zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu zadrzewień śródpolnych, przydrożnych, ze względu na ich znaczenie ekologiczne i krajobrazowe;
- grunty rolne mogą być zalesiane pod warunkiem, iż nie będzie to negatywnie wpływało na stosunki wodne;
- dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz budowę dróg niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów gminy oraz poszerzenie istniejących dróg.

W celu kształtowania systemu przyrodniczego gminy opartego na najcenniejszych elementach o wartości przyrodniczej, w zakresie obszarów leśnych wskazuje się następujące zasady:

- dążenie do tworzenia ciągłości ekosystemów leśnych;
- ograniczenie zmiany sposobu użytkowania gruntów leśnych na cele nieleśne;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna;
- dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz budowę dróg niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów gminy oraz poszerzenie istniejących dróg;
- możliwość wykorzystania terenów leśnych na cele rekreacyjne, poprzez wytyczanie ścieżek rowerowych i pieszych, wyznaczanie miejsc piknikowych.

Głównymi dokumentami determinującymi kierunki i politykę przestrzenną w zakresie leśnej przestrzeni produkcyjnej są plany urządzenia lasów, zgodnie z którymi należy prowadzić gospodarkę leśną.

XXIII. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

XXIII.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Na obszarze gminy Niegowa nie istnieje zagrożenie powodzią.

XXIII.2. Obszary osuwania się mas ziemnych

Biorąc pod uwagę budowę geologiczną gminy Niegowa oraz ukształtowanie terenu, zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych jest niewielkie. Państwowy Instytut Geologiczny opracował

w ramach Systemu Osłony Przeciwsuwiskowej mapy osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych. Dla Polski pozakarpackiej sporządzono jedynie mapy przeglądowe – ogólne i wstępne dane informujące o możliwej predyspozycji obszarów (wynikającej głównie z budowy geologicznej i morfologii) do rozwoju ruchów masowych, niepotwierdzone zwiadem terenowym. W gminie Niegowa wskazano okolice Trzebniowa, Starego Gorzkowa, Piechnika i Bliżyc jako obszary predysponowane do występowania ruchów masowych. Tereny te generalnie nie są zabudowane.

Państwowy Instytut Geologiczny udokumentował na terenie gminy Niegowa trzy osuwiska, powstałe po nawalnych deszczach na przełomie czerwca i lipca 2013 r. Dane lokalizacyjne osuwisk to: Dąbrowno 75 (dz. ew. nr 456. 461), Mzurów 41 (dz. ew. nr 314, 301/1, 301/2) oraz Tomiszowice przy drodze wojewódzkiej nr 789 (dz. ew. nr 79, 320/1, 314/1, 312/1). Zgodnie z danymi Starostwa Powiatowego w Myszkowie osuwisko w Mzurowie, występujące na granicy drogi powiatowej (1016S) i działki prywatnej, zostało doraźnie w dostatecznym stopniu zabezpieczone, natomiast odcinek drogi wojewódzkiej w Tomiszowicach został zrekonstruowany. Na temat stanu osuwiska w Dąbrownie brak jest informacji bieżących.

XXIV. OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

W granicach administracyjnych gminy Niegowa występują udokumentowane złoża kopalin oraz tereny przeznaczone pod eksploatację. Na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) powyższe tereny zostały oznaczone symbolem PG jako tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin. Eksploatacja złóż może być realizowana przez inwestora, który posiada koncesję na ich wydobywanie, zgodnie z warunkami i w terminie określonym w tej koncesji. Na obszarze gminy Niegowa nie ustala się filaru ochronnego w żadnym złożu kopaliny.

XXV. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na obszarze gminy Niegowa nie występują pomniki zagłady i ich strefy ochronne.

XXVI. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Na obszarze gminy Niegowa nie wyznaczono obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji i remediacji.

Rekultywacją powinny zostać objęte tereny zdegradowane i przekształcone przez działalność człowieka. Prawidłowo przeprowadzona rekultywacja polega na przywróceniu wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym. Do obszarów wymagających rekultywacji w gminie Niegowa zaliczono teren i obszar górniczy Łutowiec, oznaczony na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem PG – teren powierzchniowej eksploatacji kopalin, dla którego wskazuje się leśny kierunek rekultywacji. Rekultywacja gruntów i zagospodarowanie terenów po działalności górniczej winny być prowadzone zgodnie z ustaleniami przepisów odrębnych –

decyzje administracyjne dotyczące terenów wskazanych do rekultywacji wydawane są na podstawie przepisów odrębnych.

XXVII.OBSZARY ZDEGRADOWANE

Na obszarze gminy Niegowa nie wyznaczono obszarów zdegradowanych.

XXVIII. GRANICE TERENÓW ZMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na obszarze gminy Niegowa nie występują tereny zamknięte i ich strefy ochronne.

XXIX. INTERPRETACJA ZAPISÓW STUDIUM

Treść tekstu i rysunku studium wyraża kierunki polityki przestrzennej gminy Niegowa, nie jest jednak ścisłym przesądzeniem o granicach zainwestowania i użytkowania terenów. W stosunku do tekstu i rysunku studium przyjmuje się następującą interpretację:

1. w związku z ogólnością mapy topograficznej (skala 1:25 000), na której sporządzono studium, nie jest możliwe precyzyjne wyznaczenie granic terenów, dlatego mogą występować niewielkie przesunięcia w stosunku do granicy działki ewidencyjnej i faktycznej lokalizacji zagospodarowania; ostateczne ustalenie granic terenów powinno być dokonywane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co umożliwi dokładne zlokalizowanie granicy terenu inwestycyjnego w odniesieniu do granicy działki inwestycyjnej;
2. w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w szczególności dopuszcza się korekty przebiegu linii rozgraniczających dróg publicznych, w zależności od zaistniałych uwarunkowań i potrzeb oraz możliwości technicznych wytyczania i budowy tych dróg;
3. układ komunikacyjny wskazany na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) ma przebieg orientacyjny i nie obejmuje w pełni lokalnego układu komunikacyjnego;
4. wskazane w studium przebiegi sieci infrastruktury technicznej są przebiegami orientacyjnymi i mogą ulec korektom na etapie planów miejscowych, zgodnie z przepisami odrębnymi;
5. urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej wskazane na rysunku studium stanowią element informacyjny, ich lokalizacja jest orientacyjna i może ulec korektom na etapie planów miejscowych, zgodnie z przepisami odrębnymi;
6. w studium przedstawiono zgeneralizowany obraz użytkowania każdego z terenów, tzn., że określone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) przeznaczenie terenu oznacza funkcję dominującą (a nie wyłączną) i może być uzupełnione innymi funkcjami, które jednak nie mogą być przeciwstawne funkcji dominującej i pogarszać warunków jej egzystencji;
7. w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się, aby funkcja dopuszczona w danym terenie wyznaczonym w studium, nie będąca funkcją główną, stanowiła przeznaczenie podstawowe terenu wyznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
8. określenia: tereny zabudowy mieszkaniowej dotyczą dominujących rodzajów zabudowy, na terenach tych mogą być lokalizowane także i inne rodzaje budownictwa mieszkaniowego oraz

obiekty nie przeciwstawne funkcji podstawowej, a w tym głównie usługi, zieleni oraz elementy infrastruktury społecznej;

9. uznaje się za istotne koordynowanie polityki przestrzennej w odniesieniu do graniczących z gminą Niegowa gmin, celem zapobiegania przeznaczania terenów na cele, które mogłyby wywrzeć negatywny wpływ na zlokalizowane funkcje w gminie Niegowa;
10. podane parametry są wskazaniem i w uzasadnionych przypadkach, w oparciu o szczegółowe analizy terenowe sporządzone na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, mogą ulec zmianie;
11. podane minimalne powierzchnie nowowydzielanych działek budowlanych są traktowane jako optymalne, dopuszcza się wydzielenie mniejszych działek w uzasadnionych przypadkach lub jeżeli wynika to z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z tym, że w konkretnych warunkach powierzchnie te i usytuowanie budynków muszą spełniać przede wszystkim ustalenia prawa odnoszące się do minimalnych odległości od granic działek sąsiednich, komunikacji, elementów uzbrojenia komunalnego;
12. wybrane ustalenia w zakresie zagospodarowania w obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody określone zostały ogólnie i mogą ulec zmianie w przypadku zmiany przepisów je ustanawiających.

XXX. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Ustala się następujące wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

1. określenie proporcji funkcji terenów, dla których studium wskazuje dwie lub więcej funkcji;
2. określenie granic terenów wyłączonych spod zabudowy;
3. zachowanie istniejącej sieci ulic i dróg wpisujących się w naturalnie ukształtowaną konfigurację terenu;
4. dbałość o realizację wydzielonych terenów zieleni urządzonej w terenach zabudowy mieszkaniowej;
5. zakaz stosowania ogrodzeń z prefabrykowanych elementów betonowych od strony dróg publicznych w terenach zabudowy mieszkaniowej;
6. określenie zasad i zakazów w zakresie umieszczania szyldów i reklam;
7. obowiązek uwzględnienia przy określaniu linii zabudowy zlokalizowanej przy terenach leśnych, odległości zgodnych z przepisami odrębnymi, poprzez pozostawienie pasa wolnego od zabudowy od granicy lasu;
8. dla zachowania swobodnych przejść w korytarzach ekologicznych o randze krajowej, wprowadzenie zakazu grodzenia terenów innych niż budowlane;
9. określenie zasad budowy sieci infrastruktury technicznej w liniach rozgraniczających dróg ze szczególnym uwzględnieniem możliwości równoczesnej budowy sieci infrastrukturalnych;
10. określenie linii rozgraniczających i zasad zagospodarowania terenów dla obiektów infrastruktury technicznej;

11. zasady budowy i przebudowy dróg z uwzględnieniem możliwości równoczesnej budowy i przebudowy infrastruktury technicznej;
12. dopuszcza się w uzasadnionych przypadkach zmianę klasy technicznej dróg wskazanych w niniejszej zmianie studium;
13. dopuszcza się utrzymanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego funkcji innych niż określone w studium, jeżeli wynikają one ze stanu faktycznego, jednak należy dążyć do ograniczania i ostatecznego ich wykluczenia z sąsiedztwa terenów, dla których stanowią uciążliwość.

XXXI. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

Rada Gminy uchwala studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w celu określenia polityki przestrzennej gminy oraz zasad zagospodarowania jej obszaru. Obowiązujące Studium gminy Niegowa zostało uchwalone w 2002 r., w oparciu o nieobowiązującą już ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. W związku ze zmianą przepisów prawa oraz uwarunkowań, zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych, które wpływają na politykę przestrzenną gminy, straciło już aktualność.

Potrzeba posiadania przez gminę aktualnej wersji studium, opartej na obowiązujących przepisach prawa i istniejących uwarunkowaniach, służącej jako podstawa do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wpływające do Urzędu Gminy Niegowa wnioski o zmianę obowiązującego studium wskazywały na zasadność sporządzenia nowej edycji Studium.

W związku z powyższym Rada Gminy Niegowa podjęła uchwałę nr 124/XVIII/2012 z dnia 30 marca 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Niegowa. Zgodnie z powyższą uchwałą, nowa edycja studium obejmuje teren zawarty w granicach administracyjnych gminy Niegowa.

Szczegółowe wymagania dotyczące problematyki studium określa obecnie obowiązująca ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Nowa edycja studium została sporządzona z uwzględnieniem zagadnień określonych w art. 10 ww. ustawy.

Analiza istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego gminy oraz uwarunkowań formalno-prawnych wskazała, że wyznaczone w obowiązujących opracowaniach planistycznych kierunki jej rozwoju powinny zostać podtrzymane. Aby wykorzystać zidentyfikowane atuty gminy oraz ograniczyć oddziaływanie wskazanych barier dla rozwoju gminy w opracowaniu nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zwrócono szczególną uwagę na:

- unikalne walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe gminy, ochronę jej urozmaiconego krajobrazu i funkcjonowania systemu przyrodniczego, ochronę zasobów wód podziemnych, udokumentowanych złóż kopalin, zwartych kompleksów leśnych, gleb klasy II-III;
- utrzymanie rolniczego charakteru wschodniej części gminy i rekreacyjnego części zachodniej, tworzenie warunków dla rozwoju turystyki i bazy turystycznej;

- dostosowanie zapisów studium do ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych, w stosunku do obszarów i obiektów objętych ochroną (szczególnie w zakresie ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego);
- wyznaczenie zasad rozwoju centrum gminy i lokalnych ośrodków usługowych, w których należy dążyć do rozwoju podstawowych usług dla ludności;
- rewitalizację obiektów zabytkowych i ich wyeksponowanie w krajobrazie gminy, zagospodarowanie przestrzeni publicznych;
- zapewnienie odpowiednich połączeń wszystkich miejscowości gminy z centrami lokalnymi i centrum gminy oraz z układem zewnętrznym.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Gminy Niegowa na lata 2009-2020 jako podstawowy cel rozwoju gminy przyjęto: zapewnienie dogodnych warunków życia, pracy i odpoczynku mieszkańcom i odwiedzającym, oparcie rozwoju gospodarczego na występowaniu wzajemnie współzależnych i wspomagających się dziedzin takich jak: rolnictwa, turystyki, przemysłu rolno-spożywczego, podjęcie działań dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, mieszkalnictwa, różnych form turystyki i rekreacji oraz wzmocnienia i poprawy wizerunku gminy przy równoczesnym zachowaniu równowagi środowiska naturalnego.

Na podstawie analizy uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Niegowa i przyjętego celu rozwoju, sformułowano kierunki kształtowania struktury przestrzennej gminy, w ramach których opracowano podział obszaru gminy na tereny o różnych funkcjach. Wskazane kierunki rozwoju wynikają bezpośrednio z istniejących uwarunkowań osadniczych, przyrodniczych, kulturowych, infrastrukturalnych, komunikacyjnych oraz ze wskazań i rozwiązań przyjętych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego. Przyjęte w studium rozwiązania dotyczące kształtowania polityki przestrzennej obejmują przede wszystkim:

- zachowanie i wzmocnienie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, uwzględnienie terenów objętych ochroną przyrody oraz ochroną zabytków – zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu;
- harmonizowanie celów ochronnych, ekologicznych, społecznych i gospodarczych na zasadzie ekorozwoju, poprzez poprawę stanu środowiska przyrodniczego, poprawę ładu przestrzennego na obszarze gminy, ochronę obiektów i zespołów zabytkowych, wykorzystanie walorów gminy dla rozwoju usług turystyki i rekreacji;
- kompleksowe kształtowanie podstaw rozwoju w zakresie rozbudowy i modernizacji sieci infrastruktury technicznej i układu komunikacyjnego;
- wyznaczenie terenów pod nowe inwestycje związane przede wszystkim z budownictwem mieszkaniowym i usługami turystyki oraz zwiększanie intensywności zabudowy w terenach już zainwestowanych i uzbrojonych, maksymalne zachowanie terenów otwartych – eliminacja rozpraszania zabudowy.

Studium zostało sporządzone w formie wymaganej przez rozporządzenie w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z zachowaniem procedury określonej w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przyjęcie dokumentu pozwoli na zrównoważony rozwój gminy poprzez wprowadzenie zasad zagospodarowania tworzących ład przestrzenny, a także odpowiadających aktualnym potrzebom i oczekiwaniom społecznym, oraz umożliwi określenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenów w planach miejscowych opracowywanych w oparciu o studium.